

ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ «Ο ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ»

Έδρα Θεσσαλονίκη - Έτος ιδρύσεως 1903

ΜΑΝΤΩΣ ΜΑΥΡΟΓΕΝΟΥΣ 23 - Τ.Κ. 542 49, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΤΕΥΧΟΣ 63ο • Απρίλιος - Μάιος - Ιούνιος 2025

ΓΛΑΡΟΚΑΒΟΣ ΚΑΣΣΑΝΔΡΑΣ

ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ

Περιοδική έκδοση
του Παγχάλκιδικού Συλλόγου «**Ο ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ**»
Έδρα Θεσσαλονίκη - Έτος ιδρύσεως 1903
Μαντώ Μαυρογένους 23, Τ.Κ. 542 49, Θεσ/νίκη
Τηλ. 2310/323.839, κιν. 6936/950.188, φαξ 2310/326.108
Ηλεκτρ. δ/νση: www.panchalkidikos.gr
E-mail Συλλόγου: panchalkidikos@gmail.com
E-mail Προέδρου: ikotsanis@gmail.com

ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΜΑΪΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2025
ISSN: 2585-3619

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Αυγολούπης Σταύρος, Ομότιμος Καθηγητής
Αστρονομίας του ΑΠΘ
Βενετσανάκη-Θασίτου Πηνή, τ. Εκπαιδευτικός
Ζαμπόκα-Κουτσιαντά, τ. Διευθύντρια Ν.Υ. του Π.Γ.Ν.Θ. ΑΧΕΠΑ
Καρσιώτης Μιχαήλ, τ. Εκπαιδευτικός, Επίτιμος
Πρόεδρος του Παγχάλκιδικού Συλλόγου
Κοτσάνης Ιωάννης, τ. Τραπεζικός (συντονιστής)
Λυρτζής Αστέριος, τ. Διευθυντής Τ.Υ. 4ης Υγειονομικής
Περιφέρειας Μακεδονίας και Θράκης
Οικονόμου Τριαντάφυλλος, τ. Εκπαιδευτικός,
Δρ. Επιστήμης της Αγωγής
Παυλούδης Χρήστος, Υποναύρχος Π.Ν. ε.α.
Στρατής Απόστολος, Αξιωματικός Π.Ν. ε.α – Οικονομολόγος
Τσίκουλας Ιωάννης, Ομότιμος Καθηγητής Παιδιατρικής του ΑΠΘ
Ιδιοκτήτης: Παγχάλκιδικός Σύλλογος "Ο Αριστοτέλης"
Εκδότης - Διευθυντής: Ιωάννης Τ. Κοτσάνης, Πρόεδρος
του Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου

**Το περιοδικό εκδίδεται με χορηγίες συμπατριωτών,
φίλων και φορέων, και αποστέλλεται δωρεάν.**

Σελιδοποίηση-Εκτύπωση-Βιβλιοδεσία: SKG PRESS
Ν. Ραιδεστός – Θεσσαλονίκη 2310 466776

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
IBAN: GR 80 0171 2330 0062 3304 0032 572
A.Φ.Μ.: 090145977 Δ.Ο.Υ.: Ζ' ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Χορηγοί της έκδοσης του παρόντος 63^{ου} τεύχους
είναι η κα **Αναστασία Μόσχου** και τα παιδιά της
κ.κ. **Γεώργιος Μόσχος** και **Ιωάννης Μόσχος**

Εικόνα εξώφυλλου: *Παραλία Γλαρόκαβος Χαλκιδικής*
Εικόνα οπισθοφύλλου: *Τοπίο της Χαλκιδικής*

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Πρόεδρος: **Κοτσάνης Ιωάννης** (Αρναία)
Αντιπρόεδρος: **Ζαμπόκα-Κουτσιαντά Κοκόνη** (Αρναία)
Γεν. Γραμματέας: **Λυρτζής Αστέριος** (Ταξιάρχης)
Ταμίας: **Παπαδόπουλος Αβραάμ** (Βράσταμα)
Ειδ. Γραμματέας: **Αλεξάνδρου Βασίλειος** (Αρναία)
Μέλος: **Βενετσανάκη-Θασίτου Πηνή** (Παλαιοχώρι)
Μέλος: **Μπούφτας Νικόλαος** (Αρναία)
Μέλος: **Στρατής Απόστολος** (Κασσάνδρεια)
Μέλος: **Τσιούκα-Μητσιά Αγγέλα** (Δουμπίά)
ΕΞΕΛΕΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
Πρόεδρος: **Ταλέας Φώτιος** (Νέα Ρόδα)
Μέλος: **Δάφφα-Σούστα Αναστασία** (Νεοχώρι)
Μέλος: **Κωστοπούλου-Μάνιου Ανδρομάχη** (Άθυτος)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Καραμπάκη Μαρία,
**Χαλκιδική: Ανάμεσα στη σκέψη του Αριστοτέλη
και την πνευματικότητα του Αγίου Όρους** 1
- Λαζαρίδης Ν. Χαράλαμπος,
Αναξιοκρατία και "Ελληνικό παράδοξο" 4
- Πούλιος Μαυρουδής,
Αριστοτέλεια αποφθέγματα 7
- Μακρογιάννης Τιμολέων,
**Ο καιρός στη Χαλκιδική
κατά τον περασμένο χρόνο 2024** 10
- Δαλαμάγκας Αθ. Γεώργιος,
Διαγράψτε, αν μπορείτε, την Ελλάδα 12
- Τάσιος Γρηγόριος,
Όταν ο τουρισμός έχει σχέδιο... με συνεταίρους 14
- Βογιατζής Π. Στέφανος,
**Ο Δήμος Αριστοτέλη και το περιβαλλοντικό του
αποτύπωμα στην κλιματική κρίση** 16
- Στρατής Χ. Απόστολος,
**Η συμμετοχή των Χαλκιδικιωτών αγωνιστών
στη Μάχη των Ψαρών στις 21 και 22 Ιουνίου 1824** 18
- Κανατάς Δ. Γιάννης,
**Η προπολεμική εφημερίδα της Χαλκιδικής
ΠΡΩΤΟΠΟΡΟΣ Β.Ε.** 21
- Σμάγας Δ. Άγγελος,
Η Σιθωνία στον κινηματογράφο 23
- Καρσιώτης Θεμ. Μιχαήλ,
Το Καστέλι του Παλαιοχωρίου Χαλκιδικής 24
- Ραμανδάνη Δέσποινα,
Όταν η ρότα άλλαξε... 35
- Αυγολούπης Σταύρος,
**Γεγονότα που συνδέονται με τους τελευταίους
τηλάληδες της Μεγάλης Παναγίας** 37
- Μάντσιος Φιλ. Άγγελος,
Τα "Αλάνια" 39
- Τσίκουλας Ιωάννης,
"Ήχοι από την πρώτη ποίηση της ζωής μας" 40
- Μπουλάκη-Λυπηρίδη Μαρία,
Οι καρτ ποστάλ ευχετήριες κάρτες 43
- Βενετσανάκη-Θασίτου Πηνή,
Οδοιπορικό στην Καππαδοκία 45
- **2ο Διεθνές Συμπόσιο "Following Aristotle"**
του Δήμου Αριστοτέλη 48
 - Νέα μέλη του Συλλόγου μας 50
 - Πένθη 50
 - Η δράση του Συλλόγου μας 51
 - Δράσεις άλλων φορέων 54
 - Αγιορείτικα νέα 58
 - Οι χορηγοί του περιοδικού μας 60
 - Η χορηγία 61

Φιλολογική επιμέλεια: **Σαροπούλου-Καϊάφα Μίνα**

Τα ενυπόγραφα άρθρα εκφράζουν τις απόψεις των συντακτών τους. Υπενθυμίζεται ότι αυτά δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους 9.000 περίπου χαρακτήρες (χτυπήματα με τα κενά), κάτι που πρέπει να τηρείται πιστά. Όσα κείμενα δεν φέρουν υπογραφή, συντάσσονται από τον εκδότη.

ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ: ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΗ ΣΚΕΨΗ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

Ένας τόπος όπου η φιλοσοφία συναντά τη θεολογία – από τα Αρχαία Στάγειρα μέχρι τον Άθω, η Χαλκιδική μιλάει στον νου και την ψυχή

Η Χαλκιδική, το χερσαίο τρίπτυχο που βυθίζεται στο Αιγαίο σαν ευλογημένο χέρι της ελληνικής φύσης, δεν είναι απλώς ένας γεωγραφικός χώρος. Είναι ένας τόπος όπου η φιλοσοφία συναντά την πνευματικότητα, όπου το λογικό πνεύμα του Αριστοτέλη συνομιλεί διαχρονικά με τη σιωπηλή άσκηση των μοναχών του Αγίου Όρους. Από τα αρχαία Στάγειρα μέχρι τις κορυφές του Άθω, η Χαλκιδική δεν είναι μόνο γενέτειρα και καταφύγιο αλλά και σημείο συνάντησης δύο κόσμων: του στοχαστικού και του μυστικού.

Η Χαλκιδική είναι ένας τόπος βαθύτατα ελληνικός και συνάμα παγκόσμιος. Είναι η γη της αντιφατικής ομορφιάς: γη και θάλασσα, λογική και πίστη, φιλοσοφία και άσκηση. Δεν είναι μόνον ο καλοκαιρινός προορισμός των παλιών, αλλά ένας πολιτιστικός και πνευματικός φάρος αιώνων. Από τη μία τα αρχαία Στάγειρα, γενέτειρα του Αριστοτέλη – πατέρα της λογικής σκέψης. Από την άλλη, η Χερσόνησος του Άθω – το Άγιο Όρος, μοναδική πνευματική πολιτεία της Ορθοδοξίας.

Η Χαλκιδική, αυτό το πανέμορφο τρίποδο της Κεντρικής Μακεδονίας που εισχωρεί με τρεις χερσονήσους – την Κασσάνδρα, τη Σιθωνία και το Άγιον Όρος – βαθιά στο Αιγαίο, αποτελεί ένα μοναδικό συνδυασμό φυσικής ομορφιάς, πλούσιας ιστορίας και θρησκευτικής παράδοσης. Με τις χρυσαφένιες ακτές, τα καταγάλανα νερά, τα πευκοδάση που φτάνουν ως τη θάλασσα και τα γραφικά χωριά, η Χαλκιδική δεν είναι απλώς τουριστικός προορισμός – είναι εμπειρία. Πέρα από την απaráμιλλη φυσική της ομορφιά, η Χαλκιδική φιλοξενεί δύο σπουδαίους πυλώνες της ελληνικής κληρονομιάς: τον φιλόσοφο Αριστοτέλη και το Άγιον Όρος.

Στα ανατολικά της Χαλκιδικής, εκεί που ο Στρυμονικός κόλπος ανταμώνει τα δάση, γεννήθηκε το

384 π.Χ. ο Αριστοτέλης, στα Στάγειρα. Ο φιλόσοφος που με το έργο του επηρέασε όσο λίγοι τον παγκόσμιο στοχασμό, είχε την τύχη να ανατραφεί σε μια φύση που διαπαιδαγωγεί: καθαρή, λογική, ισορροπημένη. Ο Αριστοτέλης δεν ήταν μόνο στοχαστής αλλά και φυσιοδίφης, παιδαγωγός, πολιτικός στοχαστής, επιστήμονας. Παρατηρούσε το φυσικό περιβάλλον της Χαλκιδικής – τα φυτά, τα ζώα, το κλίμα – και το μετέτρεπε σε γνώση. Η μεθοδικότητά του δεν ήταν αφηρημένη φιλοσοφία αλλά εφαρμοσμένη λογική.

Η Χαλκιδική, ως γη της καταγωγής του, σμίλεψε τον τρόπο που αντιλαμβανόταν τον κόσμο. Σήμερα, το Άλσος Αριστοτέλη και η πολιτιστική ανάδειξη των αρχαίων Σταγείρων αποτελούν ζωντανή υπενθύμιση της συμβολής του στον παγκόσμιο πολιτισμό και μια πρόταση παιδείας: επιστροφή στη φύση και στο μέτρο. Αναθρεμμένος στα παράλια του Στρυμονικού κόλπου, μέσα σε ένα περιβάλλον φυσικής ομορφιάς και πνευματικής ελευθερίας, ο Αριστοτέλης ανέπτυξε από νωρίς τη δίψα για γνώση. Όταν στα 17 του χρόνια βρέθηκε στην Αθήνα, μαθητεύοντας κοντά στον Πλάτωνα στην Ακαδημία, είχε ήδη ενσωματώσει στον τρόπο σκέψης του τη λογική του φυσικού κόσμου της Χαλκιδικής: τη διαύγεια των θαλασσών, την ακρίβεια της φύσης, τη ρυθμικότητα των εποχών.

Ο στοχασμός του – από τα "Ηθικά Νικομάχεια" έως τα "Μετά τα Φυσικά" – φέρει την σφραγίδα μιας ευαισθησίας που πηγάζει όχι μόνο από την φιλοσοφική του παιδεία αλλά και μέσα από τη βιωματική του σχέση με τη φύση. Η Χαλκιδική ήταν το εργαστήριο του παρατηρητή Αριστοτέλη, ο τόπος που τον μύησε στις φυσικές επιστήμες και τον ενέπνευσε να συστηματοποιήσει τη γνώση σε όλους τους τομείς, από τη βιολογία έως την πολιτική θεωρία.

Η ιδιαίτερη σχέση του φιλοσόφου με τη Μακεδο-

Ο Ανδριάντας του Αριστοτέλη στο Α.Π.Θ.

νία σφραγίστηκε από τον διορισμό του ως δασκάλου του Μεγάλου Αλεξάνδρου, γεγονός που αποδεικνύει τη φήμη και τη σοφία του. Σήμερα, οι επισκέπτες μπορούν να επισκεφθούν τον αρχαιολογικό χώρο των Σταγείρων και το Πάρκο του Αριστοτέλη, όπου εκτίθενται διαδραστικά επιστημονικά εκθέματα εμπνευσμένα από τα έργα του, όπως η πειραματική φυσική, η οπτική και η μηχανική. Το πάρκο προσφέρει μια σπάνια ευκαιρία σύνδεσης της φιλοσοφίας με το φυσικό τοπίο, μέσα από έναν εκπαιδευτικό και ψυχαγωγικό περίπατο.

Η άλλη όψη της χερσονήσου, αυτή του Άθω, φιλοξενεί ένα από τα ισχυρότερα κέντρα της ορθόδοξης χριστιανικής παράδοσης: το Άγιον Όρος. Από το 1045, με χρυσόβουλο του Βυζαντινού αυτοκράτορα Κωνσταντίνου Θ' Μονομάχου, το Άγιον Όρος αναγνωρίζεται ως αυτόνομη μοναστική πολιτεία. Κατοικείται αποκλειστικά από άνδρες μοναχούς και λειτουργεί με βάση τον «Αγιορείτικο Καταστατικό Χάρτη», υπό την πνευματική εποπτεία του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Από τον 9ο αιώνα και ιδιαίτερα μετά τον 10ο αιώνα, με την ίδρυση της Μονής Μεγίστης Λαύρας από τον Άγιο Αθανάσιο τον Αθωνίτη, το Άγιον Όρος εξελίχθηκε σε κέντρο μοναστικής ζωής, θεολογικής σκέψης και καλλιτεχνικής δημιουργίας.

Σήμερα, φιλοξενεί 20 κυρίαρχα μοναστήρια, πολλά από τα οποία είναι προσβάσιμα μόνο με τα πόδια ή με καραβάκι. Σε αυτά διατηρούνται ανεκτίμητοι θησαυροί, χιλιάδες χειρόγραφα, αγιογραφίες, εικόνες, ξυλόγλυπτα, και αντικείμενα υψηλής τέχνης από τη βυζαντινή τους Μέσους χρόνους έως και τη μεταβυζαντινή περίοδο. Από τον 10ο αιώνα έως σήμερα, ο Άθως αποτελεί μοναδικό θεσμό μοναστικής πολιτείας, όπου η πίστη εκφράζεται όχι με λέξεις αλλά με πράξεις, προσευχή και ησυχία. Η παρουσία εικοσιμονών και εκατοντάδων κελιών, σκητών και ησυχαστηρίων συνθέτει έναν πνευματικό χάρτη, στον οποίο η βυζαντινή αρχιτεκτονική, η εικονογραφία, τα χειρόγραφα και η παράδοση συνυπάρχουν με μια αδιάκοπη αναζήτηση του θείου. Το Άγιον Όρος δεν είναι απλώς μοναστικό κέντρο – είναι ένα εργαστήριο ψυχής. Μέσα στους ναούς, στις βιβλιοθήκες, στα καθολι-

κά και τα ησυχαστήρια διασώζεται όχι μόνον η πνευματική ζωή αλλά και η τέχνη, η γραφή, η μουσική, η αγιογραφία, η παράδοση αιώνων.

Η ακολουθία του ήλιου, ο ρυθμός της φύσης, ο ήχος του κελαηδίσματος, το κτύπημα του σημάντρου, όλα γίνονται φορείς πνευματικής ενέργειας. Οι μοναχοί, απομονωμένοι αλλά συνδεδεμένοι με το σύμπαν, μας θυμίζουν ότι η ανθρώπινη ύπαρξη μπορεί να υπερβεί τον θόρυβο της καθημερινότητας, για να συναντήσει το ουσιώδες. Εδώ, η ζωή κυλά με διαφορετικό ρολόι: όχι μετρούμενη σε ώρες αλλά σε προσευχές. Οι Άγιοι Πατέρες του Άθω, μέσα από τη σιωπή τους, διδάσκουν μια εναλλακτική γνώση: αυτή που δεν απορρέει από τη λογική ανάλυση αλλά από τη βίωση του θείου. Σε έναν κόσμο που φλυαρεί, το Άγιον Όρος ψιθυρίζει – και ακούγεται πιο δυνατά από ποτέ.

Η πρόσβαση στην Αθωνική Πολιτεία επιτρέπεται μόνο σε άνδρες και προϋποθέτει ειδική άδεια (το διαμονητήριο), κάτι που ενισχύει τον μυστηριακό χαρακτήρα του τόπου. Οι επισκέπτες που έχουν την ευκαιρία να περιηγηθούν στα μοναστήρια εντυπωσιάζονται από τη βυζαντινή αρχιτεκτονική, τα ανεκτίμητα κειμήλια, τις αγιογραφίες

και τη μοναδική αίσθηση πνευματικής γαλήνης. Το Άγιον Όρος δεν είναι απλώς ένας τόπος θρησκευτικής λατρείας: είναι ένα ζωντανό μουσείο βυζαντινού πολιτισμού και ταυτόχρονα ένα άδυτο πνευματικότητας, που κρατά αμετάβλητο το πέρασμα του χρόνου. Είναι χαρακτηριστικό ότι έχει αναγνωρισθεί από την UNESCO ως Μνημείο Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς και λειτουργεί ουσιαστικά ως ένα «ζωντανό Βυζάντιο» στις μέρες μας.

Η Χαλκιδική, λοιπόν, είναι ο τόπος όπου συναντώνται δύο φαινομενικά αντίθετοι κόσμοι: η ορθολογική σκέψη του Αριστοτέλη και ο μυστικισμός του Ορθόδοξου μοναχισμού. Κι όμως, στην ουσία τους, και οι δύο αυτές παραδόσεις κινούνται από την ίδια ορμή: την επιθυμία για γνώση και αλήθεια. Ο Αριστοτέλης αναζητούσε την ευδαιμονία μέσω της αρετής και της ορθής λογικής. Οι μοναχοί του Άθω αναζητούν τη θέωση μέσω της κάθαρσης και της προσευχής. Και οι δύο προσεγγίσεις συγκλίνουν στον αγώνα της υπέρ-

Άγιον Όρος - Άθως

βασης: της σαρκός, του εγωισμού, της επιφάνειας.

Η σύνθεση αυτή που προσφέρει η Χαλκιδική δεν είναι απλώς ιστορική ή θεωρητική: είναι και υπαρξιακή. Στην εποχή της ταχύτητας και της αποσπασματικής πληροφορίας, η Χαλκιδική μας καλεί να σταθούμε και να στοχαστούμε. Μας υπενθυμίζει ότι η πρόοδος δεν είναι μονόδρομος αλλά κύκλος: από τον Λόγο προς το Πνεύμα, και από την Ψυχή πίσω στη Σκέψη. Εδώ βρίσκεται και η ουσία της Χαλκιδικής: είναι ένας τόπος όπου η **λογική σκέψη** του Αριστοτέλη συνομιλεί με την **πνευματική σιωπή** του Άθω. Φαινομενικά αντίθετοι, στην ουσία αλληλοσυμπληρώνονται. Ο ένας αναζητά την αλήθεια μέσω της γνώσης, ο άλλος μέσω της άσκησης και της προσευχής. Κοινός τους στόχος: η αλήθεια και η τελείωση του ανθρώπου. Αυτός ο δυισμός καθιστά τη Χαλκιδική κάτι περισσότερο από τόπο: την κάνει μήνυμα. Μήνυμα προς τη σύγχρονη κοινωνία ότι η πρόοδος δεν είναι μόνο τεχνολογική: είναι και ηθική, φιλοσοφική, πνευματική. Μήνυμα ότι η παράδοση δεν είναι στασιμότητα αλλά ρίζα προς τον ουρανό. Οι φορείς πολιτισμού, τα σχολεία, τα πανεπιστήμια, οι τοπικοί οργανισμοί και οι επισκέπτες έχουν χρέος να προσεγγίσουν αυτόν τον τόπο όχι ως τουριστικό προϊόν αλλά ως κιβωτό πολιτισμού.

Η σύγχρονη Χαλκιδική είναι ένα σταυροδρόμι πο-

λιτισμών, εμπειριών και αντιθέσεων. Από την κοσμοπολίτικη Κασσάνδρα με τα πολυτελή θέρετρα και την έντονη νυχτερινή ζωή, μέχρι τη γαλήνια Σιθωνία με τους κρυμμένους όρμους και τα παραδοσιακά χωριά, ο επισκέπτης μπορεί να ζήσει διαφορετικές πτυχές της ελληνικής φιλοξενίας. Η γαστρονομία, βασισμένη στα φρέσκα τοπικά προϊόντα, το λάδι, τα θαλασσινά και τα κρασιά, συμπληρώνει την εμπειρία.

Ταυτόχρονα, η Χαλκιδική διατηρεί ζωντανή την επαφή με την ιστορία και τη φύση. Μονοπάτια μέσα σε πυκνά δάση, παραλίες με Γαλάζιες Σημαιές και παραδοσιακοί οικισμοί που αντιστέκονται στη μαζική τουριστική ανάπτυξη συνθέτουν ένα ψηφιδωτό αυθεντικότητας. Η Χαλκιδική δεν είναι μόνον ήλιος, θάλασσα και πεύκα. Είναι κυρίως το γενέθλιο έδαφος του Αριστοτέλη και το ιερό καταφύγιο του Άθω. Είναι μια γη που μιλάει στον νου και την ψυχή. Μια πατρίδα της σκέψης και του πνεύματος. Η Χαλκιδική δεν είναι απλώς μια όμορφη χερσόνησος. Είναι ένα σύμβολο. Το σύμβολο μιας Ελλάδας που στοχάζεται και προσεύχεται. Που παρατηρεί και συγχωρεί. Που μιλάει με τη φωνή του Αριστοτέλη και σιωπά με την καρδιά των μοναχών του Άθω.

Οφείλουμε να την ακούμε.

ΜΑΡΙΑ ΚΑΡΑΜΠΑΤΑΚΗ

Δρ. Φιλολόγος

ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΜΕΛΩΝ ΤΟΥ Δ.Σ. ΤΟΥ ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΝ ΥΠΟΥΡΓΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ(ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ-ΘΡΑΚΗΣ)

Την Πέμπτη 12 Ιουνίου κλιμάκιο του Δ.Σ. με τον Πρόεδρο **Ιωάννη Κοτσάνη**, την Αντιπρόεδρο **Κοκό Ζαμπόκα**, τον Ταμία **Αβραάμ Παπαδόπουλο** και το μέλος **Αποστόλη Στρατή**, επισκέφτηκαν στο Διοικητήριο, τον **Υφυπουργό Εσωτερικών Τομέας Μακεδονίας Θράκης κ. Κων/νο Γκιουλέκα**.

Τον ενημέρωσαν για τις δραστηριότητες του Παγχαλκιδικού και τού παρέδωσαν τον τελευταίο τόμο του Παγχαλκιδικού Λόγου και το αγαλματίδιο του Αριστοτέλη, αντίγραφο του ανδριάντα που έστησε με δαπάνες του ο Παγχαλκιδικός στο Α.Π.Θ.

Με τον κ. Γκιουλέκα τα μέλη του Δ.Σ. συζήτησαν την προσπάθεια που καταβάλει ο Παγχαλκιδικός να γίνει περισσότερο γνωστή η Επανάσταση της Χαλκιδικής το 1821 και να συμπεριληφθεί στα Βιβλία της Ιστορίας. Ζήτησαν την συμπαράσταση του Υπουργείου για το θέμα αυτό.

Επίσης συζήτησαν την βοήθεια που μπορεί να προσφέρει το Υπουργείο στην αποκατάσταση της Χάλκινης αναπα-

ράστασης του μνημείου του Καπετάν Χάψα στην Αγ. Αναστασία, η οποία εκλάπη από αγνώστους πριν 6 χρόνια.

Ο Υπουργός υποσχέθηκε ότι θα είναι αρωγός στα παραπάνω θέματα, αλλά και σε άλλες δραστηριότητες του Συλλόγου. Πρότεινε στον Παγχαλκιδικό να πραγματοποιήσει εκδήλωση στο αίθριο του Υπουργείου, το οποίο διαμορφώθηκε ανάλογα.

Πριν την αναχώρησή τους τα μέλη του Δ.Σ. ξεναγήθηκαν από το Υπουργό στην καταπληκτική έκθεση κειμηλίων και τεκμηρίων της Επανάστασης του 1821, που κοσμεί το Υπουργείο από την 25η Μαρτίου.

Η Έκθεση είναι αφιερωμένη στην 204η επέτειο από την έναρξη του Αγώνα για την Ελευθερία και μέσα από τα εκθέματα εξιστορεί στιγμές και γεγονότα της εποχής που οδήγησαν στην απελευθέρωση του Έθνους μας μετά από 400 χρόνια σκλαβιάς.

Ήταν μία συνάντηση σε πολύ φιλικό και ευχάριστο κλίμα.

ΑΝΑΞΙΟΚΡΑΤΙΑ ΚΑΙ «ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΑΡΑΔΟΞΟ»

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ Ν. ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ

Ομότιμος Καθηγητής Α.Π.Θ.*

Εισαγωγή

Από την ίδρυση του σύγχρονου Ελληνικού κράτους, βιώνουμε στη χώρα μας μια μεγάλη **αντίφαση**.

Από τη μια μεριά, ζούμε σε μια **παραδεισένια** χώρα, λουσμένη στο φως και στο γαλάζιο ουρανού και θάλασσας, σκανδαλωδώς προικισμένη με αξεπέραστες φυσικές, ιστορικές και πολιτισμικές παρακαταθήκες. Έλληνες φιλόσοφοι, με πρώτον τον μεγάλο **Αριστοτέλη**, έθεσαν τα θεμέλια του Πολιτισμού, των Επιστημών και της Δημοκρατίας. Σήμερα, σπουδαίοι Έλληνες διαπρέπουν ανά την υφήλιο και μας γεμίζουν με Εθνική υπερηφάνεια. Λαμπρά Ελληνικά μυαλά πρυτανεύουν στα καλύτερα Πανεπιστήμια, διευθύνουν πρωτόπορα Ερευνητικά Κέντρα, στελεχώνουν παγκόσμιους Οργανισμούς και ηγούνται στη διεθνή ναυσιπλοΐα, ενώ Έλληνες πρωταθλητές διακρίνονται στους Ολυμπιακούς αγώνες, ενάντια σε χώρες μεγαθήρια του Παγκόσμιου αθλητισμού.

Από την άλλη, αιώνες τώρα η χώρα μας βρίσκεται καθηλωμένη σε υπανάπτυξη, σε χαμηλή παραγωγικότητα, με το δεύτερο κατώτερο βιοτικό επίπεδο της ΕΕ και με πολλά διαρθρωτικά προβλήματα που μας οδήγησαν στην πρόσφατη χρεοκοπία και υποβιβάζουν σοβαρά το επίπεδο διαβίωσης, γι' αυτό αντιμετωπίζομαστε ως ο **παρίας** της Ευρώπης. Το χειρότερο όμως δεν είναι η αναπτυξιακή μας υστέρηση και το χαμηλό βιοτικό μας επίπεδο, αλλά η **ηθική διάβρωση θεσμών και αξιών**, που κάνει τα ικανότερα παιδιά μας να μας αποστρέφονται. Είναι τραγικό. Η σπουδαιότερη ιστορικά/πολιτισμικά χώρα της υφής, που θα 'πρεπε να προβάλλει παγκοσμίως ως πρότυπο καλλιέργειας ανθρωποκεντρικού πολιτισμού, από τη μια μεριά «σκορπίζει» τους καλύτερους επιστήμονές της στο εξωτερικό και από την άλλη εισάγει αφειδώς εκφυλισμένα δυτικά πρότυπα, που πλήττουν την ανθρωπινή αξιοπρέπεια και υποβαθμίζουν τον άνθρωπο από πρόσωπο σε άτομο, σε αριθμό.

Η αντίφαση αυτή (σε υλικό και πνευματικό επίπεδο) θα μπορούσε να κωδικοποιηθεί με δυο λέξεις: «**Ελληνικό παράδοξο**». Αν δεν αναλύσουμε τα αίτια του φαινομένου αυτού και δεν κάνουμε ως Έθνος κρίσιμες παρεμβάσεις για αλλαγή πορείας, το «**Ελληνικό παράδοξο**» θα επιδεινώνεται, με την Ελλάδα μας να παρα-

μένει ουραγός στην κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη και στην ανθρωπινή ευημερία.

Χάσαμε τον εγκεφαλικό μας θησαυρό

Είναι πλέον γεγονός ότι τα καλύτερα Ελληνικά μυαλά βρίσκονται αυτοεξόριστα στο εξωτερικό με το βλέμμα στραμμένο στην πατρίδα. *Πώς όμως χάσαμε τον εγκεφαλικό μας θησαυρό;*

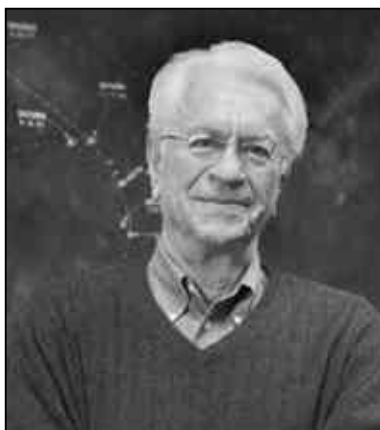
Στη διάρκεια της πρόσφατης οικονομικής κρίσης (2009 – 2018), πάνω από 600.000 ώριμοι επιστήμονες, μέσα στους οποίους συγκαταλέγονται χιλιάδες έμπει-

ροι γιατροί, εγκατέλειψαν τη χώρα μας σε αναζήτηση καλύτερων συνθηκών ζωής και σταδιοδρομίας. Σ' αυτή την **πνευματική αφαίμαξη** έπαιξαν σαφώς ρόλο τόσο οι δυσανάλογα χαμηλοί μισθοί, όσο και το έλλειμα **αξιοκρατίας**, που βιώνουμε στη χώρα μας, όπου δεν «**αριστεύουν**» πάντα οι ικανότεροι, αλλά οι πλέον «**επιτήδειοι**». Κι αυτό οδηγεί σε αναποτελεσματική λειτουργία του κράτους αφ' ενός και σε κοινωνική **αδικία** αφ' ετέρου. Κάθε υπηρεσιακή δυσλειτουργία, ρίχνει την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, μειώνει δραστικά την ποιότητα ζωής των πολιτών και τους αναγκάζει να βιώνουν **συνθήκες κόλασης**, ενώ ζουν σε έναν ευλογημένο, **παραδεισένιο** τόπο, στο **καλύτερο**

οικόπεδο του κόσμου (ιδού το «**Ελληνικό παράδοξο**»).

Θα μπορούσαμε να **επαναφέρουμε** την αφρόκρεμα των επιστημόνων μας με ένα πειστικό σενάριο κινήτρων επαναπατρισμού; Πολύ δύσκολα, αν δεν αλλάξουν ριζικά τα δεδομένα. Διότι οι ικανοί και οι άριστοι προτιμούν τη σιγουριά, που προσφέρει μια ευνομούμενη πολιτεία και ένα αξιοκρατικό περιβάλλον εργασίας, όπου σταδιοδρομούν και προκόβουν σύμφωνα με την αξία τους. Παρά τον νόστο για την πατρίδα, όσα κίνητρα κι αν τους δώσουμε **δεν θα επιστρέψουν**, χωρίς διασφάλιση μιας αξιοπρεπούς ποιότητας ζωής και μιας αξιοκρατικής εξέλιξης, γιατί **διακυβεύεται το μέλλον** τους και το μέλλον των παιδιών τους.

Μπορούμε να ελπίζουμε σε μια **αλλαγή πορείας**; Παρά τις επαναλαμβανόμενες σχετικές εξαγγελίες, το σοβαρό έλλειμα αξιοπιστίας των **εκάστοτε** κυβερνήτων αφ' ενός και η σθεναρή αντίδραση των πελατειακά «**βολεμένων**» αφ' ετέρου, δεν αφήνουν πολλές ελπίδες για θέσπιση διαδικασιών αξιοκρατικής λειτουργίας

Εικ. 1. Δρ Σταμάτης Κριμιζής (1938 -)
Διευθυντής διαστημικών
προγραμμάτων της NASA –
Πρόεδρος της Ακαδημίας Αθηνών

του κράτους στη βάση μιας αμερόληπτης, διαρκούς αξιολόγησης κρατικών λειτουργιών και υπηρεσιών. Φαίνεται ότι οι λέξεις «αξιολόγηση» και «αξιοκρατία» δεν αρέσουν καθόλου στην κομματική νομενκλατούρα, γιατί χαλούν τα σχέδιά της. Υπήρξε μάλιστα περίπτωση, όπου η Πολιτεία θέσπισε την τυχαία ανάδειξη του «άριστου» στα σχολεία μας. Έτσι ζήσαμε το απαξιωτικό φαινόμενο ανάδειξης του σημαιοφόρου μαθητή με κλήρωση(!) και όχι με βάση την αριστεία του.

Αξιολόγηση – Αξιοκρατία – Αριστεία

Αναμφισβήτητα την κούρσα των μεγάλων επιτευγμάτων την οδηγούν οι **άριστοι**. Το σημαντικότερο κριτήριο στην αξιολόγηση των Πανεπιστημίων διεθνώς, είναι ο αριθμός των παραγόμενων βραβείων Νόμπελ, σαφές δείγμα της αριστείας τους. Πώς όμως δημιουργείται ένα περιβάλλον, όπου καλλιεργείται και ανθίζει η **αριστεία**; Ποιες είναι οι προϋποθέσεις της αριστείας;

Πρώτη και σημαντικότερη προϋπόθεση είναι η **αξιοκρατία**, η οποία είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την δικαιο, αμερόληπτη, τεκμηριωμένη **αξιολόγηση**. Μια τέτοια αξιολόγηση είναι εκ προοιμίου αποδεκτή από όλους τους αξιολογούμενους, γιατί, στηριζόμενη σε κοινά αποδεκτούς, μετρήσιμους δείκτες, αποδίδει **δικαιοσύνη**. Η αναξιοκρατία αδικεί, αποθαρρύνει και διώχνει τον άριστο, ενώ πριμοδοτεί και προωθεί τον μέτριο «δικό μας», σε βάρος της απόδοσης της υπηρεσίας του και με τεράστιο κόστος για την κοινωνία των πολιτών, οι οποίοι καλούνται να πληρώσουν το κόστος της δυσλειτουργίας, της κακοδιοίκησης και της κακοδιαχείρισης. Παραδείγματα τέτοιων περιπτώσεων συναντούμε καθημερινά. Ο τραγικός σταθμάρχης των Τεμπών, είναι δυστυχώς ένα τέτοιο παράδειγμα.

Σε ένα περιβάλλον αξιοκρατίας, καλλιεργείται η ευγενής άμιλλα, η προσωπική υπευθυνότητα και η **ομαδικότητα**, προϋποθέσεις για την επίτευξη υψηλών στόχων. Η ύψιστη σημασία της ομαδικότητας, φαίνεται στο παρακάτω παράδειγμα. Σε ένα διαστημικό πρόγραμμα, μπορεί να συμμετέχουν πάνω από 2.000 επιστήμονες, σε **ομάδες** διαφόρων ειδικοτήτων. Η κάθε ομάδα είναι απόλυτα υπεύθυνη για ένα πολύ συγκεκριμένο έργο. Ενδεχόμενη δική της αποτυχία, θα θέσει σε κίνδυνο ολόκληρη την αποστολή, με τεράστιο κόστος σε χρόνο, χρήμα και συχνά σε ανθρώπινες ζωές. Πρακτικά, το ενδεχόμενο λάθος ενός, μπορεί να ακυρώσει την επιτυχημένη προσπάθεια των άλλων 1.999(!). Ένα τέτοιο πρόγραμμα, δεν μπορεί να επιτύχει χωρίς να εξασφαλιστεί η **αριστεία σε κάθε επίπεδο**,

ατομικό και ομαδικό. Σε ένα τέτοιο περιβάλλον αριστείας, συχνά ξεπερνιέται ο αρχικός στόχος.

Για επιβεβαίωση αυτής της αλήθειας, το μη επανδρωμένο διαστημόπλοιο Voyager 1 εκτοξεύθηκε τον Σεπτέμβριο του 1977 με την προοπτική ενός διαστημικού ταξιδιού 4,5 χρόνων. Σύμφωνα με τον Έλληνα εμπνευστή, σχεδιαστή και υπεύθυνο του προγράμματος Δρα Σταμάτη Κριμιζή¹ (Εικ. 1), τον παγκοσμίως σπουδαιότερο εν ζωή διαστημικό επιστήμονα, ο Voyager 1 συνεχίζει να ταξιδεύει πολύ μακριά από το ηλιακό μας σύστημα και να στέλνει πολύτιμα δεδομένα 48 χρόνια(!) μετά την εκτόξευσή του.

Έλλειμα Παιδείας και χαλαρότητα θεσμών

Σε προηγούμενο άρθρο², αναφερθήκαμε στο έλλειμα ανθρωποκεντρικής Παιδείας, που χαρακτηρίζει την εκπαίδευσή μας. Δυστυχώς, το έλλειμα αυτό συνέβαλε στην άκριτη εισαγωγή της δυτικής υποκουλτούρας και στην **ηθική διάβρωση** της κοινωνίας μας σε όλα τα επίπεδα, με αποτέλεσμα να θεωρούμε πλέον ηθικά αποδεκτό, αυτό που πριν από μερικές δεκαετίες θεωρούνταν ηθικά απαράδεκτο ή και κολάσιμο. Χωρίς όμως ηθικό οδηγό, πελαγοδρομούμε σαν καράβι χωρίς πυξίδα και τσακίζομαστε στα βράχια.

Επιπλέον, η τάξη και η ευνομία στο χώρο της Ανώτατης Παιδείας δεν έχουν στην ουσία διασφαλιστεί. Τα Ανώτατα ιδρύματά μας απειλούνται καθημερινά με καταλήψεις και

Εικ. 2. Αλμπέρ Καμύ (1913-1960)
Νόμπελ λογοτεχνίας 1957

βανδαλισμούς από κομματικά υποκινούμενους αναρχικούς, που δημιουργούν εικόνες τριτοκοσμικού κράτους. Όσο υπάρχουν πολιτικές παρατάξεις, που λαϊκίζοντας δικαιολογούν τη βία στα Πανεπιστήμια, οι Πρυτάνεις μας θα εξευτελίζονται on camera από μια χούφτα ατιμώρητους περιθωριακούς και το κακό θα επιδεινώνεται. Τι κι αν Τμήματα Ελληνικών Πανεπιστημίων κατατάσσονται στα **100 καλύτερα του κόσμου(!)** με βάση την «Αξιολόγηση της Σαγκάης»³; Το στίγμα της αναρχίας στην Ανώτατη (τώρα και στη Δευτεροβάθμια!) Εκπαίδευση, «λερώνει» την εικόνα, απαξιώνει τις επιδόσεις των Πανεπιστημίων μας και διασύρει τη χώρα μας διεθνώς.

Με σιωπηρή ενοχή, αρνούμαστε την αξιοκρατία και αποδεχόμαστε να καθορίζουν την πορεία του Έθνους μας οι ανεπαρκείς «επιτήδριοι». Χωρίς όμως ισχυρά κίνητρα για υψηλότερη παραγωγικότητα και μια ευνομούμενη πολιτεία, χωρίς ουσιαστικά αντικίνητρα για βλαπτικές συμπεριφορές, δεν υπάρχει δικαιοσύνη και πρόοδος στο περιβάλλον εργασίας. Επιπλέον, χωρίς σωστή και γρήγορη **απόδοση δικαιοσύνης**, δεν εξα-

σφαλίζεται σωφρονισμός και λειτουργία κράτους δικαίου. Η **αίσθηση ατιμωρησίας** μεγάλων παραβατών του νόμου, απασχολεί πλέον σοβαρά ολόκληρη την Ελληνική κοινωνία. Βλέπουμε καθημερινά περιπτώσεις εγκληματιών, που έχοντας διαπράξει σκληρά κακουργήματα, αφήνονται ελεύθεροι μέχρι να δικαστούν και επαναλαμβάνουν στο μεταξύ τα ίδια εγκλήματα.

Τέλος, είναι κοινή πεποίθηση ότι **η Ελλάδα μας μικραίνει**. Με την ανοχή των σπουδαίων «συμμάχων» μας, χάσαμε τη μισή Κύπρο και τώρα πιεζόμαστε να δώσουμε και το μισό Αιγαίο! Η ραγδαία αυξανόμενη υπογεννητικότητα οδηγεί σε συρρίκνωση του γηγενούς πληθυσμού. Παράλληλα, ως Πολιτεία αδιαφορούμε εγκληματικά για τις επιπτώσεις της **δημογραφικής και εθνολογικής αλλοίωσης** από την αθρόα είσοδο παράνομων μεταναστών. Ενδεικτικό της Εθνικά επικίνδυνης προσέγγισης της Πολιτείας στο θέμα αυτό, είναι ότι, ανώτατος πολιτειακός άρχοντας «είδε» στην ενσωμάτωση των μεταναστών, τη λύση(!) στο δημογραφικό μας πρόβλημα. Όταν όμως δεν μπορείς να ξεχωρίσεις το πρόβλημα από τη λύση, τότε ως Πολιτεία **λειτουργείς προβληματικά!**

Το όραμα της νέας γενιάς

Το μέλλον της Ελλάδας μας θα εξαρτηθεί σε σημαντικό βαθμό από το όραμα της νέας γενιάς για μια αλλαγή πορείας σε περιβάλλοντα **αξιοκρατίας** και **αριστείας**, όπου θα υπάρχει συνεργασία και ευγενής άμιλλα για υψηλές επιδόσεις, ενάντια στη φαύλη, πελατειακή **αναξιοκρατία**, που σκοτώνει ό,τι δημιουργούν οι άριστοι και ικανοί για να επικρατήσουν οι μέτριοι και οι ελάχιστοι.

Το όραμα αυτό πρέπει να γίνει σκοπός στη ζωή κάθε Έλληνα. Γιατί, «*το μυστήριο της ανθρώπινης ύπαρξης δεν είναι να ζεις, αλλά να βρεις ένα σκοπό για να ζεις*» (Ντοστογιέφσκι, «Αδελφοί Καραμαζώφ»). Σύμφωνα με τον Δρα Κριμιζή¹, η νέα γενιά οφείλει να προσπαθεί για το **ακατόρθωτο**, γιατί το «*ακατόρθωτο*» είναι όριο που τόβαλαν άλλοι, ενώ η δική μας ελπίδα για κάτι ανώτερο είναι κινητήρια δύναμη για το ξεπέρασμά του. Επιτέλους, ας τιμήσουμε το όνομα και την κληρονομιά των αρχαίων προγόνων μας, ας γίνουμε άξιοι κληρονόμοι του προ-πάππου μας Αριστοτέλη (του Σταγειρίτη, όχι του Ωνάση!).

Επίλογος

Η πρόσφατη οικονομική κρίση μαζί με το έλλειμα

αξιοκρατίας και την προβληματική λειτουργία των θεσμών, που χαρακτηρίζουν τη χώρα μας, έδωξαν και διώχνουν στο εξωτερικό τα καλύτερα Ελληνικά μυαλά, στερώντας από την πατρίδα μας τον πολυτιμότερο αναπτυξιακό της πόρο.

Παράλληλα, η υποτίμηση της αξίας του Ελληνοχριστιανικού μας πολιτισμού και η άκριτη εισαγωγή της δυτικής υποκοουλτούρας, επέφεραν σταδιακή διάβρωση του ήθους της κοινωνίας μας σε όλα τα επίπεδα, με αποτέλεσμα να θεωρούμε πλέον ηθικά αποδεκτό (ή και τιμητικό!), αυτό που πριν μερικά χρόνια ήταν ηθικά απαράδεκτο. Χάνοντας τον ανθρωποκεντρικό πολιτισμό μας, εξομιωνόμαστε πολιτισμικά με τους λαούς της Δύσης, όπου ο σημερινός ταλαίπωρος άνθρωπος, «*ενώ έχει δημιουργηθεί με τιμή και αξία κατ' εικόνα Θεού, εξίσωσε τον εαυτό του προς τα κτήνη τα ανόητα και ομοιώθηκε προς αυτά*» («Και ἄνθρωπος ἐν τιμῇ ὧν οὐ συνῆκε, παρασυνεβλήθη τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις καὶ ὡμοιώθη αὐτοῖς» - Ψαλμός 48, στίχος 21).

Αποτέλεσμα της κατάστασης αυτής είναι το «**Ελληνικό Παράδοξο**»: αν και είμαστε σκανδαλωδώς προικισμένοι με μια παραδεισένια χώρα και έναν αξεπέραστο πολιτισμό, ενώ από αρχαιότατων χρόνων διαθέτουμε την αφρόκρεμα της διανόησης, μοιρολατρικά αποδεχόμαστε να ζούμε **υποτιμημένοι** και κατάφορα **αδικημένοι** σε ένα επίπεδο πολύ κάτω από αυτό που μας αξίζει. Πώς θα βγούμε από αυτό το «Ελληνικό Παράδοξο» για να φτάσουμε στο «**Ελληνικό θαύμα**»; Είμαστε εγκλωβισμένοι σε έναν **φαύλο κύκλο**. Κι όπως το υποζύγιο που γυρίζει την μυλόπετρα, δεν μπορεί να βγει έξω από τον κύκλο του μύλου, έτσι και η Ελλάδα μας δεν θα μπορέσει να ξεφύγει από την αυτοκαταστροφική τροχιά προβληματικής λειτουργίας, χωρίς αξιοκρατική αξιοποίηση όλου του ανθρώπινου δυναμικού της και χωρίς ηθική ανάταξη της κοινωνίας μας στα πρότυπα του Ελληνοχριστιανικού πολιτισμού.

Αν δεν ετοιμαστούμε για μια δραστική αλλαγή πορείας, το μέλλον του Έθνους μας θα είναι οδυνηρό. Με τα λόγια του Γάλλου φιλόσοφου Αλμπέρ Καμύ (Εικ. 2) στην ομιλία αποδοχής του βραβείου Νόμπελ (1957): «*Κάθε γενιά, αναμφισβήτητα, θεωρεί τον εαυτό της προορισμένο να ξαναφτιάξει τον κόσμο. Η δική μου γνωρίζει πως δεν θα τον ξαναφτιάξει. Ίσως όμως η αποστολή της να είναι δυσκολότερη: να εμποδίσει να καταστραφεί ο κόσμος*». Η δική μας δύσκολη αποστολή ας είναι τούτη: **να εμποδίσουμε να καταστραφεί η Ελλάδα μας**. Γένοιτο.-

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

1 Ο διαστημικός επιστήμονας Δρ Σταμάτης Κριμιζής στην εκπομπή της ΕΡΤ «Συνθέσεις», 2 Ιανουαρίου 2025. (<https://www.youtube.com/watch?v=NTgvo2uMopA>)

2 Λαζαρίδη, Χ. Ν. 2021. Αναζητώντας τη χαμένη Αριστοτέλεια ευδαιμονία σε μια προβληματική εκπαίδευση. Παγχαλκιδικός Λόγος, Τεύχος 49ο, σελ. 31 – 33.

3 «Παγκόσμια Ακαδημαϊκή Αξιολόγηση των Πανεπιστημίων» (Academic Ranking of World Universities – ARWU)

* Διεύθυνση επικοινωνίας: Lazaride@agro.auth.gr

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΑ ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ

ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ ΠΟΥΛΙΟΣ

Φιλολόγος

Ό,τι και να γράψει και να πει κανείς για τον μεγάλο φιλόσοφο και πανεπιστήμονα Αριστοτέλη είναι λίγο, καθώς δικαιολογημένα θεωρείται ένας από τους κορυφαίους φιλοσόφους όλων των εποχών και από τους σημαντικότερους διαλεκτικούς της αρχαιότητας. Φιλόσοφος, δημιουργός της Λογικής και λάτρης της φύσης, οι σκέψεις και τα αποφθέγματά του μπορεί να γίνουν οδηγός για την καθημερινότητά και τη ζωή των ανθρώπων ακόμη και στη σημερινή εποχή.

Ο Αριστοτέλης συνέγραψε τετρακόσια βιβλία, κυρίως σε διαλογική μορφή, από τα οποία σώζονται σαράντα επτά και κάποια αποσπάσματα από τα άλλα. Τα έργα του αυτά αναφέρονται σε πολλές επιστήμες, όπως βιολογία, ζωολογία, λογική, ψυχολογία, ηθική, φυσική, μεταφυσική, ποίηση, θέατρο, μουσική, ρητορική, πολιτική, αστρονομία και συνιστούν το πρώτο ολοκληρωμένο σύστημα στη δυτική φιλοσοφία.

Είναι ο Αριστοτέλης η προσωπικότητα η οποία επηρέασε την ανθρώπινη σκέψη περισσότερο από οποιονδήποτε άλλον επιστήμονα σε παγκόσμιο επίπεδο, από τα αρχαία χρόνια μέχρι σήμερα, σύμφωνα με μια δημοσκοπική έρευνα ενός από τα κορυφαία πανεπιστήμια της Αμερικής. Το σύνολο της επιρροής του τον κατατάσσει ως την κορυφαία παγκόσμια προσωπικότητα όλων των εποχών με τη μεγαλύτερη επιρροή, σύμφωνα με άλλες έρευνες, ακολουθούμενος από τον δάσκαλό του Πλάτωνα και το μαθητή του Μακεδόνα φιλοσόφου Μ. Αλέξανδρο.

Ο σύλλογός μας, ο Παγχαλκιδικός Σύλλογος σεμνύνεται που φέρει το όνομα του μεγάλου Σταγειρίτη φιλοσόφου, όπως και το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, αλλά και άλλα ιδρύματα, αναγνωρίζοντας με τον τρόπο αυτόν την τεράστια συνεισφορά του σε πάρα πολλούς επιστημονικούς κλάδους.

Παραθέτω στη συνέχεια μερικά μόνο από τα γνωμικά του, με την αντίστοιχη απόδοση τους στη νεοελληνική γλώσσα, τα οποία αναφέρονται σε διάφορους φιλοσοφικούς τομείς, αρκετά από τα οποία είναι άγνωστα σε πολλούς στη σημερινή εποχή, ή δεν είναι γνωστό ότι ανήκουν στον Αριστοτέλη:

"Ουκ εν τω πολλώ το ευ, αλλά εν τω εν το πολύ". {Δηλαδή, το καλό δε βρίσκεται στο πολύ, αλλά το πολύ στο καλό}.

"Φιλία εστί μία ψυχή εν δυσί σώμασιν ενοικουμένη". {Η φιλία και η αγάπη είναι ως μία ψυχή, η οποία κατοικεί σε δύο σώματα}.

"Τα αγαθά κόποις κτώνται". {Τα αγαθά αποκτώνται από τους ανθρώπους με πολύ κόπο}.

"Εν τη προαιρέσει η μοχθηρία και το αδικείν". {Η μοχθηρία και η αδικία υπάρχουν από πρόθεση}.

"Ερωτηθείς τί εστίν ελπίς, εγρηγορότος είπεν ενύπνιον". {Όταν ρωτήθηκε τί είναι ελπίδα, το όνειρο ενός ξύπνιου, είπε}.

"Η πενία πολλών εστίν ενδεής, η δε απληστία πάντων". {Η φτώχεια είναι έλλειψη πολλών πραγμάτων, ενώ η απληστία όλων}.

"Η φύσις μηδέν μήτε ατελές, μήτε μάτην ποιεί". {Η φύση δεν κάνει τίποτε ούτε ατελές ούτε μάταιο}.

"Ουδέν άτακτον τη φύσει". {Τίποτε από όσα είναι δοσμένα από τη φύση, δεν είναι χωρίς τάξη}.

"Άνευ των αναγκαίων αδύνατον εστί και ζην και ευ ζην". {Χωρίς τα απαραίτητα είναι αδύνατον να ζει κανείς και να ζει καλά}.

"Μάλλον φιλούσιν οι ποιήσαντες ευ τους παθόντας, ή οι παθόντες ευ τους ποιήσαντας". {Περισσότερο αγαπούν οι ευεργέτες τους ευεργετούμενους, παρά οι ευεργετούμενοι τους ευεργέτες}.

"Έξις δευτέρα φύσις εστί". {Η συνήθεια είναι μια δεύτερη φύση}.

"Όσπερ σώμα στερηθέν ψυχής πίπτει, ούτω και πόλις, με όντων νόμων, καταλύεται". {Όπως το σώμα, όταν στερηθεί την ψυχή, πεθαίνει, έτσι και η πόλη, όταν δεν υπάρχουν νόμοι, καταλύεται}.

"Πάντες οι άνθρωποι φύσει ορέγονται του ειδέναι". {Όλοι οι άνθρωποι από τη φύση τους επιδιώκουν τη γνώση}.

"Ο άνθρωπος φύσει πολιτικόν ζών". {Ο άνθρωπος ως κοινωνικό ον, προτιμά να ζει σε οργανωμένες κοινωνίες}.

"Μία χελιδών έαρ ου ποιεί". {Ένα χελιδόνι δε φέρ-

Ο Αριστοτέλης διδάσκει

νει την άνοιξη}.

"Το άρχειν ήδιστον εστί". { Το να ασκεί κανείς εξουσία, είναι υπέρτατη ευχαρίστηση}.

"Ο πολίτης ουδενί των άλλων ορίζεται μάλλον, ή το μετέχειν κρίσεως και αρχής". { Το κύριο γνώρισμα του πολίτη είναι η συμμετοχή του στην απονομή της δικαιοσύνης και στην άσκηση της εξουσίας}.

"Ανδρείος εστί ο αδεής περί τον καλόν θάνατον". { Ανδρείος είναι αυτός που δε φοβάται τον τιμημένο θάνατο}.

"Όλως το πλουτείν εστί εν τω χρήσθαι και ουχί εν τω κεκτήσθαι". { Όλη η αξία του πλουτισμού είναι στη χρήση και όχι στην απόκτησή του}.

"Άνευ αιτίου ουδέν εστί". { Χωρίς αιτία τίποτε δε γίνεται}.

"Ο μη ειδώς σιωπάν, ουκ οίδε διαλέγεσθαι". {Αυτός που δεν ξέρει να σιωπάει, δεν ξέρει να συζητά}.

"Ουδείς γαρ φιλεί, ον φοβείται" { Κανένας δεν αγαπάει αυτόν που φοβάται }.

"Όπου άμιλλα ενταύθα και νίκη εστί". { Όπου υπάρχει άμιλλα και συναγωνισμός, εκεί υπάρχει και νίκη}.

"Δεσπότης δούλου δέεται και δούλος δεσπότου". { Ο αφέντης έχει ανάγκη του δούλου και ο δούλος του αφέντη}.

"Εν πάσι γαρ της φυσικής ένεστι τι θαυμαστόν". { Σε όλα τα πράγματα στη φύση υπάρχει κάτι αξιοθαύμαστο}

"Ουδέν διαφέρει ή μη κείσθαι ή μη χρήσθαι τους νόμους". { Σε τίποτε δε διαφέρει το να μην υπάρχουν νόμοι, από το να μη εφαρμόζονται }.

"Περί ουδέν των ανθρωπίνων έργων υπάρχει βεβαιότης". { Για κανένα από τα ανθρώπινα έργα δεν υπάρχει βεβαιότητα}.

"Κρείσσον κολάζειν τας επιθυμίας, ή δια τας επιθυμίας κολάζεσθαι". { Είναι καλύτερο να τιμωρείς τις επιθυμίες, παρά να τιμωρείσαι από τις επιθυμίες}.

"Έστι δε αρχή της λέξεως το Ελληνίζειν". { Βασικό γνώρισμα της επικοινωνίας είναι τα σωστά ελληνικά}.

"Αδικείν εστί το βλάπτειν εκόντα παρά τον νόμον". { Αδικία είναι το να βλάπτει κάποιος με τη θέλησή του παρά το νόμο}.

"Ός γαρ επί το πλείστον αδικούσιν οι άνθρωποι, όταν δύνωνται". { Οι άνθρωποι συνήθως αδικούν, όταν μπορούν}.

"Άνευ αιτίου ουδέν εστί". { Τίποτε δε συμβαίνει χωρίς αιτία}.

"Τον μέλλοντα καλώς άρχειν, φασί δει πρώτον άρχεσθαι". { Λένε ότι ο μελλοντικός άρχοντας, πρέπει πρώτα να μάθει να υπακούει}.

"Δεινόν εστί η μη εμπειρία" { Είναι φοβερό πράγμα η έλλειψη γνώσεων και εμπειρίας }.

"Όμοια γαρ ως επί το πολύ τα μέλλοντα τοις γεγο-

νόσι". { Στις περισσότερες περιπτώσεις τα μελλοντικά μοιάζουν με τα παρελθόντα}.

"Εις χρηστός μάρτυς, χρήσιμος εστί". { Ένας και καλός μάρτυρας, είναι χρήσιμος }.

"Αρχή άνδρα δείκνυσι". {Η άσκηση πολιτικής εξουσίας φανερώνει τις ικανότητες του ανθρώπου}.

"Άνθρωπος εστί παίγνιον τύχης και μεταπτώσεων εικών". { Ο άνθρωπος είναι παιγνίδι της τύχης και εικόνα των αλλαγών}.

"Δει το μέσον αιρείσθαι και μη την υπερβολήν, μηδέ την έλλειψιν, το δε μέσον εστί ό ο λόγος ο ορθός λέγει". { Πρέπει να προτιμάμε τη μεσότητα και όχι την υπερβολή ή την έλλειψη. Η μεσότητα είναι, όπως σωστά τη χαρακτηρίζει το γνωμικό, άριστη}.

"Εν πάσι η μεσότης επαινεταίον, τα δε άκρα ουτε επαινετά, αλλά ψευκτά". { Σ' όλες τις περιπτώσεις η μεσότητα πρέπει να επαινείται, ενώ οι ακρότητες δεν είναι ορθές, ουτε επαινούνται, αλλά ψέγονται}.

"Άνθρωπος χωρισθείς νόμων των ζώνων χείριστον εστί". { Άνθρωπος χωρίς νόμους είναι το χειρότερον των ζωντανών οργανισμών}.

"Δει τοις ανθρώποις ξένα ποιείν τα φαύλα, μάलि-στα δε όσα αυτών έχει ή μοχθηριαν ή δυσμένειαν". { Οι άνθρωποι πρέπει να αποφεύγουν τις κακές πράξεις, κυρίως εκείνες που δείχνουν κακία ή επισύρουν την οργή }

"Δει τον αγαθόν πολίτην επίστασθαι και δύνασθαι και άρχεσθαι και άρχειν". { Πρέπει ο καλός πολίτης να γνωρίζει και να μπορεί και να κυβερνάται και να κυβερνά}.

"Εν γαρ τοις νόμοις η σωτηρία της πόλεως εστί". { Η σωτηρία της πόλης εξαρτάται από τους νόμους}.

"Έργα δε φρονήσεως εισίν το ευ βουλευέσθαι, το κρίναι τα αγαθά και τα κακά και πάντα τα εν τω βίω αιρετά και φευκτά, το χρήσθαι καλώς πάσιν τοις υπάρχουσιν αγαθοίς". { Έργα της φρόνησης είναι η καλή σκέψη, η διάκριση του καλού από το κακό, του αποφευκταίου από το αναπόφευκτο και η καλή χρήση όλων των αγαθών}.

"Και γαρ το ειθισμένον ώσπερ πεφυκός ήδη γίγνεται, όμοιον γαρ τι το έθος τη φύσει". { Το συνηθισμένο γίνεται όπως το εκ φύσεως, διότι κατά κάποιον τρόπο η συνήθεια μοιάζει με τη φύση }.

"Τα ποτά και τα σιτία πλείω και ελάττω γιγνόμενα φθείρει την υγείαν, τα δε σύμμετρα και ποιεί και αύξει και σώζει". { Το ποτό και τροφή όταν είναι υπερβολικά ή πολύ λίγα βλάπτουν την υγεία, ενώ, όταν είναι κανονικά την ενισχύουν και τη διατηρούν}.

"Φθείρεται δε η σωφροσύνη και η ανδρεία υπό της υπερβολής και της ελλείψεως, υπό δε της μεσότητος σώζεται". { Η σύνεση και η ανδρεία βλάπτονται από την υπερβολή και την έλλειψη, διασώζονται όμως όταν υπάρχει μέτρο}.

"Επειδή μη γίγνεται τα πράγματα ως βουλόμε-

θα, δει βούλεσθαι ως γίνεταί". { Αφού τα πράγματα δε γίνονται όπως τα θέλουμε, πρέπει να τα δεχόμαστε όπως συμβαίνουν}.

"Των μεν ευτυχούντων πάντες φίλοι εσμέν, των δε δυστυχούντων ουδ' αυτός ο γεννήτωρ". { Όλοι είμαστε φίλοι αυτών που ευτυχούν, ενώ αυτών που δυστυχούν δεν είναι φίλος ούτε ο πατέρας τους}.

"Κουφίζονται οι λυπούμενοι συναλγούντων των φίλων". { Όσοι στεναχωριούνται, ανακουφίζονται, αν οι φίλοι τους υποφέρουν μαζί τους }.

"Ελεύθερον διατελεί και βέλτιστα πολιτευόμενον και δυνάμενον άρχειν πάντων, μιας τυγχάνον πολιτείας". { Το ελληνικό έθνος ζει ελεύθερα και διοικείται άριστα και θα μπορούσε να κυριαρχήσει, αν ήταν πολιτικά ενωμένο }.

"Αεί το βέλτιστον ήθος".{ Πάντα τον καλύτερο χαρακτήρα να επιζητείς }.

Από τα παραπάνω αποφθέγματα, αλλά και από άλλα τα οποία δε συμπεριλαμβάνονται στην παρούσα έρευνα, φαίνεται πολύ καθαρά ότι ο μεγάλος φιλόσοφος Αριστοτέλης εντρύφησε σε πάρα πολλούς φιλοσοφικούς τομείς. Έτσι κληροδότησε σ' όλες τις επόμενες γενιές μια ανεξάντλητη και πολύ χρήσιμη παρακαταθήκη, που αφορά ακόμη και τη σημερινή εποχή, η οποία τόσο πολύ διαφέρει από την εποχή κατά την οποία δημιούργησε το πλούσιο έργο του ο μέγιστος Σταγειρίτης φιλόσοφος και πανεπιστήμονας Αριστοτέλης. Αποφθέγματα εν τέλει διαχρονικά και γι' αυτό επίκαιρα, ιδιαίτερα σημαντικά, αλλά και πολύτιμα για όλους μας.--

ΑΛΣΟΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ 1ο ΒΡΑΒΕΙΟ ΣΤΗΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΘΕΜΑΤΙΚΑ ΠΑΡΚΑ

Η Αξιοποίηση Τουριστικών Ακινήτων Δήμου Αριστοτέλη διακρίθηκε για 4η συνεχόμενη φορά, κατακτώντας το βραβείο "GOLD", στα Tourism awards 2025 αποδεικνύοντας, έτσι, τη σταθερή ανερχόμενη πορεία της.

Τα βραβεία τελούν υπό την αιγίδα του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού (ΕΟΤ) και του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΣΕΤΕ), ενώ χαίρουν της τιμητικής υποστήριξης της Ελληνικής Ένωσης Γυναικών στον Πολιτισμό και Τουρισμό. Τα **Tourism Awards** αναδεικνύουν εκείνους που με έμπνευση, καινοτομία και σεβασμό στις αρχές της βιωσιμότητας προβάλλουν την ομορφιά, τον πολιτισμό και τη μοναδικότητα του τουριστικού προϊόντος της Ελλάδας.

Η ΑΞ.Τ.Α.Δ.Α Δ.ΑΕ βραβεύτηκε για το μοναδικό θεματικό πάρκο στη Χαλκιδική, το Άλσος του Αριστοτέλη στα Στάγειρα Χαλκιδικής, το οποίο αποτελεί καινοτομία, καθώς διαθέτει διαδραστικά πρωτότυπα όργανα, τα οποία λειτουργούν βάσει των φυσικών νόμων που αναφέρονται στα συγγράμματα του Αριστοτέλη και ιδιαίτερα στο έργο του «Τα Φυσικά». Πέραν αυτού, όμως, η βράβευση προήλθε μέσα από ένα ολοκληρωμένο project που αξιολογήθηκε από την επιτροπή των tourism awards, απαρτιζόμενη από πανεπιστημιακούς, δημοσιογράφους και επιχειρηματίες του τουρισμού καθώς και από επαγγελματίες των επιμέρους τομέων αξιολόγησης και συνδέει την ηθική φιλοσοφία του Αριστοτέλη με το Άγιο Όρος και τους διανοητές των μετέπειτα εποχών.

Στην απονομή, που πραγματοποιήθηκε τη Δευτέρα 12/05/2025 στο ξενοδοχείο "Grand Hyatt Athens", παρευρέθηκαν η πρόεδρος της ΑΞ.Τ.Α.Δ.Α. Δ.Α.Ε., κα Μαρία Ελένη Ζαμάνη, καθώς και ο manager της επιχείρησης, κ. Σταύρος Δουλδέρης, συνοδευόμενος από τους συνεργάτες του.

Η πρόεδρος της ΑΞ.Τ.Α.Δ.Α., κα Μαρία Ελένη Ζαμάνη, δήλωσε χαρακτηριστικά: «Κάθε εγχείρημα κρύβει πίσω του ομαδικότητα, αγάπη, μεράκι αλλά και στοχοπροσέλωση! Θα ήθελα να ευχαριστήσω το Δήμαρχο Αριστοτέλη κ. Στέλιο Βαλιάνο για την αμέριστη στήριξη κι εμπιστοσύνη του, το διοικητικό μου συμβούλιο που με στηρίζει αλλά και την υπέροχη ομάδα της ΑΞ.Τ.Α.Δ.Α. που δουλεύει πάνω σ' ένα κοινό στόχο κι όραμα επιβεβαιώνοντας την άποψη μου ότι μόνος σου πας γρήγορα, με την ομάδα όμως πας μακριά!!!! ...».

ΠΗΓΗ: ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ

Ο ΚΑΙΡΟΣ ΣΤΗ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΠΕΡΑΣΜΕΝΟ ΧΡΟΝΟ 2024

ΜΑΚΡΟΓΙΑΝΝΗΣ ΤΙΜΟΛΕΩΝ

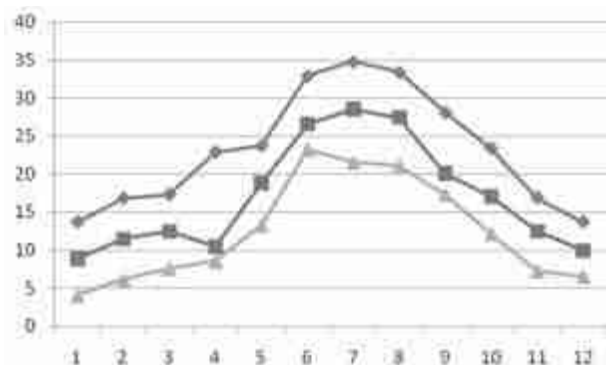
Ομότιμος καθηγητής Μετεωρολογίας του Α.Π.Θ.

Ο όρος καιρός αναφέρεται, ως γνωστόν, στην εκάστοτε φυσική κατάσταση της ατμόσφαιρας. Εκτιμάται με τις τιμές των διαφόρων μετεωρολογικών παραμέτρων όπως: θερμοκρασία του αέρα, βροχόπτωση, ηλιοφάνεια, υγρασία του αέρα κ.α.

Στην παρούσα εργασία γίνεται αναφορά στις παραμέτρους: α) θερμοκρασία του αέρα και β) βροχόπτωση, σε διάφορες περιοχές της Χαλκιδικής.

Πηγή αυτών των δεδομένων υπήρξε το αρχείο των μετεωρολογικών σταθμών Χαλκιδικής, το οποίο ανήκει στο Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών. Ο κρατικός αυτός φορέας έχει, φυσικά, και την επιστημονική ευθύνη. Αξιζει να σημειωθεί ότι με τις τιμές των διαφόρων μετεωρολογικών παραμέτρων, αυτού του δικτύου των σταθμών, καθίσταται δυνατή και η πρόγνωση του καιρού στη Χαλκιδική, με σημαντική αξιοπιστία, για ένα τριήμερο μπροστά. Ο κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί, από οποιοδήποτε σημείο του πλανήτη, να γνωρίζει έτσι, καθημερινά, τα του καιρού της Χαλκιδικής μέσω της ιστοσελίδας: meteo.gr

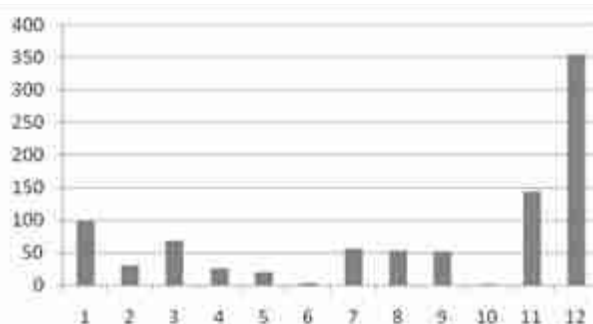
1. Η θερμοκρασία του αέρα στην Κασσάνδρεια

Σχ. 1. Η ετήσια πορεία της θερμοκρασίας του αέρα (0C) στην Κασσάνδρεια (μέγιστες, μέσες και ελάχιστες τιμές) κατά το έτος 2024.

Όπως είναι φανερό η μέση ετήσια κύμανση της θερμοκρασίας του αέρα, είναι απλή με μέγιστο (28.5) τον Ιούλιο και ελάχιστο (8.8) τον Ιανουάριο. Η κύμανση των απόλυτα μέγιστων τιμών είναι επίσης απλή, με μέγιστο (34.8) τον Ιούλιο και ελάχιστο (13.7) τον Ιανουάριο. Η κύμανση τέλος των απόλυτα ελάχιστων τιμών έχει κύριο μέγιστο (26.3) τον Ιούνιο και κύριο ελάχιστο (4.0.) τον Ιανουάριο

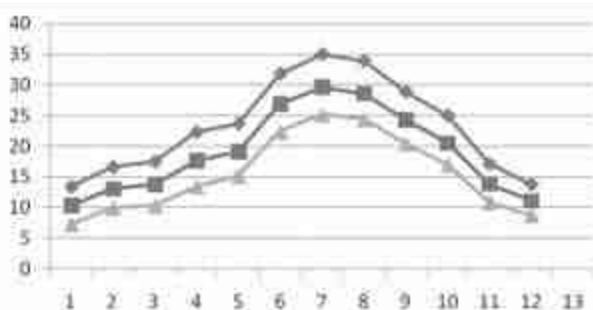
2. Η βροχόπτωση στην Κασσάνδρεια

Σχ 2 Η ετήσια πορεία της βροχής (mm) στην Κασσάνδρεια κατά το έτος 2024

Στο σχήμα 2 καθίσταται εμφανές ότι ο μήνας με το μεγαλύτερο ποσό βροχής ήταν ο Δεκέμβριος (354.2) mm. Το ετήσιο βροχομετρικό ύψος ήταν 906.7 mm. Το μέσο ετήσιο βροχομετρικό ύψος στην Κασσάνδρεια αγγίζει τα 540 mm, γεγονός που σημαίνει ότι κατά το έτος αυτό η συνολική ετήσια βροχόπτωση, ήταν αρκετά μεγαλύτερη του μέσου όρου. Επισημαίνεται ότι το μεγαλύτερο ημερήσιο ποσό βροχής (222.0) mm σημειώθηκε στις 1-12-24.

3. Η θερμοκρασία του αέρα στον Νέο Μαρμαρά

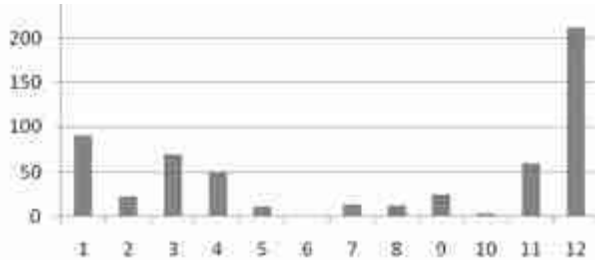
Σχ.3 Η ετήσια πορεία της θερμοκρασίας του αέρα στον Ν. Μαρμαρά (μέγιστες, μέσες και ελάχιστες τιμές) κατά το έτος 2024.

Από το Σχήμα 3 προκύπτει ότι οι μέσες μηνιαίες τιμές εμφανίζουν απλή κύμανση με μέγιστο 29.7 0C τον Ιούλιο και ελάχιστο 10.3 0C τον Ιανουάριο. Η κύμανση των απόλυτα μέγιστων τιμών είναι επίσης απλή με μέγιστο (35.0), τον Ιούλιο και ελάχιστο (13.4), τον Φεβρουάριο. Η κύμανση τέλος των απόλυτα ελάχιστων τιμών είναι

επίσης απλή με μέγιστο (25.2), τον Ιούλιο, και ελάχιστο (7.3) τον Ιανουάριο.

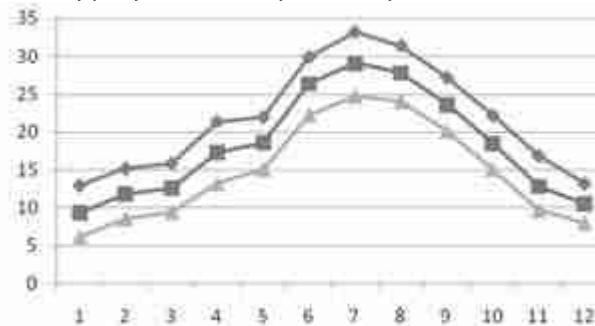
4. Η βροχόπτωση στο Ν. Μαμαρά.

Σχ. 4

Από το Σχ. 4 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο ποσό βροχής 211.8 mm έπεσε τον Δεκέμβριο και μετά τον Ιανουάριο 89.6 mm. Το ετήσιο βροχομετρικό ύψος ήταν 562.6 mm, σχετικά μεγάλο. Το μεγαλύτερο ημερήσιο ποσό βροχής 87.4 mm σημειώθηκε την 1η Δεκεμβρίου

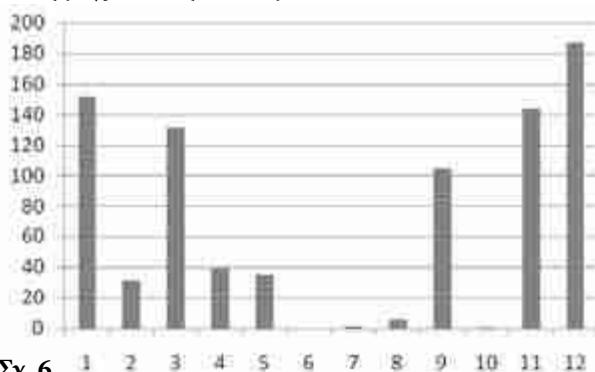
5. Η θερμοκρασία του αέρα στο Στρατώνι

Σχ. 5

Το Σχ. 5 καθιστά φανερό ότι οι μέσες μηνιαίες τιμές εμφανίζουν απλή κύμανση με μέγιστο 29.1 °C τον Ιούλιο και ελάχιστο 9.3 °C τον Ιανουάριο. Η κύμανση των απόλυτα μέγιστων τιμών είναι απλή, με κύριο μέγιστο (33.2), τον Ιούλιο και κύριο ελάχιστο (13.0), τον Ιανουάριο. Η κύμανση τέλος των απόλυτα ελάχιστων τιμών είναι επίσης απλή, με μέγιστο (24.7), τον Ιούλιο, και ελάχιστο (6.2), τον Ιανουάριο.

6. Η βροχόπτωση στο Στρατώνι

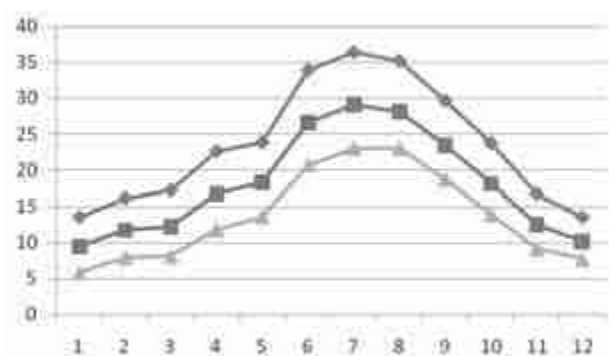

Σχ. 6

Από το Σχ. 6 γίνεται εμφανές ότι το μεγαλύτερο ποσό

βροχής 187.0 mm έπεσε τον Δεκέμβριο και μετά τον Ιανουάριο 151.8 mm. Το ετήσιο βροχομετρικό ύψος ήταν 830.6 mm, σχετικά μεγάλο. Το μέγιστο ημερήσιο ποσό, 87.4 mm, έπεσε 9 Ιανουαρίου.

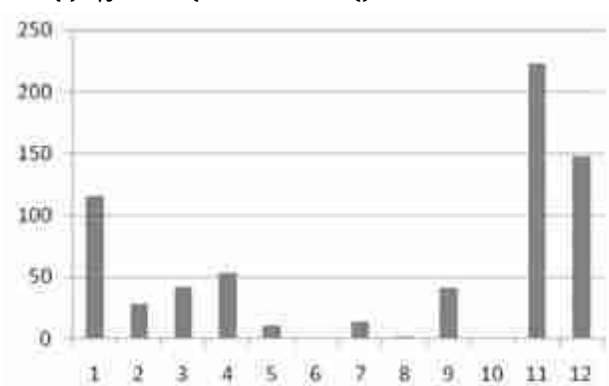
7. Η θερμοκρασία του αέρα στο Μοναστήρι Βατοπέδι Αγίου Όρους.

Σχ. 7

Από το Σχ. 7 προκύπτει ότι οι μέσες μηνιαίες τιμές εμφανίζουν απλή κύμανση με μέγιστο 29.1 °C τον Ιούλιο και ελάχιστο 9.4 °C τον Ιανουάριο. Η κύμανση των απόλυτα μέγιστων τιμών είναι επίσης απλή, με μέγιστο (36.4), τον Ιούλιο και ελάχιστο (13.5), τον Ιανουάριο. Η κύμανση τέλος των απόλυτα ελάχιστων τιμών είναι απλή με μέγιστο (23.0), τον Αυγούστο και ελάχιστο (5.8), τον Ιανουάριο.

8. Η βροχόπτωση στο Μοναστήρι Βατοπέδι

Σχ. 8

Σύμφωνα με το Σχήμα 8, το μεγαλύτερο ποσό βροχής 222.6 mm έπεσε τον Νοέμβριο και μετά τον Δεκέμβριο 147.4 mm. Το ετήσιο βροχομετρικό ύψος ήταν 673.8 mm. Το μέγιστο ημερήσιο ποσό 101.6 mm έπεσε 30 Νοεμβρίου.

Σημείωση.

Με βάση αυτές τις τιμές μπορεί να λεχθεί, κατ' εκτίμηση, ότι το κλίμα της Χαλκιδικής είναι Θαλάσσιο Μεταβατικό (Μεσογειακό) με ήπιους χειμώνες και δροσερά, σχετικώς, καλοκαίρια. Με άλλα λόγια πολύ κατάλληλο για Τουριστική Ανάπτυξη.

ΔΙΑΓΡΑΨΤΕ, ΑΝ ΜΠΟΡΕΙΤΕ, ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΘ.ΔΑΛΑΜΑΓΚΑΣ
Ιατρός-διδάκτορας ΑΠΘ-Συγγραφέας

Στο προηγούμενο τεύχος του «Παγχαλκιδικού Λόγου», με την ευκαιρία της καθιέρωσης της 9της Φεβρουαρίου ως Ημέρας της Ελληνικής Γλώσσας, δημοσιεύτηκε η ομιλία του Οικουμενικού Πατριάρχη Βαρθολομαίου, που εκφώνησε στις 11 Φεβρουαρίου 2025 στο Πολιτιστικό Κέντρο της Ομογένειας που εδράζεται στο ιστορικό κτήριο της Αστικής Σχολής του Γαλατά. Η ομιλία του Πατριάρχη καταχωρήθηκε στη συνέχεια στην ομογενειακή εφημερίδα «Απογευματινή» της Κωνσταντινούπολης στις 12 Φεβρουαρίου του 2025. Στο άρθρο αυτό ο μέγας ιεράρχης καταθέτει με άψογη γλαφυρότητα και μεγάλη πειστικότητα τη γνώμη του για το μεγαλείο της Ελληνικής Γλώσσας. Χαρακτηριστικά τονίζει, πως η Ελληνική γλώσσα δίκαια πήρε τον τίτλο «της μητρικής γλώσσας του πνεύματος» και πως ήταν αυτή η γλώσσα το κύριο διαχρονικό μέσο, που βοήθησε να αναδειχθούν τα ελληνικά έργα του Πολιτισμού, της τέχνης και της Επιστήμης, που θαυμάζονται και γίνονται αποδεκτά από ολόκληρο τον κόσμο ακόμα και σήμερα. Η Ελληνική γλώσσα, προσθέτει, συντέλεσε στη σύζευξη του Χριστιανισμού με τον Ελληνισμό, γεγονός το οποίο συνέβαλε στο «λογοτεχνικό θαύμα της υμνολογίας της εκκλησίας» και στην «έκφραση των θεολογικών θεμάτων με ποιητικό μάλλον παρά με πεζό λόγο». Η σχέση αυτή Χριστιανισμού και Ελληνικής γλώσσας βοήθησε επίσης στην ευκολότερη διάδοση και επικράτηση του χριστιανισμού.

Το ρόλο που έπαιξε η Ελληνική κυρίως γλώσσα στην επίτευξη των επιτευγμάτων των Ελλήνων την διαπιστώνουν και όλοι οι ξένοι ερευνητές που διαβάζουν την παγκόσμια και την Ελληνική Ιστορία και μένουν πράγματι άναυδοι από όσα διαπιστώνουν. Η γνώμη ενός τέτοιου ερευνητού και λογοτέχνη προτείνω να δημοσιευτεί στον «Παγχαλκιδικό Λόγο», αφ' ενός για να γίνει αυτή γνωστή από τους αναγνώστες του και αφ' ετέρου να αποδειχτεί πως η αξία των ελληνικών επιτευγμάτων γίνεται αποδεκτή και από τους ξένους. Είναι ο αμερικάνος ερευνητής και λογοτέχνης, Robert Niamet, ο οποίος, προκαλεί τον οποιονδήποτε αμφιβάλει για την αλήθεια της ανωτερότητας των ελληνικών έργων να τολμήσει: «ΑΝ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΔΙΑΓΡΑΨΕΙ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ». Ο Robert Niamet, λοιπόν λέει:

«Γκρεμίστε όλη την Ελλάδα σε βάθος 100 μέτρων. Αδειάστε όλα τα μουσεία σας ανά τον κόσμο. Γκρεμίστε κάθε Ελληνικό από όλο τον πλανήτη. Έπειτα σβήστε την Ελληνική γλώσσα από παντού: Από την Ιατρική της χώρας σας, από τη φαρμακευτική. Από τα ανώτερα μαθηματικά (γεωμετρία, άλγεβρα). Από

τη Φυσική και από τη χημεία. Από την Αστρονομία, από την αστροφυσική. Από την πολιτική της χώρας σας. Από την καθημερινότητά σας.

Διαγράψτε και τα απλά μαθηματικά, διαγράψτε κάθε σχήμα. Κάντε το τρίγωνο-οκτάγωνο, την ευθεία καμπύλη. Σβήστε τη γεωμετρία από τα κτίρια σας, από τους δρόμους σας, τα παιχνίδια σας, τα αμάξια σας, σβήστε την ονομασία κάθε ασθένειας και κάθε φαρμάκου, διαγράψτε τη Δημοκρατία και την Πολιτική, διαγράψτε τη βαρύτητα και φέρτε το πάνω κάτω. Αλλάξτε τους δορυφόρους σας ώστε να έχουν τετράγωνη τροχιά, αλλάξτε όλα τα βιβλία σας (γιατί παντού θα υπάρχει έστω μια λέξη Ελληνική), σβήστε από την καθημερινότητά σας κάθε Ελληνική λέξη, αλλάξτε τα ευαγγέλια, αλλάξτε το όνομα του Χριστού, (κι' αυτό βγαίνει από τα Ελληνικά και σημαίνει αυτός που έχει το χρίσμα), αλλάξτε και το σχήμα κάθε ναού (ώστε να χάσει την Ελληνική γεωμετρία), σβήστε τον Μέγα Αλέξανδρο, σβήστε τους Μυθικούς και Ιστορικούς ήρωες, αλλάξτε την παιδεία σας, αλλάξτε το όνομα της Ιστορίας, αλλάξτε τα ονόματα στα πανεπιστήμιά σας, αλλάξτε τον τρόπο γραφής σας, χρησιμοποιείστε τον αραβικό, διαγράψτε τη φιλοσοφία, διαγράψτε, διαγράψτε, διαγράψτε. Θα πείτε..., «δεν γίνεται».

Σωστά δεν γίνεται, γιατί μετά δεν θα μπορείτε να στεριώσετε ούτε πρόταση!

Δεν γίνεται να σβήσει η ΕΛΛΑΔΑ, ο ΕΛΛΗΝΑΣ, η προσφορά του πάνω σε αυτόν τον πλανήτη.

Η Πρόκληση πάντως ισχύει.

Αυτά γράφει για την Ελλάδα και τους Έλληνες ο Αμερικανός συγγραφέας και δεν πιστεύω να αμφισβητούνται από κανέναν. Αν τολμήσει ποτέ η παγκόσμια κοινότητα να πραγματοποιήσει και την ελάχιστη μεταβολή στα όσα υποστηρίχθηκαν στην Ελληνική γλώσσα, θα προκύψει μια παγκόσμια Βαβέλ, μια παγκόσμια σύγχυση και οπισθοδρόμηση σε όλους τους τομείς των Επιστημών, των τεχνών και του Πολιτισμού. Το δυσάρεστο για μας τους σύγχρονους Έλληνες είναι, ότι αυτή η αναγνωρισμένη τεράστια συμβολή της Πατρίδας μας στηρίζεται κυρίως στα επιτεύγματα των αρχαίων Ελλήνων, που δεν άφησαν τίποτε απολύτως ανεξιχνίαστο. Σπούδασαν τα πάντα και έδωσαν απαντήσεις και λύσεις σε όλα. Και όλες οι γνώσεις τους και τα επιτεύγματά τους, έχουν διαποτίσει όλες τις εκδηλώσεις του Πολιτισμού και των Επιστημών όλων των λαών σε όλους τους αιώνες. Εκεί τις

ανευρίσκουν οι μελετητές του κόσμου και μένουν εκστατικοί. Αυτό το γεγονός φέρνει σε εκνευρισμό και αμηχανία πολλούς διανοούμενους του κόσμου που δυσανασχετούν, γιατί δεν βρίσκουν να προσθέσουν κάτι δικό τους, κάτι που δεν το έχουν πει οι Έλληνες. Αυτό έκανε και τον Γκαίτε να αναφωνήσει εξοργισμένος: «Καταραμμένη Έλληνα ανακάλυψες τα πάντα, φιλοσοφία, γεωμετρία, φυσική, αστρονομία..., δεν άφησες τίποτε για εμάς». Ο ίδιος είπε και το άλλο: «Από όλους τους λαούς, οι Έλληνες ονειρεύτηκαν το όνειρο της ζωής με τον πιο όμορφο τρόπο».

Τέτοια μεγάλα λόγια λένε οι ξένοι διανοούμενοι για μας και εμείς, αντί να συνεχίσουμε το έργο των προγόνων μας, ώστε να τους ξεπεράσουμε, αδικήσαμε τους εαυτούς μας και καταστήσαμε την Πατρίδα

μας ανίσχυρο συντελεστή της εξέλιξης των παγκόσμιων πραγμάτων. Δικαιολογούμεστε πως μας αδίκησε η Ιστορία. Λησμονούμε όμως, ή δεν παραδεχόμαστε, πως την Ιστορία τη γράψαμε εμείς και δυστυχώς με τα δικά μας λάθη (σε κάθε κρίσιμη ιστορική στιγμή υπήρξαν οι εφιάλτες και οι ανίκανοι) την οδηγήσαμε σε ήττες και συμφορές. Δεν μας εκδικείται λοιπόν η Ιστορία, μόνοι μας βγάλαμε τα μάτια μας. Αντίθετα πολλές άλλες φορές που δείξαμε ομοψυχία και πίστη στις αξίες της φυλής μας αποδείξαμε περίτρανα την πραγματική μας αξία δοξάζοντας την Πατρίδα μας. Δεν απομένει, λοιπόν, τίποτε άλλο να κάνουμε, παρά να διδαχτούμε από τα μεγάλα λάθη του παρελθόντος και να μιμηθούμε τους αρχαίους Έλληνες στο φρόνημα, στο πνεύμα και στη δημιουργικότητα.

ΚΑΙΝΟΤΟΜΟΣ ΔΡΑΣΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΔΗΜΟ Ν. ΠΡΟΠΟΝΤΙΔΑΣ

Ο Δήμος Ν. Προποντίδας και το ΚΕΠ ΥΓΕΙΑΣ ξεκινούν μια πρωτοποριακή δράση στο πλαίσιο του προγράμματος «Στήριξη της οικογένειας», με σκοπό να υποστηρίξουν **ζευγάρια που αντιμετωπίζουν πρόβλημα υπογονιμότητας**. Η πρωτοβουλία αυτή έρχεται ως απάντηση στην ανησυχητική μείωση των γεννήσεων και την αναπόφευκτη γήρανση του πληθυσμού στην περιοχή μας.

Σύμφωνα με έρευνες, ένα πολύ μικρό ποσοστό, μόλις το **35% των ζευγαριών**, που αντιμετωπίζουν θέματα υπογονιμότητας, αναζητούν εξειδικευμένη βοήθεια. Αναγνωρίζοντας την κρίσιμότητα αυτής της κατάστασης, ο Δήμος και το ΚΕΠ ΥΓΕΙΑΣ θεωρούν υποχρέωση όλων μας να αναπτύξουμε σχέδια δράσης για την αντιμετώπιση της υπογεννητικότητας και της υπογονιμότητας. Με αυτή τη δράση, φιλοδοξούν να προσφέρουν **ουσιαστική βοήθεια σε όσο το δυνατόν**

περισσότερα ζευγάρια, ώστε να εκπληρώσουν την επιθυμία τους να αποκτήσουν παιδί.

Ο Δήμαρχος Ν. Προποντίδας, Εμμανουήλ Καρράς, δήλωσε χαρακτηριστικά:

«Στόχος: η συμβολή μας στη γέννηση ΕΣΤΩ και ενός ακόμη παιδιού η στήριξη ΕΣΤΩ και μίας ακόμη Οικογένειας ...»

Καλούνται όλα τα ζευγάρια που επιθυμούν να συζητήσουν το πρόβλημά τους και να ενημερωθούν για τους διαθέσιμους τρόπους αντιμετώπισης, να επικοινωνήσουν στα τηλέφωνα: 2373350509 και 2373350278.

Αυτή η δράση αποτελεί ένα σημαντικό βήμα για την ενίσχυση της οικογένειας και την αντιστροφή των δημογραφικών τάσεων στον τόπο μας

Επιμέλεια: Αναστασία Δεκάκη
ΠΗΓΗ. ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΠΟΙΗΜΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΙΩΤΕΣ ΗΡΩΕΣ ΤΗΣ ΜΑΧΗΣ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΙΚΩΝ

Αθανάσιος- Παΐσιος Παπουτσάκης
Μαθητής Γ.Ε.Λ. Βασιλικών

Στους πρόποδες του Βούζιαρη
κάτω από την Αγ. Αναστασία
μια χούφτα άνδρες αγωνιστήκανε
και πέρασαν εις την αθανασία

Χιλιάδες ήταν οι εχθροί
πολλοί κι αρματωμένοι
μα οι Έλληνες πολέμησαν
λες κι ήταν λυσσασμένοι

Τιμή και δόξα αξίζουνε
τα ανδρεία παλικάρια
που πάλεψαν με τα θεριά
και πέσαν σαν λιοντάρια

Με την ευχή του Κύριλλου
και με την ευλογία
ηρωικά υπερασπίστηκαν
πατρίδα και θρησκεία

Κι όταν τα βόλια τέλειωσαν
και τα σπαθιά λυγίσαν
με τα κορμιά πολέμησαν
δεν δείλιασαν ούτε λιγοψυχήσαν

Χαλκιδικιώτες ήρωες
και σεις Βασιλικιώτες
αιώνια θα μέινετε
στη μνήμη πατριώτες

ΟΤΑΝ Ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΕΧΕΙ ΣΧΕΔΙΟ... ΜΕ ΣΥΝΕΤΑΙΡΟΥΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΤΑΣΙΟΣ

Πρόεδρος Ξενοδόχων Χαλκιδικής

Η προβολή της Χαλκιδικής μέσα από τον Τουριστικό Οργανισμό αναδεικνύεται σε μοντέλο που δείχνει τον δρόμο.

Σε μια εποχή που ο τουρισμός δεν αρκεί να “έρχεται μόνος του”, η Χαλκιδική επενδύει στο σχέδιο, τη συνεργασία και τη συνέχεια. Ο Τουριστικός Οργανισμός Χαλκιδικής λειτουργεί εδώ και χρόνια ως ένας άτυπος “συνεταιρισμός στρατηγικής”, φέρνοντας κοντά όλους τους φορείς για έναν κοινό στόχο: έναν προορισμό πιο ώριμο, πιο στοχευμένο και πιο βιώσιμο.

Η τουριστική σεζόν του 2025 βρίσκει τη Χαλκιδική σε τροχιά εξέλιξης, με σταθερό βηματισμό, πολυεπίπεδη εξωστρέφεια και στοχευμένη προβολή που φέρνει απτά αποτελέσματα.

Οι φετινές αφίξεις καταγράφουν εντυπωσιακή δυναμική. Πέρα από τις σταθερές αγορές —Γερμανία, Βρετανία, Κάτω Χώρες και τις χώρες των Βαλκανίων με προεξάρχουσα τη Ρουμανία, ακολουθούμενη από τη Βουλγαρία, τη Σερβία και τα Σκόπια— φέτος ενισχύονται νέες πτήσεις από Γαλλία, Πολωνία και Ιταλία. Παράλληλα, η ανάπτυξη του οδικού τουρισμού από αγορές όπως το Μαυροβούνιο και το Κόσοβο ανοίγει νέους ορίζοντες.

Αυτό το πολυδιάστατο άνοιγμα είναι αποτέλεσμα μιας οργανωμένης, συντονισμένης προσπάθειας. Ο Τουριστικός Οργανισμός Χαλκιδικής (ΤΟΧ), μαζί με την Περιφερειακή Ενότητα, το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης, το Επιμελητήριο Χαλκιδικής, την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, τον ΕΟΤ, τη Marketing Greece, και πλήθος τοπικών και θεσμικών φορέων, αποτελούν συνεταιρούς σε μια κοινή αποστολή: την ενίσχυση της προβολής του προορισμού, με έμφαση στα άκρα της σεζόν – Μάιο και Οκτώβριο – και την τόνωση της επισκεψιμότητας και στα χειμερινά καταλύματα του ορεινού όγκου, τα οποία δραστηριοποιούνται και κατά την καλοκαιρινή περίοδο.

Επιπλέον, η στρατηγική μας ενισχύεται από στοχευμένες ψηφιακές συμπράξεις προβολής με μεγάλους tour operators από την Γερμανία, τη Βρετανία, την Ολλανδία και τις Σκανδιναβικές χώρες, μεταφέροντας το μήνυμα της Χαλκιδικής σε εξειδικευμένο και επηρεαστικό κοινό.

Κεντρικός άξονας της στρατηγικής μας είναι η πολιτιστική και φυσιολατρική ανάδειξη της Χαλκιδικής. Σταθερά βήματα καταγράφονται στην προβολή:

- του Μουσείου Πολυγύρου,
- της Αρχαίας Ολύνθου και των Αρχαίων Σταγείρων,
- του Ιερού του Άμμωνα Δία στην Καλλιθέα,
- της βασιλικής Σοφρωνίου στη Νικήτη,
- της Μονής Ζυγού,
- του Αλιευτικού Μουσείου Ν. Μουδανιών,

- καθώς και όλων των λαογραφικών μουσείων του νομού.

Η ανάδειξη αυτή προχωρά μέσα από την εξαιρετική συνεργασία με την Εφορεία Αρχαιοτήτων Χαλκιδικής και Αγίου Όρους, με στόχο τη βιώσιμη αξιοποίηση του πλούσιου πολιτιστικού μας αποθέματος.

Παράλληλα, ο νομός πρέπει να προχωρήσει σε ενιαίο δίκτυο περιπατητικών μονοπατιών. Δεν αρκούν αποσπασματικές παρεμβάσεις ανά δήμο, απαιτείται κοινή κατεύθυνση, προκειμένου κάθε επισκέπτης να έχει πρόσβαση σε ασφαλείς, καλοσχεδιασμένες διαδρομές που σέβονται το περιβάλλον και συνδέουν ιστορία και τοπίο.

Η τουριστική εμπειρία εμπλουτίζεται και μέσω της ανάδειξης του πρωτογενούς τομέα: επισκέψιμοι αμπελώνες και οινοποιεία, το πρόγραμμα Taste Halkidiki του Επιμελητηρίου, αλλά και περιοχές παραγωγής ελιάς, μελιού και τοπικών προϊόντων, προσδίδουν αυθεντικότητα και γαστρονομική ταυτότητα στον προορισμό.

Στο πρώτο πεντάμηνο του 2025, ο ΤΟΧ:

- συμμετείχε σε 10 διεθνείς τουριστικές εκθέσεις,
- διοργάνωσε 6 workshops σε 7 ευρωπαϊκές πρωτεύουσες,
- υλοποίησε 4 fam trips με 45 δημοσιογράφους από 13 χώρες,
- απέστειλε 1.900 στοχευμένα newsletters σε επαγγελματίες του τουρισμού,
- ενώ το αφιέρωμα του Linea Verde στην Ιταλία (τηλεθέαση 3,7 εκατομμύρια) παρουσίασε τη Χαλκιδική σε εκατομμύρια Ιταλούς.

Η διαρκής ψηφιακή παρουσία μέσω του VisitHalkidiki, τα ενεργά social media και οι θεματικές καμπάνιες κάνουν τον προορισμό μας αναγνωρίσιμο

και ελκυστικό σε παγκόσμιο επίπεδο.

Ωστόσο, πρέπει να επισημανθεί το γεγονός ότι ο ΤΟΧ δεν μπορεί να επιλύσει μόνος του τα διαχρονικά προβλήματα υποδομών. Για να έχει πραγματικό αποτέλεσμα το σχέδιο προβολής, η Πολιτεία οφείλει να ενεργοποιήσει περισσότερους πόρους και υποστηρικτικά εργαλεία, ώστε να δημιουργηθεί ουσιαστική υπεραξία στις τοπικές κοινωνίες. Η επιτυχία έρχεται όταν προβο-

λή και υποδομές προχωρούν μαζί, όχι παράλληλα, αλλά ενωμένα.

Προσωπικά, ως Πρόεδρος του Δ.Σ. του ΤΟΧ από το 2011 και εκπρόσωπος της Ένωσης Ξενοδόχων Χαλκιδικής, αισθάνομαι υπερηφάνεια για τη συλλογική προσπάθεια που συντελείται. Μαζί με τους θεσμικούς μας "συνεταίρους", δίνουμε καθημερινά μάχη για μια Χαλκιδική με ταυτότητα, διάρκεια και μέλλον.

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ ΣΤΗ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ

Αν θέλεις κάποιο καλοκαίρι της ζωής σου ν' αγγίξεις μια γωνιά του παραδείσου,
αν θέλεις με τον ήλιο να μιλήσεις και με τ' αστέρια συντροφιά να τραγουδήσεις,
αν θες μ' όλα τα μπλε της θάλασσας να παίξεις και με το θρόισμα του ανέμου να χορέψεις,
αν θες σε χρυσαφένια ηρωικά να σεργιανίσεις και σ' ασημένια δειλινά, το βλέμμα του Θεού να συναυτήσεις,
ξεκίνα με το ξύπνημα μιας Κυριακής
κι άραξε, συντροφιά με τις αναζητήσεις σου, σ' έν' ακρογιάλι της Χαλκιδικής.

Και από κει,
σαλπάρισε σ' όλους τους κόλπους, σ' όλα τα λιμάνια της,
ρούφηξε την αρμύρα της, πιες το χαμόγελό της,
νιώσε τη δίψα της χαράς, στα πανηγύρια της
και μέσ' απ τα τραγούδια της, ζήσε κάθε καημό της.

Και αφού χορτάσεις το θαλασσινό της φως,
και μάθεις όλα τα γαλάζια μυστικά της,
χαιρέτα τις ακρογιαλιές,
ροβόλα στα ψηλώματα, σε γραφικές ανηφοριές
κι αποκαλύψου μπρος στο όνειρο που σου προσφέρουν
σε κάμπους και βουνοπλαγιές τα γελαστά, πανέμορφα χωριά της.

Αυτή την ξέχωρη της γης γωνιά
δε φτάνει μόνο ένα καλοκαίρι να τη ζήσεις,
μα μια εικόνα της, σου είναι αρκετή
για πάντα στην καρδιά σου να την κλείσεις.
Κι αφού νανουριστείς στη σκιερή της αγκαλιά
και σε χαϊδέψουν οι ανάσες της σαν τρυφερά, αγαπημένα χέρια,
θα μείνει ή κρυμμένη νοσταλγία σου σ' όλα τα μακρινά σου καλοκαίρια.

Μαίρη Παντελιάδου
Δασκάλα από την Ιερισσό

Δ' ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΤΑΙΝΙΩΝ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΦΟΡΕΙΑ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Χαλκιδικής και Αγίου Όρους ανακοινώνει για το φετινό καλοκαίρι την τέταρτη κατά σειρά «Συνάντηση Αρχαιολογικών Ταινιών Χαλκιδικής» την Παρασκευή 11, το Σάββατο 12 και την Κυριακή 13 Ιουλίου 2025 στις 8.30 το βράδυ, στον υπαίθριο χώρο του Αρχαιολογικού Μουσείου Πολυγύρου.

Σκοπός της "Συνάντησης" είναι να φέρει στο κοινό της Χαλκιδικής και τους ξένους επισκέπτες, τον πλούτο της πολιτιστικής μας κληρονομιάς μέσα από τον κινηματογράφο.

Το φετινό πρόγραμμα περιλαμβάνει αφιερώματα, συζητήσεις και, για τρίτη χρονιά, τα **"Μαθήματα Αρχαιολογικού Κινηματογράφου"** (Master

class). Τα "Μαθήματα" απευθύνονται σε κοινό με ειδικότερα κινηματογραφικά ενδιαφέροντα και θα πραγματοποιηθούν στις 11 και 12 Ιουλίου, στο Αρχαιολογικό Μουσείο Πολυγύρου, με δημιουργούς αρχαιολογικών ταινιών που θα παρουσιάσουν τον τρόπο της δουλειάς τους.

Το πρόγραμμα και τα αφιερώματα θα ανακοινωθούν στα επόμενα δελτία τύπου. Σας σημειώνουμε ότι όλες οι ταινίες της "Συνάντησης" διαθέτουν αγγλικούς υπότιτλους. Κρατήστε από τώρα το ραντεβού σας με το θερινό σινεμά και τον αρχαιολογικό κινηματογράφο, στις 11-13 Ιουλίου, στο Αρχαιολογικό Μουσείο Πολυγύρου! Σας περιμένουμε!

ΠΗΓΗ. Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων

Ο ΔΗΜΟΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΤΟΥ ΑΠΟΤΥΠΩΜΑ ΣΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΚΡΙΣΗ

ΣΤΕΦΑΝΟΣ Π. ΒΟΓΙΑΤΖΗΣ

Δασοπόνος

Ο Δήμος “Αριστοτέλης” που βρίσκεται στη βορειοανατολική Χαλκιδική, χαρακτηρίζεται από πλούσια δασικά οικοσυστήματα και υψηλή βιοποικιλότητα. Η αρμόδια υπηρεσία για το φυσικό περιβάλλον, που είναι το Δασαρχείο Αρναίας, διαχειρίζεται **έκταση 761.200 στρεμμάτων**, με τη **δασοκάλυψη να αγγίζει το 84%**. Επιπλέον, εποπτεύει την περιοχή του Αγίου Όρους, **έκτασης 330.000 στρεμμάτων**. Τα δάση, όπως είναι γνωστό, αποτελούν έναν από τους πιο σημαντικούς φυσικούς μηχανισμούς για τη δέσμευση και αποθήκευση του διοξειδίου του άνθρακα (CO₂) από την ατμόσφαιρα. Ο άνθρακας αποθηκεύεται στην υπέργεια βιομάζα των φυτών (κορμοί, φλοιός, φύλλα, κλαδιά, υπόροφος), στην υπόγεια (ρίζες, πρέμνα), στο δασικό έδαφος, αλλά και ως φυλλάδα και νεκρό ξύλο. Στο έδαφος αποθηκεύεται μεγαλύτερο ποσό από ότι στη βιομάζα. Λειτουργούν επομένως ως σταθερές αποθήκες άνθρακα για δεκαετίες ή και αιώνες, προσφέροντας ως εκ τούτου πολλαπλά αγαθά στις κοινωνίες.

Το παρόν άρθρο αναφέρεται αποκλειστικά στη συμβολή των δασών σε θέματα της κλιματικής αλλαγής ή καλύτερα της κλιματικής κρίσης. Τα δάση ρυθμίζουν την παγκόσμια θερμοκρασία απορροφώντας CO₂, έναν από τους κύριους παράγοντες της κλιματικής κρίσης. Τα δασικά οικοσυστήματα μειώνουν τη συχνότητα και την ένταση των ακραίων φαινομένων και εξασφαλίζουν τη διατήρηση της βιοποικιλότητας, η οποία είναι κρίσιμη για την ανθεκτικότητα των οικοσυστημάτων απέναντι και στην παρούσα περιβαλλοντική κρίση. Η μέση δέσμευση CO₂ ανά στρέμμα δάσους εξαρτάται από τον τύπο του δάσους, την ηλικία των δέντρων, τη βιομάζα και τις κλιματικές συνθήκες. Ωστόσο, σύμφωνα με διεθνείς μελέτες, ένας γενικός **εκτιμώμενος ρυθμός δέσμευσης είναι περίπου 1-3 τόνοι CO₂ ανά στρέμμα ετησίως** για τα δάση των εύκρατων περιοχών, όπως αυτά της Χαλκιδικής. Για την περιοχή, η **χαμηλή εκτίμηση** είναι (1 τόνος CO₂/στρέμμα): $761.200 \text{ στρέμματα} \times 1 \text{ τόνος CO}_2 = 761.200 \text{ τόνοι CO}_2/\text{έτος}$. Η **Μέση εκτίμηση** (2 τόνοι CO₂/στρέμμα): $761.200 \text{ στρέμματα} \times 2 \text{ τόνοι CO}_2 = 1.522.400 \text{ τόνοι CO}_2/\text{έτος}$ και η **υψηλή εκτίμηση** (3 τόνοι CO₂/στρέμμα): $761.200 \text{ στρέμματα} \times 3 \text{ τόνοι CO}_2 = 2.283.600 \text{ τόνοι CO}_2/\text{έτος}$. Για την καλύτερη κατανόηση, και προς σύγκριση, προτείνεται να ληφθεί υπόψη ότι οι εκπομπές CO₂ ενός μέσου αυτοκινήτου είναι περίπου **4 τόνοι ετησίως**.

Έχοντας υπόψη τα παραπάνω, εκτιμάται ότι τα δάση αρμοδιότητας του Δασαρχείου Αρναίας (μέση και υψηλή εκτίμηση) εξουδετερώνουν τις εκπομπές **380.000 έως 570.000 αυτοκινήτων κάθε χρόνο**. Αναλογικά φυσικά στην περίπτωση αυτή, η αποθήκευση CO₂ από τα δάση της περιοχής αυτής συμπτύσσεται με όλα τα άλλα στη μείωση του παγκόσμιου αποτυπώματος άνθρακα, ενώ παράλληλα συμβάλλει στη διατήρηση του τοπικού μικροκλίματος αλλά και του ευρύτερου, όπως και της βιοποικιλότητας.

Δεν υπάρχουν διαθέσιμα συγκεκριμένα στοιχεία για τη συμβολή των δασών του Δασαρχείου Αρναίας στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ). Ωστόσο, μελέτες εκτίμησης της αξίας της δασικής γης στην Ελλάδα αναφέρουν ότι στη Χαλκιδική εμφανίζεται να είναι από τις υψηλότερες. Αυτές οι μελέτες εκτιμούν ότι **το σύνολο των δασών της Ελλάδας συνεισφέρει στο ΑΕΠ περίπου 1-2% (περί τα 2,16 – 4,32 δισεκατομμύρια ευρώ) άμεσα και έμμεσα**, ενώ η συνολική οικονομική αξία όλων των υπηρεσιών τους μπορεί να φτάνει **τα 200-800 ευρώ ανά εκτάριο ετησίως**. Η οικονομική συμβολή ενός στρέμματος δάσους στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, όπως η χρήση του δάσους, η ποιότητα των πόρων του και οι οικοσυστημικές υπηρεσίες που παρέχει. Σε αυτούς τους παράγοντες συγκαταλέγεται η παραγωγή ξυλείας ανάλογα με τον τύπο των δέντρων και την ένταση διαχείρισης, μαζί με τις οικοσυστημικές υπηρεσίες (δέσμευση άνθρακα που υπολογίζεται για τα δάση στην Ελλάδα ότι ένα εκτάριο δάσους δεσμεύει 10-15 τόνους CO₂), όπως και η ρύθμιση του υδρολογικού κύκλου, η βιοποικιλότητα και ο τουρισμός. Τα δάση στη ΒΑ Χαλκιδική **μπορούν συνολικά και αποδίδουν πιο πάνω από τα 740 ευρώ ανά εκτάριο, ήτοι πάνω από 74 ευρώ/στρέμμα ετησίως**. Με βάση τα πιο πάνω στοιχεία εύκολα οδηγείται κάποιος στην **εκτίμηση της σημαντικής προσφοράς των δασών του Δασαρχείου Αρναίας στο ΑΕΠ της Ελλάδας**.

Κατά συνέπεια από την ύπαρξη και διατήρηση των δασών αυτών οι ωφελούμενοι είναι πολλοί πέραν από τους κατοίκους του δήμου «Αριστοτέλης». Είναι η ίδια η χώρα, αλλά και οι κοινωνίες εκτός των ορίων του πιο πάνω δήμου. Επιβάλλεται κατά συνέπεια να παρέχονται στην τοπική κοινωνία των δημοτών και στο Δήμο Αριστοτέλης, στο πλαίσιο της κοινωνικής ευθύνης των ωφελούμενων, συγκεκριμένες παροχές για τη συμβολή του φυσικού τους περιβάλ-

λοντος στην κλιματική κρίση, αλλά και στο ΑΕΠ της χώρας. Τα ευεργετήματα στην τοπική κοινωνία ή άλλως όπως συνήθως αποκαλούνται ανταποδοτικά τέλη ενδεχομένως να εστιάζονται στη βελτίωση της κοινωνικής, πολιτιστικής και οικονομικής ανάπτυξης, καθώς η περιοχή αυτή με δασοκάλυψη 84% συμβάλλει προς όφελος και άλλων στην αντιμετώπιση των επιπτώσε-

ων του διοξειδίου του άνθρακα και κατά συνέπεια της κλιματικής κρίσης. Επιπρόσθετα συμβάλλει και στη βιωσιμότητα που θεωρείται δραστηριότητα οικονομικής ανάπτυξης και οφείλει να ανταποκρίνεται στις ανάγκες του παρόντος, χωρίς να διακυβεύεται η ικανότητα των μελλοντικών γενεών να ικανοποιήσουν τις δικές τους ανάγκες.

Σημείωση:

1. Το άρθρο αναφέρεται στην περιφέρεια του Δήμου Αριστοτέλης, καθόσον πρόκειται για την πιο δασοκαλυμμένη της Χαλκιδικής, αλλά και στις πρώτες πέντε του συνόλου σχεδόν της επικράτειας.
2. Επειδή στο άρθρο αναφέρονται δύο διαφορετικές μονάδες μέτρησης επιφανείας, διευκρινίζεται ότι 1 εκτάριο = 10 στρέμματα.

ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΠΑΡΑΛΙΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ Ο ΓΛΑΡΟΚΑΒΟΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ

Σύμφωνα με το περιοδικό FORBES η παραλία Γλαρόκαβος που βρίσκεται στην Κασσάνδρα, ανάμεσα στο Πευκοχώρι και στο Παλιούρι αναδείχτηκε κορυφαία της Ευρώπης για το έτος 2025

Ο Γλαρόκαβος, ένα αληθινό στολίδι της Κασσάνδρας Χαλκιδικής, που κέρδισε επάξια τον τίτλο της πιο όμορφης παραλίας στην Ευρώπη για το 2025. Γνωστός και αγαπημένος από ντόπιους και επισκέπτες, ο Γλαρόκαβος αποτελεί μια εμβληματική τοποθεσία που τιμά τη φυσική κληρονομιά της χώρας μας.

Η Δήμαρχος Κασσανδρείας κ. Αναστασία Χαλκιά δήλωσε.

«Η Κασσάνδρα αποτελεί έναν τόπο εξαιρετικής φυσικής ομορφιάς, όπου το γαλάζιο της θάλασσας συναντά το πράσινο του πεύκου και δημιουργεί εικόνες που μαγεύουν. Η ένταξη του Γλαρόκαβου στο σχετικό αφιέρωμα του περιοδικού Forbes ως η ομορφότερη παραλία της Ευρώπης, μας τιμά και επιβεβαιώνει ιδιαίτερα την αξία του φυσικού μας πλούτου. Ευχαριστούμε θερ-

μά για τη διεθνή αυτή αναγνώριση, που δίνει φτερά στις προσπάθειές μας για την τουριστική ανάδειξη της Κασσάνδρας.

Ο Δήμος, από την πλευρά του, καταβάλλει συνεχείς προσπάθειες για τη διατήρηση της καθαριότητας και τη φροντίδα της περιοχής, με στόχο τη διατήρηση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος στο ελάχιστο.»

Η Αντιδήμαρχος Τουρισμού κ. Γατσιού

«Η διεθνής διάκριση του Γλαρόκαβου ως της κορυφαίας παραλίας της Ευρώπης αποτελεί πολύτιμο εφόδιο για τον τουρισμό της περιοχής μας. Μια τέτοια προβολή έχει τεράστια δυναμική: ενισχύει την επισκεψιμότητα, δημιουργεί υπεραξία στον προορισμό μας και καθορίζει την Κασσάνδρα σημείο αναφοράς στον τουριστικό χάρτη. Εργαζόμαστε μεθοδικά ώστε τέτοιες διακρίσεις να μεταφράζονται σε ανάπτυξη με σεβασμό στο περιβάλλον και στην τοπική κοινωνία.»

ΠΗΓΗ: ΕΡΓΟΧΑΛΚΙΔΙΚΗ

ΕΚΛΟΓΗ ΤΗΣ ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ κ. ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΖΩΓΡΑΦΟΥ ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ AREFLH

Με ισχυρή παρουσία συμμετείχε η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας στη Γενική Συνέλευση του Δικτύου Περιφερειών και Παραγωγών της Ευρώπης για τα Οπωροκηπευτικά, που πραγματοποιήθηκε αρχές Απριλίου στη Βαλένθια της Ισπανίας. Η Συνέλευση συγκέντρωσε εκπροσώπους Περιφερειών και Συνεργατικών σχημάτων από όλη την Ευρώπη, με στόχο τη διαμόρφωση στρατηγικών για την ανάπτυξη και ανθεκτικότητα του κλάδου, υπό το πρίσμα των νέων προκλήσεων.

Η Αντιπεριφερειάρχης Χαλκιδικής κα Αικατερίνη Ζωγράφου εκλέχθηκε στο Συμβούλιο του δικτύου, γεγονός που ενισχύει τη φωνή της Ελλάδας στις ευρωπαϊκές εξελίξεις του τομέα. Στην εισήγησή της η

(Δίκτυο Περιφερειών και παραγωγών της Ευρώπης για τα οπωροκηπευτικά)

κα Ζωγράφου ανέδειξε την αναγκαιότητα προσαρμογής των οπωροκηπευτικών στα νέα δεδομένα που διαμορφώνει η κλιματική κρίση, παρουσιάζοντας συγκεκριμένες προτάσεις για:

Βιώσιμες γεωργικές πρακτικές και καινοτόμες τεχνολογίες, Αναδιάρθρωση των καλλιεργειών και των καλλιεργούμενων ποικιλιών λόγω της κλιματικής αλλαγής. Ενίσχυση της συνεργασίας με τους μελισσοκόμους για τη βελτίωση της επικονίασης, Αντιμετώπιση των νέων φυτοϋγειονομικών απειλών που εμφανίζονται. Δημιουργία ενός ευρωπαϊκού ταμείου για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που δημιουργούνται λόγω της κλιματικής αλλαγής.

Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΧΑΛΚΙΔΙΚΙΩΤΩΝ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ ΣΤΗ ΜΑΧΗ ΤΩΝ ΨΑΡΩΝ ΣΤΙΣ 21 ΚΑΙ 22 ΙΟΥΝΙΟΥ 1824

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Χ. ΣΤΡΑΤΗΣ

Πλοίαρχος Π.Ν. ε.α.

Οικονομολόγος

Οι Χαλκιδικιώτες, και ιδιαίτερα οι Κασσανδρινοί οπλαρχηγοί και αγωνιστές, είχαν αναπτύξει με τους Ψαριανούς ναυτικούς στενές σχέσεις φιλίας και αλληλοϋποστήριξης, όταν οι τελευταίοι με τα πλοία τους βοηθούσαν αδιάλειπτα στην πολιορκία της Κασσάνδρας από την έναρξη της επανάστασης στις 8 Μαΐου 1821 μέχρι και την πτώση της στις 14 Νοεμβρίου του ίδιου χρόνου. Αυτές οι σχέσεις φιλίας και αλληλοβοήθειας συνεχίστηκαν καθ' όλη τη διάρκεια της επανάστασης και οι Χαλκιδικιώτες ήταν παρόντες και συνεπικοί των Ψαριανών στην επίθεση που δέχτηκαν από τους Οθωμανούς το 1824, οπότε και η ολοσχερής καταστροφή του νησιού είχε συγκλονίσει όλους τους ελεύθερους και προοδευτικούς ανθρώπους στη Δύση.

Η δράση των Ψαριανών στα μικρασιατικά παράλια εξόργισε τον Σουλτάνο ήδη από το 1823, οπότε και αποφάσισε να καταστρέψει το νησί. Αυτή την πρόθεσή του και τις σχετικές προετοιμασίες του οθωμανικού στόλου το 1824 πληροφορήθηκαν οι Ψαριανοί και προειδοποίησαν κατ' επανάληψη την προσωρινή ελληνική κυβέρνηση και ιδιαίτερα τους Υδραίους, ζητώντας ενισχύσεις για την αντιμετώπιση του εχθρικού στόλου. Ωστόσο, δυστυχώς εκείνη αδράνησε και ενισχύσεις δεν εμφανίστηκαν στα Ψαρά. Η απροθυμία της ελληνικής κυβέρνησης και των Υδραίων για ουσιαστική βοήθεια προς τους Ψαριανούς σχετιζόταν με τις αντιζηλίες και τους ανταγωνισμούς μεταξύ των τριών νησιών (Υδρα-Σπέτσες-Ψαρά).

Η Βουλή των Ψαρών ανέλαβε την πρωτοβουλία να ενισχύσει την άμυνά της με την πρόσληψη επιπλέον μαχητών, αναγνωρίζοντας τις αδυναμίες που θα αντιμετώπιζε σε μια πιθανή αναμέτρηση με τον εχθρό στην ξηρά αντί στη θάλασσα. Το 1824 στα Ψαρά βρίσκονταν 7.000 ντόπιοι και 23.000 πρόσφυγες από τη Χίο, τη Μικρά Ασία και από άλλα μέρη. Οι στρατιωτικές δυνάμεις έφταναν τις 3.000 (1.300 Ψαριανοί, 700 πάροικοι και 1.027 Μακεδόνες, κυρίως Χαλκιδικιώτες με τους οπλαρχηγούς τους, που είχαν πάει για να ενισχύσουν την άμυνα του νησιού). Οι Ψαριανοί οχύρω-

σαν τις ακτές στις οποίες πίστευαν ότι οι Οθωμανοί θα αποβιβάζονταν. Στις 8 Ιουνίου είχαν συγκεντρωθεί οι πολιτικοί και στρατιωτικοί αρχηγοί του νησιού και αποφάσισαν να πολεμήσουν στην ξηρά. Για τον λόγο αυτό μετέφεραν τα κανόνια από τα πλοία τους σε διάφορα σημεία στη στεριά και αφαίρεσαν κάποια πηδάλια των πλοίων τους, για να μην υπάρχει δυνατότητα φυγής από το νησί, σε περίπτωση λιγοψυχίας σε δύσκολες στιγμές. Στη θάλασσα υπήρχαν 9 πυρπολικά, ενώ και οι Ψαριανοί επόπτευαν τον θαλάσσιο χώρο από την ακτογραμμή με 310 κανόνια, από τα οποία κάποια τα είχαν αφαιρέσει και μεταφέρει από τα πλοία.

Στις 16 Ιουνίου εμφανίστηκαν στο νότιο μέρος του νησιού, στον κάβο του Αγίου Γεωργίου, 15 τουρκικά πλοία προκειμένου να κατασκοπεύσουν τις θέσεις των αμυνόμενων, ωστόσο αποχώρησαν

αμέσως εξαιτίας των κανονιοβολισμών που δέχθηκαν από το νησί. Οι Ψαριανοί ειδοποίησαν εκ νέου την ελληνική κυβέρνηση να στείλει άμεσα τον ελληνικό στόλο και εφόδια και στις 17 Ιουνίου 1824 το Εκτελεστικό τους απάντησε ότι ο στόλος είχε ξεκινήσει την προηγούμενη ημέρα και ότι θα είχε ήδη φτάσει στα Ψαρά, αν και γνώριζε ότι ο στόλος είχε εντολή να κατευθυνθεί στην Κάσο και όχι στα Ψαρά, σύμφωνα με τον Κωνσταντίνο Νικόδημο.

Στις 18 Ιουνίου οι Ψαριανοί αρνήθηκαν την πρόταση του ναυάρχου Χοσρέφ που τους μετέφερε ο πλοίαρχος ενός γαλλικού πολεμικού, να εγκαταλείψουν το νησί και να εγκατασταθούν αλλού. Δυο μέρες αργότερα, ο τουρκικός στόλος, που αποτελούνταν τουλάχιστον από 235 πλοία κατά τον Νικόδημο, (ο Villeneuve στην επίσημη έκθεσή του προς τον αρχηγό της γαλλικής ναυτικής μοίρας έκανε λόγο για περίπου 180 πλοία, ενώ ένας υπάλληλος του γαλλικού προξενείου της Σμύρνης ανέφερε ότι ήταν 200) προσέγγισε τα Ψαρά από το Σιγρί της Λέσβου και τα τουρκικά πλοία άρχισαν να πλήττουν με τα κανόνια τους τα πυροβολεία των Ψαριανών στον όρμο Κάναλο, στα βόρεια του νησιού. Στη συνέχεια, τα τουρκικά στρατεύματα προ-

Πίνακας του Ν. Γκούζη «Η καταστροφή των Ψαρών»

σπάθησαν ανεπιτυχώς να αποβιβαστούν στο σημείο. Η προσπάθεια απόβασης επαναλήφθηκε τα ξημερώματα της 21ης Ιουνίου, αλλά και πάλι χωρίς επιτυχία.

Τελικά οι Οθωμανοί κατάφεραν να αποβιβαστούν σε ένα διπλανό όρμο, τον όρμο Ερινό, εξουδετερώνοντας την εκεί ολιγάριθμη ελληνική φρουρά. Στη συνέχεια, τα ίδια οθωμανικά στρατεύματα στράφηκαν στον Κάναλο, με αποτέλεσμα οι αμυνόμενοι να βρεθούν ανάμεσα σε δυο πυρά. Ύστερα από πολύωρες μάχες, οι Οθωμανοί κατάφεραν να επικρατήσουν στο σημείο και η απόβαση των υπόλοιπων πληρωμάτων τους στο νησί έγινε χωρίς αντίσταση. Από εκεί κατευθύνθηκαν στο νότιο μέρος του νησιού, στη Χώρα. Στις δυτικές ακτές των Ψαρών, στο Φτελιό, περίπου στο μέσο του νησιού, οι Έλληνες είχαν τα κανόνια τους στραμμένα προς τη θάλασσα, με σκοπό να αποτρέψουν τυχόν απόβαση τουρκικών στρατευμάτων στο σημείο, και έτσι, όταν οι Οθωμανοί εμφανίστηκαν ξαφνικά από πίσω τους, δεν πρόλαβαν να τα γυρίσουν και να τα χρησιμοποιήσουν. Παρ' όλα αυτά, πολέμησαν με τα ελαφρά τους όπλα και στο τέλος σκοτώθηκαν, ανατινάσσοντας την πυριτιδαποθήκη.

Ακολούθως τα Οθωμανικά στρατεύματα κατευθύνθηκαν στα νότια και μπήκαν στη Χώρα, όπου άρχισαν να σφάζουν τους άμαχους που βρίσκονταν εκεί. Ο πρόξενος της Ρωσίας στα Ψαρά, Γ. Κομνηνός, συγκέντρωσε στο σπίτι του αρκετά γυναικόπαιδα και ύψωσε τη ρωσική σημαία, προκειμένου να αποτρέψει τους Τούρκους να μπου, κάτι όμως που δεν αποφεύχθηκε τελικά και ο ίδιος σκοτώθηκε. Πολλοί άμαχοι προσπάθησαν να διαφύγουν με πλοίαρρα, όμως αρκετά από αυτά, λόγω του βάρους τους, ανατράπηκαν και οι επιβαίνοντες πνίγηκαν. Γυναίκες με τα παιδιά τους στην αγκαλιά έπεφταν στη θάλασσα, για να μη τις πιάσουν αιχμάλωτες και άλλες άρπαζαν τα όπλα και πολεμούσαν μέχρι τέλους, ενώ αρκετές κατέφυγαν στον λόφο του Παλιόκαστρου όπου υπήρχαν πυροβολεία και Έλληνες στρατιώτες.

Στο Παλιόκαστρο, στα νοτιοδυτικά της Χώρας, οι Έλληνες είχαν χτίσει ένα φρούριο με τείχος πέντε μέτρων γύρω από δύο εκκλησίες, ενώ είχαν κατασκευάσει και δύο πυριτιδαποθήκες. Τα τουρκικά πλοία άρχισαν να πλήττουν το φρούριο με τα κανόνια τους και οι αμυνόμενοι απάντησαν. Τελικά, οι Έλληνες κατάφεραν να κατεβάσουν από το φρούριο όσα γυναικόπαιδα μπόρεσαν και τα επιβίβασαν στο πλοίο του Αναγνώστη Τζώρτζη, που ήταν αγκυροβολημένο κάτω από το

Παλιόκαστρο. Μέσα στο φρούριο έμειναν 85 Ψαριανοί και 45 Θεσσαλομακεδόνες με τους οπλαρχηγούς Ράδο και Άγγελο, ενώ αργότερα έφτασαν και άλλοι 20 στρατιώτες από άλλα μέρη καθώς και άγνωστος αριθμός γυναικών και παιδιών. Οι στρατιωτικοί αποφάσισαν να πολεμήσουν μέχρι τέλους, ενώ τα γυναικόπαιδα μεταφέρθηκαν στη μεγάλη πυριτιδαποθήκη, την οποία ο Αντώνιος Βρατσάνος ανατίναξε το απόγευμα της 22ας Ιουνίου, όταν οι Οθωμανοί στρατιώτες κατέλαβαν το φρούριο. Τη δεύτερη πυριτιδαποθήκη ανατίναξε ο αρχιφύλακας του κανονιοστασίου Σιδέρης.

Παράλληλα με την επίθεση στο φρούριο του Παλιόκαστρου, Οθωμανοί στρατιώτες έκαναν έφοδο στις νησίδες Άγιος Νικόλαος και Δασκαλιό, στα δυτικά των Ψαρών, όπου βρίσκονταν Έλληνες στρατιώτες. Οι Οθωμανοί, λόγω της μεγάλης αντίστασης, χρειάστηκαν πέντε μέρες για να αποβιβαστούν στις νησίδες και, όταν πάτησαν σ' αυτές, κάποιους αιχμαλώτους, που κατάφεραν να συλλάβουν, τους χρησιμοποίησαν για να εξαναγκάσουν τους υπόλοιπους να παραδοθούν. Όταν, τελικά, ένας αιχμάλωτος δέχτηκε να μεταφέρει στους αμυνόμενους τους όρους παράδοσης, τον σκότωσε εν κινήσει με έναν πυροβολισμό ο οπλαρχηγός Νάνος και στη συνέχεια, οι οπλαρχηγοί Μαμούνης και Βελισσάριος ανατίναξαν την πυρίτιδα.

Ο Ιωάννης Βασδραβέλλης περιγράφει τη μάχη των Ψαρών ως εξής: «....Ουχ ήττον δύναμις

εκ 1200 πολεμιστών Μακεδόνων, των οποίων οι πλείστοι κατήγοντο εκ της Χαλκιδικής, διαταγή της Κυβερνήσεως, απεστάλησαν εις τα Ψαρά, ίνα συμπολεμήσουν μετά των Ψαριανών δια την προστασίαν της ηρωϊκής ταύτης νήσου, απειλούμενης εκ της αποβάσεως αχημάτων. Επί κεφαλής των Μακεδόνων τούτων ετάχθησαν οι οπλιτάρχαι της Χαλκιδικής, Γούλας Κασσανδρινός και καπετάν Κότας, ο Σκλαβούνος, ο Νάνος Τουρούντζιας Σιατιστεύς, ο Κοζανίτης Ιωάννης Τσόντζας και κατά πάσαν πιθανότητα και ο **πρόκριτος της Βάλτας Γιαννιός**. Αυτοί υπήρξαν τα ηρωϊκώτερα θύματα της αυτοθυσίας εις την νήσον ταύτην. Κατέχοντες το φρούριον και πολεμήσαντες ως λέοντες επί διήμερον εναντίον των 10.000 Αλβανών και Τούρκων, απωλέσαντες δε πάσαν ελπίδα, έθεσαν πυρ εις την πυριτιδαποθήκην του φρουρίου και 600 περίπου εξ αυτών ανετινάχθησαν εις τον αέρα μετά των επιδραμόντων εχθρών.....».

Μετά το ολοκαύτωμα της Κασσάνδρας, ορισμένες οικογένειες είχαν εγκατασταθεί στα Ψαρά και είχαν

Ο Κωνσταντίνος Κανάρης

ενταχθεί στη χερσαία φρουρά του νησιού. Λόγω της καταστροφής των αρχείων στα Ψαρά, δεν γνωρίζουμε τον αριθμό. Από έγγραφο της Σκοπέλου φαίνονται να έχουν μετακινηθεί στα Ψαρά οι: Βασίλειος Αθανασίου από τη Φούρκα Χαλκιδικής «μετέβη εις τα Ψαρά δύο κατά συνέχεια έτη, έχων υπέρ τους τριάκοντα στρατιώτας υπό την οδηγίαν αυτού», Γεώργιος Δημητρίου, Στέργιος Αδαμόπουλος, Λάμπρος Κασσανδρινός, με αρκετούς στρατιώτες υπό τις διαταγές του. Ο Ιωάννης Τζατζαρώνης από το Παλιούρι, με δικό του πλοίο και άνδρες, μαζί με τον οπλαρχηγό Λάμπρο Κασσανδρινό, φαίνονται να υπηρετούν σε ηγετικές στρατιωτικές θέσεις την περίοδο των μαχών με τους Οθωμανούς. Επίσης, στους αγωνιστές του νησιού συγκαταλέγονται και οι Αγγελής Κυρίτζης, Εμμανουήλ Γεωργίου και Ιωάννης Γιαννάκης. Ο Τζατζαρώνης έχασε τη ζωή του μαζί με αρκετούς από τους άνδρες του καθώς και το πλοίο του στη μάχη των Ψαρών.

Ο Γεώργιος Αδάμ από το Πολύχρονο της Κασσάνδρας, αναφερόμενος στη συμμετοχή που είχε ο ίδιος στους αγώνες για την άμυνα των Ψαρών διηγείται: «Εκεί ηχμαλωτίσθη η σύζυγός μου μετά τριών ανηλίκων τέκνων μου, εκ των οποίων τα δύο εισέτι μένουν αιχμάλωτα, ενώ εφονεύθησαν οι υπό την οδηγίαν μου συγγενείς μου και μόλις εγώ εσώθην, καταφυγών εις Ναύπλιον μεθ' ενός υιού μου, στερηθείς των φιλάτων παιδιών μου, της συζύγου και ιδών τον θάνατον τοσούτων συγγενών μου».

Συμπερασματικά, οι Χαλκιδικιώτες αγωνιστές, στην ηρωική αντίσταση κατά των Οθωμανών στα Ψαρά, υπερέβαιναν τους 400 μαχητές με επικεφαλής τους οπλαρχηγούς: Αθανάσιο Σαραφιανό από τη Βάλτα Κασσάνδρας, Αθανάσιο Χρήστου, Αναστάσιο Μακρή, Αστέριο Πέτρου από την Ιερισσό, Βασιλικό Αθα-

νασίου από τη Φούρκα Κασσάνδρας, Γεώργιο Αδάμ από το Πολύχρονο Κασσάνδρας, Γεώργιο Αναγνωστόπουλο, Γεώργιο Κολοκύθα, Γεώργιο Μακρή, Δημήτριο Χατζάκο, Νικόλαο Χριστοδούλου από την Άθυτο Κασσάνδρας και οι Κασσανδρινοί Θανάσης Κασσανδρινός και παπα-Δημήτρης Αναστασίου, οι οποίοι έχασαν τη ζωή τους στην υπεράσπιση των Ψαρών. Πολλοί ήταν και οι αιχμάλωτοι, κυρίως γυναικόπαιδα, που τα επόμενα χρόνια έγινε μεγάλη προσπάθεια να πληρωθούν λύτρα από τις οικογένειές τους για να ελευθερωθούν. Η εκτίμηση για τους Χαλκιδικιώτες νεκρούς, κατά τη διάρκεια των επιχειρήσεων, είναι ότι ανέρχονται σε πολύ περισσότερους από τους 60 καταγεγραμμένους.

Η καταστροφή των Ψαρών ενέπνευσε μερικούς από τους σημαντικότερους Έλληνες ποιητές και ζωγράφους. Ο Διονύσιος Σολωμός το 1825 έγραψε το επίγραμμα:

*Στων Ψαρών την ολόμαυρη ράχη
Περπατώντας η Δόξα μονάχη
Μελετά τα λαμπρά παλληκάρια
Και στην κόμη στεφάνι φορεί
Γεναμένο από λίγα χορτάρια
Που είχαν μείνει στην έρημη γη.*

Ο Ανδρέας Κάλβος έγραψε την ωδή «Εις Ψαρά», ενώ η καταστροφή του νησιού ενέπνευσε και τους Γεώργιο Τερτσέτη και Αλέξανδρο Ραγκαβή, οι οποίοι μας άφησαν σπουδαία έργα. Ο Θόδωρος Αλκαίος, που ήταν παρών στην καταστροφή των Ψαρών, καθώς ήταν γραμματικός του Νικολή Αποστόλη, έγραψε το έργο, «Η άλωση των Ψαρών». Πολύ γνωστός είναι και ο παρακάτω πίνακας του Νικολάου Γκύζη.

ΥΠΕΡΗΦΑΝΗ Η ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΧΡΥΣΕΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΑΙ ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΠΛΕΥΡΙΤΟΥ ΣΤΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΚΥΠΕΛΛΟ ΠΟΛΟ!

Θερμά συγχαρητήρια στην **Εθνική μας Ομάδα Πόλο Γυναικών** για τη σπουδαία επιτυχία της και την κατάκτηση του χρυσού μεταλλίου στο **World Cup!** (Παγκόσμιο κύπελλο Πόλο Γυναικών)

Μας έκαναν για ακόμη μια φορά περήφανους, αποδεικνύοντας την αξία, το ήθος και την αφοσίωσή τους στον αθλητισμό.

Συγχαρητήρια σε όλες τις αθλήτριες, στο προπονητικό επιτελείο και σε όσους συνέβαλαν σε αυτή τη μεγάλη επιτυχία.

Ιδιαίτερη συγκίνηση και χαρά προκαλεί το γεγονός ότι στην ομάδα συμμετείχαν και δύο κορίτσια από τη Χαλκιδική, η **Ελευθερία και η Βασιλική Πλευρίτου**, οι οποίες με την εξαιρετική τους απόδοση τί-

μησαν επάξια την πατρίδα και τον τόπο τους. Αποτελούν παράδειγμα για όλους τους νέους και νέες που θέλουν να ασχοληθούν με τον αθλητισμό και να κυνηγήσουν τα όνειρα του.

Σ.Σ. Οι αδελφές Ελευθερία, Βασιλική και Μαργαρίτα Πλευρίτου (που δεν έλαβε μέρος στο τελικό) είναι κόρες του Βασίλη Πλευρίτη από τον Γεροπλάτανο. Από το έτος 2011 που αγωνίζονται στο Πόλο Γυναικών έχουν κατακτήσει πολλά πρωταθλήματα Ελλάδος και πολλούς Ευρωπαϊκούς τίτλους με την Ομάδα τους τον Ολυμπιακό και την Εθνική Ελλάδος. Στην τελευταία Ολυμπιάδα στο Παρίσι που αγωνίστηκαν, η Ελλάδα κατέλαβε την 7η θέση.

Η ΠΡΟΠΟΛΕΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ ΠΡΩΤΟΠΟΡΟΣ Β. Ε.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΓΙΑΝΝΗΣ Δ. ΚΑΝΑΤΑΣ

τ. εκπαιδευτικός-Ερευνητής-Συγγραφέας

Στο 30ο τεύχος του περιοδικού «ΠΟΛΥΤΥΡΟΣ», υπό τον τίτλο «Η εφημερίδα “Πρωτοπόρος” 1939-1940 και το κληροδότημα Β. Φραντζή»¹, ο Γιάννης Κύρκου Αικατερινάρης έθιξε ακροθιγώς τα της συγκεκριμένης εφημερίδας, δίνοντας μεγαλύτερη βαρύτητα στο θέμα του κληροδοτήματος Βασιλείου Φραντζή. Μαζί λοιπόν με τις πληροφορίες του Γιάννη Αικατερινάρη και όσες μπορούσαμε κι εμείς να συλλέξουμε, θα προσπαθήσουμε να δώσουμε μια πληρέστερη κατά το δυνατόν εικόνα του «Πρωτοπόρου».

Στον Πολύτυρο, από τις αρχές της δεκαετίας του '30, κυκλοφορούσαν δύο τοπικές εφημερίδες. Η «Φωνή της Χαλκιδικής» του Νικολάου Χ. Γεροχρήστου από 20/4/1930 και η «Χαλκιδική» (άλλοτε και ως «Παγχαλκιδική») του Αθανασίου Γ. Καραγκάνη από 1/1/1931. Οι δύο αυτές εφημερίδες, λίγους μήνες από την επιβολή της δικτατορίας του Μεταξά, θα αναστείλουν την κυκλοφορία τους, ύστερα από τα μέτρα λογοκρισίας που επεβλήθησαν: η «Χαλκιδική» από τον Αύγουστο του '36 και η «Φωνή της Χαλκιδικής» από τον Δεκέμβριο του ίδιου έτους. Έκτοτε το τυπογραφείο της «Φωνής», στο υπόγειο του βιβλιοπωλείου του Νικολάου Γεροχρήστου, τύπωνε μόνο προσκλητήρια, ενδεικτικά για τα σχολεία, μπλοκ αποδείξεων και άλλα έντυπα για τις ανάγκες του βιβλιοπωλείου.

Από τότε και για τα επόμενα 3 χρόνια οι κάτοικοι της Χαλκιδικής θα ενημερώνονταν μόνο από τις εφημερίδες της Θεσσαλονίκης και των Αθηνών. Ανάμεσά τους και η έμμετρη εφημερίδα «ΑΣΠΙΣ» του δαιμόνιου Χρήστου Μαλανδρινού (Μαλανδρή) εκ Βραστών Χαλκιδικής, την οποία εξέδιδε κατά περιόδους από το 1902 μέχρι το 1936!²

Την Κυριακή 21 Μαΐου του 1939, θα κάνει την εμφάνισή της μια νέα εφημερίδα, η οποία έφερε την επωνυμία «ΠΡΩΤΟΠΟΡΟΣ», και είχε φανερό την εξάρτησή της από το Μεταξικό καθεστώς, που επιβλήθηκε από την 4η Αυγούστου 1936.

Ο «Πρωτοπόρος» ήταν εφημερίδα μικρών διαστάσε-

ων, τετρασέλιδη, εβδομαδιαία (κυκλοφορούσε κάθε Κυριακή), ετιμάτο προς 2 δρχ. το φύλλο και σύμφωνα με τον υπότιτλο, ήταν «Όργανον προς διάδοσιν των αρχών του Εθνικού Κράτους και των συμφερόντων της Χαλκιδικής». Υπεύθυνος έκδοσης και οικονομικός διευθυντής ήταν ο Γεώργιος Φ. Κατσίκας³, ακραιφνής Βενιζελικός και φίλος του Κονδύλη, προϊστάμενος τυπογραφείου ο Δημήτριος Χατζηχρήστος, πατέρα του Ευριπίδη Χατζηχρήστου και η εκτύπωσή της γινόταν στο τυπο-

γραφείο της «Φωνής» του Νικολάου Γεροχρήστου. Στο πάνω μέρος της εισόδου του βιβλιοπωλείου – όπως και σήμερα – υπήρχε μαρμαρίνη επιγραφή υπό τον τίτλο «ΣΤΟΑ ΠΕΤΡΟΥ ΓΚΛΑΒΑ 1928» με τη φράση «Σήμερα εμού, αύριο σου ουδέποτε ουδενός», που κοσμεί πολλά ελληνικά παλιά σπίτια για να τονίζει τη ματαιότητα της κτητικότητας!

Η διαδικασία εκτύπωσης, διεκπεραίωσης και διανομής της νέας εφημερίδας ήταν ίδια περίπου με αυτή της «Φ.τ.Χ.», καθώς ο τυπογράφος ήταν παλιός γνώριμος της. Την Τετάρτη τυπωνόταν η 2η σελίδα, την Πέμπτη η 3η, την Παρασκευή η 1η και το Σάββατο η 4η και τελευταία, με όλα τα ρεπορτάζ της τελευταίας στιγμής. Την ίδια μέρα το απόγευμα γινόταν και η «διεκπεραίωση». Περί τα 10 άτομα, τα πε-

ρισσότερα μαθητές του Γυμνασίου και του Δημοτικού, δίπλωναν την εφημερίδα, κολλούσαν, με... ζυμάρι παρακαλώ, τις ετικέτες των διευθύνσεων και το πρωί της Κυριακής οι ίδιοι πιτσιρικάδες διένειμαν τις εφημερίδες στα σπίτια έναντι ελάχιστου αντιτίμου. Τη Δευτέρα πήγαιναν τα δέματα στο Ταχυδρομείο για τις αποστολές εκτός Πολυγύρου κι έτσι τέλειωνε ο εβδομαδιαίος κύκλος εργασιών της εφημερίδας.

Κυκλοφόρησαν 72 φύλλα, από 21 Μαΐου 1939 μέχρι τις 29 Σεπτεμβρίου 1940 με του ίδιους ακριβώς συντελεστές.⁴

Διαβάζουμε στο κύριο άρθρο του πρώτου φύλλου υπό τον τίτλο, «ΜΕ ΠΙΣΤΙΝ ΚΑΙ ΕΙΛΙΚΡΙΝΕΙΑΝ» για να κατανοήσουμε τους σκοπούς και την πολιτική της κατεύθυνση:

Αναγνωρίζονται από αριστερά: 1. Ρήγας Σαντάς, 2. Ιωάννης Κότσιανος (Δήμαρχος Πολυγύρου), 4. Πέτρος Τζικιάκης (Νομάρχης Χαλκιδικής), 5. Σπύρος Διμουλίτσας (Δ(ν)τής Μεταλλείων Κασσάνδρας), 7. Αναστασία Συριάννη (Δικηγόρος), 8. Ευάγγελος Καναβός (Περιφ. Διοικητής ΕΟΝ, 9. Στάμος Μπακόπουλος (Γυμναστής)

«Απευθυνόμενοι προς τους αναγνώστας μας, μίαν παρέχουμε διαβεβαίωση: ότι ως κύριον σκοπόν της αποστολής ημών τάσσομεν, να συντελέσωμεν εις την ολοκλήρωσιν του έργου της κοινωνικής αλληλεγγύης και Εθνικής ενότητος, εις την αναπτέρωσιν του πατριωτικού φρονήματος, την τόνωσιν του θρησκευτικού συναισθήματος, την προσήλωσιν εις μακραίωνας ηθικάς και οικογενειακάς παραδόσεις....

Οι αγώνες μας θα διεξαχθώσιν εντός του πλαισίου των αρχών της 4ης Αυγούστου την οποίαν εκήρυξεν ο Ι. Μεταξάς υπό την αιγίδα του Βασιλέως Γεωργίου και της οποίας το ωραιότερον δημιούργημα είναι η Ε. Ο. Ν.

Υψώνομεν υπερηφάνως την σημαίαν των τιμίων αγώνων μας. Αδέσμευτοι από πάσαν υποχρέωσιν, θα εργασθώμεν δια την επιτυχίαν των σκοπών μας με ανιδιοτέλειαν και αντικειμενικότητα με αξιοπρέπειαν και αισιοδοξίαν με ΠΙΣΤΙΝ ΚΑΙ ΕΙΛΙΚΡΙΝΕΙΑΝ».

Από τις κατευθυντήριες γραμμές της εφημερίδας καταλαβαίνει κανείς και το περιεχόμενό της. Τα κύρια άρθρα της είναι κυρίως προπαγανδιστικού περιεχομένου των τοπικών στελεχών του καθεστώτος (Ευάγγελου Καναβού, Πέτρου Τζικάκη κ. ά.), ανακοινώσεις της Εθνικής Οργάνωσης Νεολαίας (ΕΟΝ) και άλλα θέματα τοπικού ενδιαφέροντος.

Τα υπόλοιπα θέματα είναι ποικίλου ενδιαφέροντος και περιγράφουν με τον καλύτερο τρόπο το κλίμα και το

χρώμα της εποχής. Υπάρχουν ενδιαφέρουσες ανταποκρίσεις απ' όλα τα χωριά του νομού και περισσότερο του Πολυγύρου, ανταποκρίσεις από τις περιοδείες και τις εκδηλώσεις της ΕΟΝ, θέματα γεωργικού και υγειονομικού ενδιαφέροντος (μέτρα προφύλαξης απ' τη μαστίγα της εποχής, την ελονοσία), αθλητικά νέα, πρωτότυπα διηγήματα, ποιητικές στήλες, κοινωνικές και επετειακές εκδηλώσεις, γιορτές και πανηγύρεις, περί μαθητικών συσσιτίων και άλλων θεμάτων που απασχολούσαν γενικότερα την κοινή γνώμη της εποχής τις παραμονές του Ελληνοϊταλικού πολέμου.

Στην εφημερίδα έγραψαν πολλοί άνθρωποι των γραμμάτων, όχι απαραίτητα φίλοι του καθεστώτος. Έτσι συναντούμε δημοσιεύσεις του φιλόλογου Φίλιππα Τάσιου, του συντάκτη της «Φωνής» Λάκη Συριάννη, της νεαρής μαθήτριας τότε, Ακριβής Βούλγαρη, του Αρίσταρχου & Μιλτιάδη Παραθυρά, αλλά και του μητροπολίτη Ιερισσού και Αγ. Όρους Σωκράτη (από τις αρχές του 1940 είχε τη στήλη «Το Θείον Ευαγγέλιον» ή «Θείον Κήρυγμα» στην πρώτη σελίδα), των Αθανασίου & Ιωάννη Παλαμήδη, του δημάρχου Ιωάννη Κότσιανου, των δικηγόρων Χριστόδουλου Καζάνη (επί κατοχής δημάρχου Πολυγύρου) και Χρήστου Χρηστίδη, των γιατρών Τάκη Ζηνόζη και Πέτρου Πετρίδη, του Μιχάλη Διαλυνά, του Νικολάου Χαριστού και πολλών άλλων.

Υποσημειώσεις:

1. Βλέπε περιοδικό «Πολύγυρος», τεύχος 30/Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2005, σελ.27-30.
2. Βλ. «Χρήστος Μαλανδρινός εκ Βραστών & η εφημερίδα ΑΣΠΙΣ», περιοδικό «ΠΟΛΥΤΥΡΟΣ», τ.50/Μάρτιος-Απρίλος 2009, σελ.4-8.
3. Ο Γεώργιος Φ. Κατσίκας, ο επονομαζόμενος, Πεντεφρής, υπό του Ιωάννου Τραγανού, υπήρξε γόνος ευκατάστατης οικογένειας του Πολυγύρου, στην οποία ανήκε η τριώροφη φάμπρικα επεξεργασίας μεταξιού στην πλατεία της παλιάς ψαραγοράς. Ανήκε στην Φιλελεύθερη Βενιζελική παράταξη, γεγονός που προκαλεί έκπληξη η ανάληψη της διεύθυνσης του «Πρωτοπόρου», εντόπου εξαρτημένου από την κυβέρνηση της 4ου Αυγούστου! Υπήρξε αντιπρόσωπος της Σίγγερ στη Χαλκιδική και παντρεύτηκε την Ουρανία Λιόντα, κόρη της γνωστής οικογένειας φωτογράφων της Θεσσαλονίκης.
4. Λείπουν από το αρχείο μας ακόμα, τα υπ' αριθμόν τεύχη: 65/11-8-1940, 67/26-8-1940 & 71/22-9-1940. Όποιος τα έχει, ας επικοινωνήσει μαζί μας!

Η ΕΛΙΝΑ ΤΖΕΝΓΚΟ

ΚΑΤΑΚΤΑ ΚΑΙ ΠΑΛΙ ΤΗΝ ΚΟΡΥΦΗ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΣΤΟΝ ΑΚΟΝΤΙΣΜΟ

Μια ακόμη σπουδαία νίκη για τη Χαλκιδική και την Ελλάδα σημείωσε η χρυσή ακοντίστρια Ελίνα Τζένγκο, η οποία ανέβηκε ξανά στο πρώτο σκαλί του βάθρου, αυτή τη φορά στο Ραμπάτ, στο πλαίσιο της σειράς αγώνων **Diamond League**. Η τρίτη συνεχόμενη φετινή της νίκη σε αγώνες υψηλού επιπέδου επιβεβαιώνει τη σταθερότητα, τη δύναμη και την αφοσίωσή της στον στίβο και αναμφίβολα την κατατάσσει στο κατάλογο των αθλητών παγκόσμιας κλάσης.

Η νεαρή πρωταθλήτρια, με ρίζες από την Καλλικράτεια του Δήμου Νέας Προποντίδας συνεχίζει να τιμά με τις επιδόσεις της όχι μόνο τον τόπο καταγωγής της αλλά και ολόκληρη τη χώρα, αποτελώντας πηγή έμπνευσης για τις νεότερες γενιές αθλητών.

Ο Δήμαρχος Νέας Προποντίδας, Μανώλης Καραράς, έστειλε το δικό του θερμό συγχαρητήριο μήνυμα:

«Συγχαρητήρια Ελίνα για την κατάκτηση της πρώτης θέσης στο *Diamond League* του Ραμπάτ! Η δύναμη, η αφοσίωση και το πάθος σου είναι παράδειγμα για όλους μας. Αποδεικνύεις κάθε φορά πως με σκληρή δουλειά, όλα είναι δυνατά. Μπράβο και στον εξαιρετικό προπονητή σου, Γιώργο Μποτσκοριώβ, για τη σπουδαία δουλειά και την αμέριστη στήριξή του. Σας ευχαριστώ που σηκώνετε τόσο ψηλά τη σημαία της χώρας μας και μας κάνετε όλους περήφανους!»

Η Χαλκιδική γιορτάζει μαζί της και περιμένει με υπερηφάνεια τις επόμενες κορυφές που θα κατακτήσει.

ΠΗΓΗ: ΕΡΓΟΧΑΛΚΙΔΙΚΗ

Η ΣΙΘΩΝΙΑ ΣΤΟΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟ

ΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΣΜΑΓΑΣ

Αρχαιολόγος-Εκπαιδευτικός

Η Σιθωνία αποτελεί ένα τοπίο ασύλληπτης ομορφιάς που έχει συχνά απαθανατιστεί στον φωτογραφικό φακό. Επειδή ταυτόχρονα όμως διαθέτει μια ποικιλία χαρακτηριστικών πραγματικά μοναδικών σε πανελλαδικό, ακόμα και παγκόσμιο, επίπεδο, έχει καταστεί τις τελευταίες δεκαετίες το ιδανικό κινηματογραφικό σκηνικό παραγωγής ελληνικών και ξένων ταινιών. Πρόκειται για ένα γεγονός που κατά τα άλλα ξαφνιάζει, καθώς είναι μια περιοχή με αρκετές δυσκολίες όσον αφορά στην τεχνική υποδομή και την οργάνωση της παραγωγής, μακριά από τα κέντρα της κινηματογραφικής βιομηχανίας. Παρόλα αυτά, τα ανυπέρβλητα φυσικά γνωρίσματά της βοήθησαν να ξεχωρίσει και να επιλεγεί ως ο καταλληλότερος τόπος για τα γυρίσματα ταινιών πανελληνίας και διεθνούς εμβέλειας.

Αναλυτικότερα, το 1998 είδαμε τον Νέο Μαρμαρά και το Πόρτο Καρράς στην ελληνική κωμική ταινία «Ας περιμένουν οι γυναίκες» του σκηνοθέτη Σταύρου Τσιώλη με πρωταγωνιστές τον Γιάννη Ζουγανέλη, τον Σάκη Μπουλά και τον Αργύρη Μπακιρτζή. Πρόκειται για μια ταινία με αρκετές αναφορές στην πολιτική ζωή και την κουλτούρα του νεοέλληνα πλαισιωμένη από σουρεαλιστικούς διαλόγους, σε κάποια στιγμή των οποίων αναφέρεται ένα δρομολόγιο από Ορμύλια, Νικήτη, Νέο Μαρμαρά και Πόρτο Καρράς. Εκεί θα παραθερίσουν τελικά οι ήρωες ξεδιπλώνοντας συμπεριφορικά μοτίβα και νοοτροπίες που ανήγαγαν την ταινία και τους χαρακτήρες της σε αντικείμενο λατρείας και cult-pop icon.

Το 2007 γυρίστηκε εξολοκλήρου στην παραλία Τηγάνια της Συκιάς η γνωστή ελληνική ταινία «Μια μέλισσα τον Αύγουστο», σε σενάριο και σκηνοθεσία του Θοδωρή Αθερίδη, ο οποίος επίσης πρωταγωνιστεί μαζί με τους γνωστούς ηθοποιούς Σμαράγδα Καρύδη, Αντώνη Λουδάρο, Βίκυ Βολιώτη, Αλίνα Κωτσοβούλου, Γιώργο Κιμούλη και άλλους. Σύμφωνα με την υπόθεση, μια μέλισσα τον Αύγουστο θα είναι η αιτία που ο κεντρικός ήρωας θα βρεθεί αντιμέτωπος με τον χειρότερο εφιάλτη του: τον άλλο του εαυτό σε μια

απόμερη παραλία, αυτήν στα Τηγάνια, ανάμεσα στις παραλίες Κληματαριά και Κριαρίτσι, με την εξωτική ομορφιά της, τα γαλαζοπράσινα νερά της, τη χρυσή της άμμο και με φόντο πάντα, πίσω από τις βραχονησίδες, τον επιβλητικό Άθω.

Ταινία παραγωγής του 2017 είναι η «Βουρβουρού» που γυρίστηκε στην ομώνυμη περιοχή του Αγίου Νικολάου από την Καρίνα Λογοθέτη με ηθοποιούς τους Ανδρέα Ιωσήφ Σιδέρη, Κώστα Λάσκο, Νικολάκη Ζεγκίνογλου και μας θυμίζει τον τρόπο με τον οποίο βλέπαμε, παιδιά, τον κόσμο. Το σενάριο, το οποίο διακρίθηκε από την Ελληνική Ακαδημία Κινηματογράφου, περιγράφει μέσα από μια σουρεαλιστική ματιά την επίσκεψη ενός μικρού παιδιού στον παππού του στην απομονωμένη Βουρβουρού, όπου οι ανέμελες μέρες που απολαμβάνει στον πευκόφυτο Οικισμό των Καθηγητών και στις γύρω παραλίες, όπως η Φάβα, τον μυσούν για πρώτη φορά στο μαγικό παραμύθι που αποκαλούμε κύκλο της ζωής.

Η πολυέξοδη χολιγουντιανή ταινία δράσης με τον τίτλο «The Bricklayer», παραγωγής 2023, σε σκηνοθεσία του Renny Harlin (σκηνοθέτη ταινιών του James Bond) και ηθοποιούς τους δημοφιλείς Aaron Eckhart και Nina Dobrev, στην οποία κάποιος εκβιάζει τη CIA δολοφονώντας ξένους δημοσιογράφους, επέλεξε τις Καβουρότρυπες της Σάρτης ως χώρο για να πραγματοποιηθούν κάποια από τα γυρίσματά της. Η άγρια ομορφιά του τοπίου συνάρπασε τους συντελεστές, οι οποίοι μάλιστα διαβεβαίωσαν ότι θα ξαναεπισκέπτονταν τη Σιθωνία για διακοπές στο άμεσο μέλλον.

Βέβαια δεν είναι οι μόνοι κινηματογραφικοί αστέρες που ενθουσιάστηκαν από την ασυναγώνιστη γοητεία της Σιθωνίας, αφού κατά καιρούς διάφοροι χολιγουντιανοί πρωταγωνιστές, όπως ο Brad Pitt, η Angelina Jolie, η Monica Bellucci και τόσοι άλλοι, εθεάθησαν να απολαμβάνουν τις βουτιές τους στα κρυστάλλινα νερά του Σιγγιτικού και του Τρωναίου δίνοντας πρόσθετη κινηματογραφική λάμψη σε μια έτσι κι αλλιώς υπέρλαμπρη Σιθωνία.

ΙΔΙΑΙΤΕΡΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΣΕ ΟΛΟΥΣ

ΓΙΑ ΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΣΥΛΛΟΓΟ

Στην ετικέτα με τη διεύθυνσή σας, που είναι κολλημένη στο σελοφάν με το οποίο είναι τυλιγμένο το περιοδικό σας, αναγράφεται πάνω από το όνομά σας το έτος μέχρι το οποίο έχετε εξοφλήσει τη συνδρομή σας.

ΤΟ ΚΑΣΤΕΛΛΙ

του Παλαιοχωρίου Χαλκιδικής

(Όπως το περιγράφει ο αρχαιολόγος,
που το ανέσκαψε αείμνηστος Ιωακείμ Αθ. Παπάγγελος)

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΜΙΧΑΗΛ ΘΕΜ. ΚΑΡΤΣΙΩΤΗΣ

τ. Εκπαιδευτικού- Επιτίμου Προέδρου
του Παγχαλκιδικού Συλλόγου

Ο αείμνηστος κορυφαίος αρχαιολόγος **Ιωακείμ Παπάγγελος**, που έφυγε μόλις πριν από δυο μήνες μέσα σε γενική θλίψη, κατά την πολυετή θητεία του στην Αρχαιολογική Υπηρεσία διηύθυνε ένα πλήθος ανασκαφών, οι περισσότερες από τις οποίες διενεργήθηκαν στη Χαλκιδική, πατρώα γη (Νικήτη) του λαμπρού επιστήμονα.

Μεταξύ αυτών συγκαταλέγεται και η ανασκαφή στο **Καστέλλι Παλαιοχωρίου Χαλκιδικής**, στην περιοχή που είναι γνωστή με το όνομα Νέπωσι, με υπεύθυνο διευθυντή τον ίδιο. Τα αποτελέσματα της ανασκαφής έχουν δημοσιευθεί, περίληψή τους δε δημοσιεύτηκε το 2010 σε τετράπτυχο φυλλάδιο με κείμενο και εικόνες του ίδιου του ανασκαφέα, το οποίο εξέδωσε ο τοπικός Πολιτιστικός Σύλλογος Παλαιοχωρίου «Το Καστέλλι». Το περιεχόμενο αυτού του φυλλαδίου αντιγράφουμε, με σκοπό να γίνει γνωστή όσο το δυνατόν ευρύτερα η τοπική τοπογραφία και ιστορία, αλλά και να συμβάλουμε, όσο μπορούμε, στην ανάδειξη του σπουδαίου αρχαιολογικού χώρου, που δεν είναι ευρύτερα γνωστό, όπως του αξίζει.

Γράφει λοιπόν ο ανεπανάληπτος Ιωακείμ Παπάγγελος αυτολεξεί:

«Νοτιοδυτικώς του Παλαιοχωρίου, στην περιοχή με το ευρύ τοπωνύμιο Νέπωσι και στην αριστερή όχθη του Παλαιοχωρινού λάκκου, βρίσκεται το «Καστέλλι». Πρόκειται για ερειπωμένο φρούριο (βλ. εικόνα) το οποίο περιβάλλει έκταση 15 στρεμμάτων, σε ένα δυσπρόσιτο λόφο με απόκρημνες πλαγιές, ο οποίος περιτρέχεται από την κοίτη του ποταμού. Ο λόφος επικοινωνεί με τον προς ανατολάς ορεινό όγκο μέσω στενού βραχώδους απόκρημνου και δύσβατου αυχένος. Το Καστέλλι είναι αθέατο από μακριά, γιατί από όλες τις

πλευρές το περιβάλλουν ορεινοί όγκοι μεγαλύτερου ύψους. Το φυσικό περιβάλλον με την οργιώδη δασική βλάστηση και την ασήμαντη ανθρώπινη παρέμβαση, προδιαθέτει για ένα ταξίδι στο παρελθόν του τόπου.

Κατά τα έτη 1998 και 2003 πραγματοποιήθηκαν

εκτεταμένες ανασκαφικές έρευνες στο Καστέλλι από την Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων Χαλκιδικής, με υπεύθυνο αρχαιολόγο τον γράφοντα, Ι. Παπάγγελο. Τα μέχρι τώρα βασικά συμπεράσματα, που αφορούν τον αρχαιολογικό χώρο είναι τα εξής:

Με βάση λίγα χειροποίητα προϊστορικά όστρακα που περισυλλέξαμε, μπορούμε να πούμε ότι υπήρχε εκεί εγκατάσταση κατά τους προϊστορικούς χρόνους. Λίγα μελεμβαφή ελληνιστικά όστρακα και λίγα δείγματα κεραμικής των χρόνων της ρωμαϊκής αυτοκρατίας που βρήκαμε, συναριθμούμενα με ρωμαϊκά νομίσματα, πιστοποιούν την χρήση του χώρου και κατά τις περιόδους αυτές. Νομίσματα του Αναστασίου και του Ιουστινιανού, πιστοποιούν τη χρήση του χώρου κατά τους 5ο και 6ο αιώνες. Λίγα όστρακα εφυαλωμένης κεραμικής τεκμηριώνουν την ανθρώπινη εγκατάσταση και κατά

Καστέλι στο παρατηρητήριο.
Ιωάννης Τσίκουλας, Χρήστος Παπαγιάννης,
Σταύρος Αυγολούπης, Μ. Καρτσιώτης

τον 14ο αιώνα.

Ο οχυρωματικός περίβολος, που σώζεται μέχρι ύψους και τεσσάρων μέτρων, είναι κτισμένος με εντόπια αργολιθοδομή και ασβεστοκονίαμα, σε δυο σαφώς διακρινόμενες οικοδομικές φάσεις: την «παλαιοχριστιανική», η οποία φαίνεται να καταστράφηκε από σεισμό, και την «μεσοβυζαντινή». Υποπτευόμαστε και μία τρίτη φάση με επισκευές κορυφής.

Το δυτικό μέρος του εσωτερικού κάστρου το κατέλαμβανε ένας πυκνός οικισμός. Ο ναός του οικισμού, του οποίου τα ερείπια ανασκάφηκαν μερικώς, ήταν τρίκλιτη ξυλόστεγη βασιλική, με μαρμάρινο τέμπλο και

με έναν καμαροσκέπαστο υπόγειο τάφο, δύο κλινών, στον νάρθηκα. Ο ναός κτίστηκε κατά τον 6ο αιώνα, φαίνεται να καταστράφηκε από σεισμό, ανακατασκευάστηκε κατά τον 10 (;) αι. και ακολούθησαν άλλες δύο επισκευές μέχρι την οριστική εγκατάλειψή του. Μέσα στον ναό και στο άμεσο περιβάλλον του εντοπίστηκαν πολλές μεσοβυζαντινές ταφές.

Στα ερείπια του ναού βρέθηκαν δύο επιγραφές: η πρώτη (του 6ου αι.), πρέπει να προέρχεται από τον τάφο του νάρθηκα και το ανορθόγραφο και κακοσυνταγμένο κείμενό της έχει ως εξής: **+Μνιμίον Ηου/άννου υηού Ευ/τροπίου, ει τις/δε ευρεθι τί/θον παρά γνο/σεος εμού, δόσι/λόγον του Θ(εο)ύ εν η/μέρ(α) κρίσεως.**

Ο τάφος του Ιωάννου φαίνεται ότι ξαναχρησιμοποιήθηκε κατά τους μεσοβυζαντινούς χρόνους και από αυτή την περίοδο προέρχεται το χαρακτηριστικό χάλκινο δακτυλίδι με το σταυρόσχημο συμπίλημα του ονόματος του κατόχου του.

Η δεύτερη επιγραφή, της οποίας σώθηκε το δεξιό μισό, φαίνεται να σχετίζεται με τη μεσοβυζαντινή επισκευή του κάστρου: **[θεο]φύλακτον κάστρον/[...πανε]υτυχούς / [...Κωνσταντίν]ου και Ζωής/[...]Μιχαήλ πατρ-/[κίου...] τούτους του[ς]/[...έτου]ς, SYK[S']**

Παρά την αποσπασματική διατήρηση της επιγραφής, διαπιστώνουμε ότι πρόκειται για πολύ σημαντικό εύρημα, το οποίο γράφτηκε κατά το έτος, SYK[S'] = 6426 = 917/918, επομένως κατά την περίοδο της συμβασιλείας του ανηλίκου Κωνσταντίνου Ζ' Πορφυρογεννήτου με τη μητέρα του Ζωή Καρβουνοψίνα. Ο αναφερόμενος Μιχαήλ πρέπει να ταυτιστεί με τον γνωστό πατρίκιο, ο οποίος έδρασε την εποχή που εξετάζουμε. Η θέση του ονόματός του στην επιγραφή, μετά τους βασιλείς, δηλώνει κάποια σχέση του με τη διοίκηση της περιοχής ή υποδεικνύει τον μεριμνήσαντα για την δραστική επισκευή του κάστρου.

Από το περιεχόμενο της επιγραφής συμπεραίνουμε ότι το κάστρο πρέπει να αποτελούσε ένα σημαντι-

κό έρεισμα της κεντρικής εξουσίας στη περιοχή, αφού αποτέλεσε αντικείμενο υψηλού ενδιαφέροντος. Γνωρίζουμε ότι η χερσόνησος της Χαλκιδικής ήταν ένας από τους στόχους των βουλγαρικών καταδρομών, τουλάχιστον κατά το δεύτερο μισό του 10ου αιώνας.

Η καταστροφή και η οριστική εγκατάλειψη του Καστελλίου, πρέπει να έγινε κατά το δεύτερο μισό του 14 αι. Η ίδρυση του σημερινού Παλαιοχωρίου, το οποίο εμφανίζεται στις ιστορικές πηγές κατά τον 14ο αι., πιθανώς να σχετίζεται με την καταστροφή του «θεοφυλάκτου κάστρου».

Η επί τόσες χιλιάδες χρόνια επαναλαμβανόμενη κατοίκηση στην θέση αυτή θα πρέπει να σχετίζεται με μεταλλευτικές δραστηριότητες. Η συνέχιση της έρευνας στο Καστέλλι θα μας δώσει ουσιαστικές πληροφορίες για την ιστορία του τόπου και για τα πράγματα της Χαλκιδικής κατά τους σκοτεινούς αιώνες».

Είχα την καλή τύχη να επισκεφθώ το 2018, το Καστέλι, παρέα με τον Γιάννη Τσίκουλα, τον Σταύρο Αυγολούπη και τον Χρήστο Παπαγιάννη, ύστερα από πρόταση-πρόσκληση του αείμνηστου φίλου μας Μάκη Παπάγγελου, ο οποίος μας ξενάγησε στο παράξενο κάστρο εκ του μακρόθεν. Ανεβασμένοι όλοι σε ένα ξύλινο παρατηρητήριο, που έστησε εκεί η δασική υπηρεσία για την κατόπτευση του χώρου, άφωνοι σχεδόν, τον ακούγαμε και ερευνούσαμε με το μάτια μας, κάπως απορημένοι, τη γύρω ανεπανάληπτη, αγριωπή και οργιώδη βλάστηση, εξ αιτίας της οποίας η προσέγγιση στο κάστρο είναι σχεδόν αδύνατη. Στο δρόμο του γυρισμού, στριμωγμένοι και οι πέντε σε ένα δυνατό τζίπ, δεν μιλούσαμε σχεδόν καθόλου.

Τόση ήταν η συγκλονιστική εμπειρία από την επίσκεψη. Ας ελπίσουμε γρήγορα να γίνει το κάστρο επισκέψιμο και να προστεθεί ως μια ακόμα διαμαντόπετρα στο αρχαιολογικό βραχιόλι της Χαλκιδικής μα, γιατί πράγματι το αξίζει..

ΑΙΩΝΙΑ ΣΟΥ Η ΜΝΗΜΗ ΑΛΗΣΜΟΝΗΤΕ ΦΙΛΕ ΜΑΣ, ΜΕΓΑΛΕ ΧΑΛΚΙΔΙΚΙΩΤΗ, ΜΑΚΗ.

Καστέλι: Ερείπια του Κάστρου

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΤΟΥ ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΩΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΟΙ ΑΓΩΝΙΣΤΕΣ ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ ΣΤΗΝ ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΗ ΤΩΝ ΨΑΡΩΝ ΤΟ 1824

Στις 6 Ιουνίου πραγματοποιήθηκε στην Κεντρική Αίθουσα Εκδηλώσεων του Φιλολογικού Συλλόγου «Παρνασσός» η παρουσίαση του βιβλίου του Κωνσταντίνου Χιούτη, εκπαιδευτικού, με τίτλο «Αγωνιστές της Χαλκιδικής στην υπεράσπιση των Ψαρών το 1824», μία έκδοση του Πολιτιστικού Παγχαλκιδικιώτικου Συλλόγου Αθηνών «Ο Αριστοτέλης».

Η ιστορική αυτή μελέτη εκδόθηκε με την ευκαιρία της συμπλήρωσης δύο αιώνων από την καταστροφή των Ψαρών (1824-2024) και καλύπτει ένα ερευνητικό κενό για ένα σημαντικό πολεμικό γεγονός της Ελληνικής Επανάστασης, που ενέπνευσε κορυφαίους ποιητές και εικαστικούς. Προσθέτει νέα στοιχεία στις ήδη υπάρχουσες πηγές που προέρχονται από ανέκδοτα αρχεία των αγωνιστών της μακεδονικής επικουρικής δύναμης, που συμμετείχε στην υπεράσπιση του νησιού. Συνθέτει με βάση ιστορικά τεκμήρια την προσωπογραφία των αγωνιστών από τη Χαλκιδική που συνδέθηκαν με το νησί των Ψαρών και την υπεράσπισή του. Αναδεικνύει κάποιες λιγότερο μελετημένες πτυχές της Επανάστασης του 1821, όπως αυτή των οικονομικών του αγώνα και του τρόπου στρατολόγησης των επαναστατών, ενώ αναλύει και τους κύριους παράγοντες που συνετέλεσαν στην καταστροφή του νησιού.

Το βιβλίο παρουσίασαν ο Γιώργος Μαργαρίτης, αφηρητήσας Καθηγητής Νεότερης Ιστορίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ), η Μαρία Σπηλιωτοπούλου, Διευθύντρια Ερευνών του Κέντρου Έρευνας της Ιστορίας του Νεότερου Ελληνισμού της Ακαδημίας Αθηνών και ο Αθανάσιος Χρυσάφης, εκπαιδευτικός και Λοχίας της ΕΛΔΥΚ κατά την τουρκική εισβολή το 1974. Μέσα από τις ομιλίες τους παρουσιάστηκε το ιστορικό, οικονομικό και γεωγραφικό πλαίσιο της εποχής κατά την οποία εκτυλίχθηκαν τα γεγονότα. Επίσης, αναδείχτηκε η επιστημονική συμβολή της εργασίας του Κωνσταντίνου Χιούτη, η οποία χαρακτηρίστηκε μεταξύ άλλων ως η πρώτη σύγχρονη μελέτη για την καταστροφή των Ψαρών καθώς βασίστηκε σε ανέκδοτο πρωτογενές αρχειακό υλικό. Τονίστηκε ακόμη η προσπάθεια που κατέβαλε ο ερευνητής να παραμείνει ψύχραιμος και ουδέτερος στη διαχείριση του υλικού του χωρίς να ωραιοποιεί καταστάσεις ή να οδηγείται σε αυθαίρετα συμπεράσματα. Ο συγγραφέας του βιβλίου αναφέρθηκε στο ιστορικό της έρευνάς του καθώς και στα κεντρικά ερωτήματα που προσπάθησε να απαντήσει με το ιστορικό του αυτό πόνημα. Τη βιβλιοπαρουσίαση συντόνισε ο Μανόλης Χατζηνάκης, φιλόλογος και Αντιπρόεδρος του Φιλολογικού Συλλόγου «Παρνασσός».

Η ομάδα περφόρμανς του Συλλόγου «Πέζο» (Πολιτισμού και Εθελοντισμού Ζωής Όραμα) της Καλλιθέας παρουσίασε ένα καλλιτεχνικό δρώμενο που καθήλωσε τους θεατές της εκδήλωσης.

Οι συντελεστές της παράστασης, ενέταξαν στο πρόγραμμά τους πολύ δυνατά κείμενα, τα περισσότερα μάλιστα από τα οποία αντλήθηκαν απευθείας από τεκμήρια που υπήρχαν στο βιβλίο. Τα κείμενα αυτά, σε συνδυασμό με την υψηλή αισθητική που διέπνεε την περφόρμανς, έδωσαν τη δυνατότητα στην καλλιτεχνική αυτή ομάδα της Καλλιθέας, να συμπυκνώσει και να αναδείξει το νόημα του βιβλίου και παράλληλα να το εντάξει σε ένα ευρύτερο πλαίσιο προβληματισμού σχετικά με τους πρωταγωνιστές και τους αφανείς ήρωες της ιστορίας.

Την εκδήλωση χαιρέτισαν με ομιλίες τους ο Πρόεδρος του Πολιτιστικού Παγχαλκιδικιώτικου Συλλόγου Αθηνών «Ο Αριστοτέλης» κ. Γιώργος Σουλινάρης, ο Πρόεδρος της Αδελφότητας Ψαριανών κ. Νίκος Αρχοντός, ο Πρόεδρος της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών και της Ιστορικής και Λαογραφικής Εταιρείας Χαλκιδικής κ. Βασίλειος Πάππας, ο εκπρόσωπος του Παγχαλκιδικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης «Ο Αριστοτέλης» κ. Απόστολος Στρατής, η Πρόεδρος του Συλλόγου «Εμμανουήλ Παπάς» Αθηνών κα Αναστασία Αλληλέγκκου, ο Πρόεδρος του Συνδέσμου Θεσσαλονικέων Αθήνας κ. Ζαφείρης Ταμπακίδης, ο Αντιπρόεδρος της Ένωσης των Απανταχού Σφακιανών κ. Ανδρέας Κούνδουρος, η εκπρόσωπος της «Εταιρείας Εικαστικών Τεχνών Α. Τάσος» κα Φιλάνθη Κουλάκου, ο Συγγραφέας του Εθνικού Συμβουλίου Διεκδίκησης Γερμανικών Οφειλών κ. Αριστομένης Συγγελάκης και ο εκπρόσωπος του Συλλόγου Σιατιστιέων Αθηνών και Πειραιά κ. Νίκος Πέτρου.

Την εκδήλωση τίμησαν μεταξύ άλλων με την παρουσία τους ο εκπρόσωπος του Γενικού Επιτελείου Εθνικής Άμυνας (ΓΕΕΘΑ) και του Γενικού Επιτελείου Στρατού (ΓΕΣ), Ταξίαρχος κ. Αλέξανδρος Κουφόπουλος, ο εκπρόσωπος του Γενικού Επιτελείου Ναυτικού (ΓΕΝ) Πλοίαρχος κ. Αθανάσιος Αντωνόπουλος, ο εκπρόσωπος της Σχολής Ναυτικών Δοκίμων Πλωτάρχης κ. Αναστάσιος Λάσκαρης, ο εκπρόσωπος του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου κ.κ. Ιερωνύμου Β, ο Πανοσιολογιώτατος Αρχιμανδρίτης πατέρας Νικόλαος Ιωαννίδης, προϊστάμενος του Ι. Ν. Αγίου Γεωργίου Καρύκη και καθηγητής της Θεολογικής Σχολής του ΕΚΠΑ, ο Υπεύθυνος του Επιμορφωτικού Κέντρου της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ «Χαρίλαος Φλωράκης» κ. Νίκος Παπαγεωργάκης και ο εκπρόσωπος του μορφωτικού και πολιτιστικού Συλλόγου «Αζανταμάρντ – Αρμενικά» κ. Μάικ Τσιλγκιριάν.

Όλα τα έξοδα της συγκεκριμένης έκδοσης και των σχετικών βιβλιοπαρουσιάσεων στην Αθήνα και στα Ψαρά (θα πραγματοποιηθεί στις 5 Ιουλίου), έχουν καλύψει με χορηγίες τους θεσμικοί παράγοντες και ιδιώτες από τη Χαλκιδική, καθώς και η Αδελφότητα Ψαριανών.

ΠΗΓΗ. Δελτίο τύπου Παγχαλκιδικιώτικου Συλλόγου Αθηνών

ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΟΡΤΑΣΜΟ ΤΗΣ 204ης ΜΑΧΗΣ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΑΓΙΑΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΣ, 15/6/2025 (ρεπ. σελ. 53)

Επιμνημόσυνη Δέηση στο χώρο του Μνημείου

Στο Καθολικό της Μονής

Μαθητές της Γαλάτιστας με την σημαία της Επανάστασης

ΚΑΤΑΘΕΣΗ ΣΤΕΦΑΝΩΝ

Η εκπαιδευτικός μέλος του Δ.Σ.
Πηγή Βενετσανάκη
εκφωνεί τον πανηγυρικό

Από τον Βουλευτή
Ιωάννη Γιώργο
Εκπρόσωπο της Βουλής

Από την Αντιπεριφερειάρχη
Κατερίνα Ζωγράφου

Από τον Πρόεδρο
του Παγκαλκδικού
Ιωάννη Κοτσάνη

ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΜΦΑΝΙΣΕΙΣ ΤΟΥ ΧΟΡΕΥΤΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ (ρεπ. σελ. 51)

27/4/2025: Στην Ανθοέκθεση στη Νέα Κρήνη

16/5/2025: Στο 18ο Χορευτικό αντάμωμα στον Πολύγυρο

8/5/2025: Στην Παραλία της Θεσσαλονίκης, στην εκδήλωση του Συλλόγου ΑΜΕΑ "η ΕΛΠΙΔΑ"

**ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΜΕΛΙ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ,
ΣΤΟ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΟ ΚΗΠΟ "BEE GARDEN", 11/5/2025 (ρεπ. σελ. 51)**

Το ακροατήριο

Χαιρετισμός από τον Δήμαρχο Θέρμης

**ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΤΟΥ κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΥΡΟΥ,
30/4/2025 (ρεπ. σελ. 51)**

Ο Συγγραφέας με τον παρουσιαστή
κ. Λογοθέτη

Η συντονίστρια
κα Ζαμπόκα

Το ακροατήριο

**ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΜΕΛΩΝ ΤΟΥ Δ.Σ. ΣΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ,
12/6/2025 (ρεπ. σελ. 3)**

Στην προθήκη με όπλα και έγγραφα του Εμμανουήλ Παπά

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΔΡΟΜΗ ΣΤΗΝ ΚΑΠΠΑΔΟΚΙΑ, 24/5-30/5/2025 (ρεπ. σελ. 45 & 53)

Με τον Παναγιώτατο Οικουμενικό Πατριάρχη κ.κ.Βαρθολομαίο στην Πατριαρχική αυλή

Με τον Σεβασμιώτατο Αρχιεπίσκοπο Αμερικής κ.κ. Ελπιδοφόρο

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΔΡΟΜΗ ΣΤΗΝ ΚΑΠΠΑΔΟΚΙΑ, 24/5-30/5/2025 (ρεπ. σελ. 45 & 53)

Ξεναγήση στο Μουσείου Πολιτισμού της Ανατολίας στην Άγκυρα

Στο υπαίθριο Μουσείο με τις εκκλησίες στους βράχους στο Γκιόρεμε

Στην Καισάρεια

Καππαδοκία. Οι εντυπωσιακοί σχηματισμοί των βράχων

Στην Αλμυρά Λίμνη

Καππαδοκία αερόστατα

ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ ΣΤΟΝ ΠΟΛΥΓΥΡΟ, 17/05/2025 (ρεπ. σελ. 54)

Επιμνημόσυνη Δέηση στο Μνημείο

Κατάθεση στεφάνου από τον Γ.Γ. του Συλλόγου κ. Αστέριο Λυρτζή

Εγκαίνια πλατείας Χάνια και εκδηλώσεις Μνήμης για τη 204η επέτειο της Μάχης και του Ολοκαυτώματος των Βασιλικών, 1/6/2025 (ρεπ. σελ. 55)

Από τα εγκαίνια της πλατείας

Κατάθεση στεφάνου από τον Δήμαρχο Θέρμης στο εντυπωσιακό νέο Μνημείο

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΤΟΥ ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΙΩΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΘΗΝΩΝ, 6/6/2025 (ρεπ. σελ. 26)

Μέλη του Δ.Σ. του Συλλόγου με τον συγγραφέα κ. Χιούτη και συντελεστές της εκδήλωσης

Χαιρετισμός από τον εκπρόσωπο του Παγχαλκιδικού κ. Απόστολο Στρατή

ΑΠΟ ΤΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΤΗΣ Ν. ΕΛΒΕΤΙΑΣ, 4/6/2025 (ρεπ. σελ. 52)

Τμήμα του χορευτικού του Παγγαλκιδικού

Η χορωδία του Παγγαλκιδικού με την ορχήστρα

Η μουσική παρέα του Κώστα Τσολοδήμου

Γλέντι στο τέλος της εκδήλωσης

Άποψη του θεάτρου με μέλη και φίλους του Παγγαλκιδικού

**ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ
ΣΤΟ ΜΑΥΡΟ ΑΛΩΝΙ,
ΤΡΙΤΗ ΜΕΡΑ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ (ρεπ. σελ. 56)**

**Ο ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ ΣΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ
ΤΟΥ ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ 2025 (ρεπ. σελ. 59)**

**ΑΠΟ ΤΟ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ ΣΤΗΝ ΙΕΡΙΣΣΟ,
16/5/2025 (ρεπ. σελ. 48)**

Βουλευτές και μέλη του Δ.Σ. του Παγχαλκιδικού με τον π. Πρόεδρο της Βουλγαρίας, τον Δήμαρχο Αριστοτέλη και την συντονίστρια του συμποσίου

Η συμπατριώτισσά μας (Νέα Ρόδα) Υφυπουργός Τουρισμού κ. Άννα Καραμανλή με τον Δήμαρχο Αριστοτέλη και τον Πρόεδρο του Παγχαλκιδικού

**ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΙΑΛΕΞΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ Κ. ΑΝΝΑΣ ΕΥΘΥΜΙΟΥ
ΣΤΟΝ ΠΟΛΥΓΥΡΟ, 18/5/2025 (ρεπ. σελ. 54)**

Με τον Δήμαρχο Πολυγύρου

Η κ. Ευθυμίου διδάσκει στο Θέατρο Πολυγύρου

ΟΤΑΝ Η ΡΟΤΑ ΑΛΛΑΞΕ...

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΡΑΜΑΝΔΑΝΗ - ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ

Πρόεδρος Δημ. Συμβουλίου Ν. Προποντίδας

Μια αρμαθιά σκέψεις ξεπόρτισαν με περηφάνια και συγκίνηση περίσσια, θαρρώ, σαν έκαμα να αρθρώσω γραπτά πώς τα όνειρα αλλοτινών ανθρώπων που ήρθαν σ' αυτήν την ευλογημένη γη σαρκώθηκαν και κάρπισαν με τη βοήθεια πρώτα και πάντα του Θεού, αλλά και με την επιμονή και την υπομονή τους.

103 χρόνια χαραγμένα στο μερολόγι του χρόνου, από τότε που γνήσιοι Έλληνες της Μικράς Ασίας, ευτυχισμένοι και περήφανοι για την εκεί ζωή τους στοιβάσανε ελπίδες και ανοίξανε τις κλειδωνιές στην έωλή τους μοίρα και με πετρωμένη την ψυχή και ανοιχτές τις δρασκελιές βιράρανε τις άγκυρες για αραξοβόλι απάγκιο και φιλόξενο.... και σαν το βρήκαν μάθανε πως Καργί Λιμάνι το 'λεγαν. Θέλησαν να φαλκιδεύσουν μέσα τους σπασμένες αρτιότητες, το γκρίζο του ουρανού και του εκριζωμού την αντάρα, που άφησε ορφανά, σιωπηρά, βαμμένα πορφυρά τα χώματα εκείνα, τα δικά τους. Θέλησαν να βάλουν φορεσιά γιορτινή στην κίβδηλή τους τότε ευτυχία και να βγουν αλώβητοι στο ξέφωτο, να δώσουν σχήμα στον ήλιο τους και φως, και να αδράξουν το μερτικό που τους αξίζει.... σε χώματα καινούρια πια.

Γίνανε λοιπόν ποτάμι ορμητικό με αχαλίνωτη την πεθυμία για μια ανάσα λεύτερη, καθώς το άωρο φευγίο τους δεν εμπόδιζε το λιποτάκτη νου τους να ψάξει για να βρει μια νέα Ιθάκη. Αδελφωμένοι, όλοι ενωμένοι, λεβέντες και παιδιά με λαβωμένη τη δόλια τους ψυχή έκαναν τότε θριαμβικό το έβγα τους στο Καργί Λιμάνι, και από λιμάνι το φτιάξανε πατρίδα. Κατάσαρκα φορώντας πάντοτε το μενταγιόν της μνήμης κατάφεραν να αναχωνεύσουν με την τέχνη τους την παράδοση, να μεταμορφώσουν το μικρό προσφυγικό τους ψαροχώρι και να το γράψουν σιμά στη λέξη 'κλέος' με πνοή καθάρια, ζωντανή. Ψηλώνει η χαρά στο μέσα μου, αν και δεν είμαι απ'τα μέρη εκείνα, αλλά η αγάπη μου γι' αυτά φύεται βαθιά, σα σκέφτομαι πως τράνεψε ο τόπος τούτος που ρίζωσε τότε με το αίμα Ελλήνων κατατρεγμένων.

ΝΕΑ ΜΟΥΔΑΝΙΑ : ΤΟ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟ ΑΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ ΕΙΝΑΙ ΜΙΑ ΟΜΟΡΦΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΠΟΛΗ.

Τα Νέα Μουδανιά είναι αδιαμφισβήτητα η μεγα-

λύτερη και η πιο ραγδαία αναπτυσσόμενη πόλη της Χαλκιδικής, με μεγάλη εμπορική και οικονομική δραστηριότητα. Η γεωγραφική της θέση, πολύ κοντά στη Θεσσαλονίκη και στις παραλίες της Χαλκιδικής, καθιστά τα Νέα Μουδανιά σημαντικό τουριστικό και εμπορικό κόμβο. Βρίσκεται λίγο πριν την είσοδο του πρώτου ποδιού της χερσονήσου και συνδέεται με τη Θεσσαλονίκη μέσω μιας άνετης, σύγχρονης Εθνικής Οδού, σε απόσταση 54 χιλιομέτρων.

Η πόλη ιδρύθηκε το 1923 από πρόσφυγες της Μικράς Ασίας που διέμεναν στα Μουδανιά στην περιοχή

Νέα Μουδανιά, γενική άποψη

της Προποντίδας. Ο απέραντος ελαιώνας έξω από τον αστικό ιστό, που καλωσορίζει τον επισκέπτη καθώς πλησιάζει στα Νέα Μουδανιά, είναι ο ίδιος, αιώνιος ελαιώνας που αποτέλεσε βασική αιτία για να επιλέξουν οι ιδρυτές το σημείο, όπου θα έχτιζαν τη νέα τους πατρίδα, καθώς γνώριζαν την καλλιέργεια της ελιάς αλλά και την αλιεία.

Οι Μουδανιώτες πρόσφυγες ήταν επιπρόσθετα ικανοί έμποροι με ποικίλες δεξιότητες και εμπειρίες, οι οποίοι κατάφεραν και ενσωματώθηκαν γρήγορα στη νέα τους πατρίδα και την ανέδειξαν στο χάρτη της Χαλκιδικής ως τη μεγαλύτερη προσφυγική κοινότητα της Χαλκιδικής με μεγάλη εμπορική, λιμενική και τουριστική κίνηση. Το λιμάνι της πόλης, από τα πιο δραστήρια στη Βόρεια Ελλάδα, εξυπηρετεί τόσο αλιευτικές ανάγκες όσο και τουριστικές, ενισχύοντας την τοπική οικονομία.

Η βελτίωση των υποδομών με έργα αναπλάσεων ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια αποτέλεσε μέσο ενίσχυσης της ελκυστικότητας και της επισκεψιμότητας της περιοχής, ενώ δημιούργησε τις προϋποθέσεις για ένα βιώσιμο μέλλον για τους πολίτες και μια εικόνα που τους αξίζει με σεβασμό στις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες σε μεγάλο βαθμό.

Η πόλη των Νέων Μουδανιών, ούσα σε παραθαλάσσια θέση, διαθέτει μεγάλο παραλιακό μέτωπο, το οποίο βρίσκεται σε διαδικασία ενοποίησης με την παραλιακή ζώνη ολόκληρου του Δήμου. Οι παραλίες της πόλης είναι βραβευμένες με γαλάζιες σημαίες και στην ευρύτερη περιοχή λειτουργούν αναβαθμισμένες και ανανεωμένες τουριστικές μονάδες με φροντισμένα τουριστικά καταλύματα και γενικότερα ποιοτικές πα-

ροχές, όπως πολυτελή εστιατόρια, παραδοσιακές ταβέρνες και μπαρ. Ελκύει τουριστικό ενδιαφέρον τόσο ως προορισμός, όσο και ως βάση για εκδρομές προς τα υπόλοιπα θέρετρα της περιοχής.

Τα Νέα Μουδανιά αποτελούν το μεγαλύτερο εμπορικό κέντρο του Νομού καθώς υπάρχει πλήθος εμπορικών καταστημάτων, ενώ παράλληλα λειτουργούν δημόσιες υπηρεσίες, υποκαταστήματα των περισσότερων τραπεζών, ταχυδρομείο, ιδιωτικά ιατρεία όλων των ειδικοτήτων, που καθιστούν την πόλη σε μεγάλο αστικό κέντρο.

Επίσης, υπάρχουν αθλητικές υποδομές για όλα τα σπορ, συμβάλλοντας στην προώθηση του αθλητικού ιδεώδους, στη δια βίου άσκηση και στην ψυχαγωγία.

Το ανάγλυφο του εδάφους της περιοχής και η γειτνίαση με τη θάλασσα διαμορφώνουν ένα τυπικό μεσογειακό κλίμα, δημιουργώντας τις προϋποθέσεις για την ανάπτυξη των σταφυλιών και της ελιάς. Οι χιλιάδες ελιές δίνουν ένα συναρπαστικό θέαμα με την τεράστια έκτασή τους και αποτελούν δυναμικό κομμάτι της ντόπιας πρωτογενούς παραγωγής. Στην περιοχή παράγονται μερικά από τα καλύτερα κρασιά, υψηλής ποιότητας τυροκομικά προϊόντα, αγνό παρθένο ελαιόλαδο, μέλι και μία ποικιλία φρούτων, όπως το βερύκοκο.

Το Μικρασιατικό Λαογραφικό Μουσείο Βιθυνίας και το Μουσείο Αλιευτικών Σκαφών και Εργαλείων περικλείουν και διηγούνται την εκατονταετή ιστορία του τόπου και των ιδρυτών του.

Σημείο μεγάλου ενδιαφέροντος αποτελεί η εκκλησία της Παναγίας Κορυφινής, η οποία βρίσκεται στην κορυφή παρακείμενου λόφου, με τη θαυματουργή ει-

κόνα να δεσπόζει στον κυρίως Ναό. Η εικόνα της Παναγίας μεταφέρθηκε με βαθιά πίστη από τους πρώτους πρόσφυγες και κατοίκους της πόλης. Ο περικαλλής Ναός του Αγίου Γεωργίου στο κέντρο της πόλης αποτελεί, ίσως το πιο πολυφωτογραφημένο σημείο της πόλης, λόγω του μεγέθους αλλά και της ομορφιάς του.

Οι περίπου δέκα χιλιάδες κάτοικοι της πόλης, οι πολυάριθμοι δραστήριοι πολιτιστικοί σύλλογοι, όπως ο 'Φάρος', η 'Βιθυνία', η 'Απάμεια', η 'Πολιτιστική Εταιρεία Εκπαιδευτικών η Πλεύση', η 'Παναγία Κορυφινή', ο 'Ο σύλλογος ποντίων Χαλκιδικής ο «Αλέξανδρος Υψηλάντης», 'Το Αψιμον', σε συνεργασία με το Δήμο οργανώνουν γιορτές και εκδηλώσεις με συνέπεια και μεράκι, που προσδίδουν χρώμα και ζωντάνια, διατηρώντας τις ρίζες των κατοίκων ζωντανές. Ταυτόχρονα, οι σύγχρονες υποδομές, τα σχολεία, τα πολιτιστικά

κέντρα και οι αθλητικές εγκαταστάσεις δείχνουν μια πόλη που εξελίσσεται και επενδύει στο μέλλον της.

Κορυφαίες δραστηριότητες αποτελούν το «Φεστιβάλ της Θάλασσας» και η «Πορτή Σαρδέλας» το καλοκαίρι. Το «Φεστιβάλ της Θάλασσας» αποτελεί την απόλυτη πολιτιστική πρόταση που συνοδεύει τα καλοκαιρινά βράδια των κατοίκων και των επισκεπτών. Κάθε καλοκαίρι η ελίτ των θεατρικών και μουσικών παραστάσεων της χώρας φιλοξενείται στο ανοικτό αμφιθέατρο της πόλης και προσφέρει υπέροχες γεύσεις πολιτισμού.

Τα Νέα Μουδανιά αποτελούν μια ζωντανή, φιλόξενη και αναπτυσσόμενη πόλη, όπου η

ιστορία, ο πολιτισμός και η φυσική ομορφιά συνυπάρχουν αρμονικά. Είναι ένας τόπος που αξίζει να επισκεφθεί κανείς, αλλά και να ζήσει.

Η παραλία στο κέντρο των Νέων Μουδανιών

Τα Νέα Μουδανιά με τον μεγαλοπρεπή Ναό

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Το Δ.Σ. του Παγχαλκιδικού Συλλόγου εκφράζει τις θερμές ευχαριστίες του στην κ. **Ιφιγένεια Κοτσάνη** του Ιωάννη, φιλόλογο, για την προσφορά της στην φιλολογική επιμέλεια του περιοδικού μας "Παγχαλκιδικός Λόγος" (Τεύχη 54-61 ετών 2023-2024)

ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΠΟΥ ΣΥΝΔΕΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΟΥΣ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΥΣ ΤΗΛΑΛΗΔΕΣ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ

ΣΤΑΥΡΟΣ ΑΥΤΟΛΟΥΠΗΣ

*Ομότιμος Καθηγητής Αστρονομίας
του Τμήματος Φυσικής του Α.Π.Θ.*

Από μικρό παιδί κατά τη δεκαετία του 1950 θυμάμαι την καθημερινή διαπεραστική φωνή του τηλάλη: «Ακούτι χώρα, σήμερα...». Τότε δεν υπήρχε ηλεκτρικό ρεύμα, ούτε ηλεκτρονικές συσκευές για τις ανακοινώσεις της κοινότητας ή των περαστικών πουλητών ρούχων ή τροφίμων. Σε κάθε χωριό υπήρχε ο φωνακλάς τηλάλης.

Στο χωριό μας, στη Μεγάλη Παναγία Χαλκιδικής, υπήρχε ο μπάμπας Σπύρος. Είχε εντοπίσει το πιο ψηλό σημείο του κέντρου του χωριού, στην γειτονιά «Γλα» και από εκεί, με τη βοήθεια ενός μεγάλου χωνιού ή σχηματίζοντας με τα χέρια του μπροστά στο στόμα του το σχήμα του χωνιού και στρεφόμενος διαδοχικά προς τα τέσσερα σημεία του ορίζοντα, έκανε τις ανακοινώσεις.

Ξεκινούσε φωνάζοντας τρεις φορές «Ακούτι χώρα.....» για να προετοιμάσει τους κατοίκους να δώσουν την αναγκαία προσοχή τους και, μετά από μία ολιγόλεπτη παύση, προχωρούσε στην ανακοίνωση. Η χειρότερη ανακοίνωση για μας τα παιδιά ήταν η ανακοίνωση για την επικείμενη άφιξη συνεργείου για τον παιδικό εμβολιασμό στην πλατεία του χωριού.

Η ανακοίνωση αυτή συνοδεύονταν κατά κανόνα και με απειλές για όσους γονείς δεν θα κατόρθωσαν να οδηγήσουν τα παιδιά τους για τον εμβολιασμό, αφού εμείς τα παιδιά μόλις ακούγαμε το δυσάρεστο νέο εξαφανιζόμασταν στα πιο απόκρυφα και απομακρυσμένα μέρη του χωριού.

Για τους γονείς μας η χειρότερη ανακοίνωση ήταν για τον ερχομό από την Αρναία του εισπράκτορα του Δημόσιου Ταμείου για την είσπραξη των ετήσιων χρηματικών ποσών που αναλογούσαν στον κάθε κάτοικο του χωριού για τα έργα που πραγματοποιούσε η Κοινότητα, κυρίως για την ύδρευση και άρδευση. Θυμάμαι μάλιστα ότι, επειδή συνήθως οι αγροκτηνοτροφικές οικογένειες τις αποδείξεις της πληρωμής των χρεών αυτών τις έχαναν, ένας εισπράκτορας κατόρθωνε να εισπράξει και δύο φορές το χρόνο το ίδιο ποσό. Με τα χρόνια όμως αποθρασύνθηκε τόσο πολύ που τελικά έπεσε στην παγίδα της αποκάλυψης και απολύθηκε από την υπηρεσία.

Η κοινωνική κατακραυγή εκείνα τα χρόνια ήταν η μεγαλύτερη τιμωρία που δυστυχώς σήμερα δεν υπάρχει, διότι χάθηκε και η ντροπή. Ο εισπράκτορας αυτός δεν άντεξε την κοινωνική απαξίωση και μετακόμισε σε άλλο χωριό.

Λιγότερο κακή ήταν η ανακοίνωση των ονομάτων εκείνων που για την ερχόμενη εβδομάδα θα απασχολούνταν με άνευ αμοιβής «προσωπική εργασία» σε κοινοτικά έργα. Υπήρχαν όμως περιπτώσεις που όσοι δεν ήταν αρεστοί στον πρόεδρο της κοινότητας ή στην πολιτική κυρίως εξουσία υποχρεώνονταν να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους ξαφνικά σε περίοδο έντονων και επιβεβλημένων από το χρόνο γεωργικών εργασιών όπως π.χ. είναι η περίοδος του θέρους, του αλωνισμού ή της γέννας των αιγοπροβάτων.

Η αμοιβή του τηλάλη για ό,τι αφορούσε σε ανακοινώσεις από την κοινότητα ήταν εγγρήματη. Για όλες τις άλλες περιπτώσεις αμοιβόταν με πράγματα που δι-αφήμιζε, όπως για παράδειγμα ψάρια ή διάφορα είδη τροφίμων και ρουχισμού. Το φτωχικό σπίτι του μπάμπας Σπύρου ήταν μια μικρή παράγκα στις όχθες του λάκκου, όπου πετούσαμε τα σκουπίδια και γενικά οι οικογένειες της γειτονιάς του είχαν εγκαταστήσει εκεί τα κουμάσια των οικόσιτων γουρουνιών τους.

Κάποτε κατέφθασε ξαφνικά στο χωριό μας ένας ηλικιωμένος γεροδεμένος κρητικός με επιβλητικό μύστακα των ηρώων του '21. Λέγονταν Καπετανάκης, ενοίκιασε ένα εγκαταλελειμμένο σπίτι στην άκρη του χωριού και άρχισε να δουλεύει με ψευτομεροκάματα σε μικρές κατασκευαστικές δουλειές ζημιών που παρούσαν τα παλιά σπίτια του χωριού. Πολύ σύντομα τούτος ο ξενομερίτης παντρεύτηκε την κόρη αυτού του τηλάλη του χωριού και όλοι οι χωριανοί χάρηκαν για την αποκατάστασή της, μια και ο άνδρας της ως τεχνίτης θα επισκεύαζε και το φτωχικό μισογκρεμισμένο σπίτι της.

Σύντομα ο Καπετανάκης έδειξε προσόντα αθλητή και φακίρη. Όλα τα κατασκευαστικά συνεργεία του χωριού τον ήθελαν για εργασία, διότι τότε δεν υπήρχαν γερανοί και αυτός κουβαλούσε δύο τενεκέδες γεμάτες λάσπη ή τσιμέντο από τις ξυλόσκαλες στο δεύτερο όροφο σε δευτερόλεπτα. Τον ένα τενεκέ τον κρατούσε με το ένα χέρι στον ώμο και τον άλλο με το άλλο χέρι στο κεφάλι. Όταν σχολούσαμε από το Δημοτικό Σχολείο πηγαίναμε εκεί που δούλευε και θαυμάζαμε τη δύναμή του.

Αυτόν τον θαυμασμό μας τον χαίρονταν και ο ίδιος και γι αυτόν τον λόγο πολλές φορές μας συγκέντρωνε και μας έδειχνε τη δύναμη του χτυπώντας με την παλάμη του μεγάλα καρφιά που τρυπούσαν τα χονδρά

οικοδομικά μαδέρια. Λυγούσε σίδερα και σήκωνε και έναν γάιδαρο στην αγκαλιά του. Μας έδειχνε και φακίρικα καταπίνοντας καρφιά και σπασμένα γυαλιά. Δεν παρέλειπε στο τέλος να μας δίνει και συμβουλές για την άθλησή μας.

Ένας συμμαθητής μου από την Τετάρτη Τάξη του Δημοτικού Σχολείου τόσο πολύ τον θαύμαζε που τον ακολουθούσε σαν σκυλάκι πατώντας εκεί που πατούσε ο Καπετανάκης για να του μοιάσει στην δύναμη.

Ο πεθερός του πέθανε πολύ πιο πριν από αυτόν, αλλά ο Καπετανάκης δεν θέλησε να συνεχίσει το επάγγελμα του τηλάλη, που δικαιούνταν κληρονομικά, παρότι είχε τα προσόντα της δυνατής φωνής και τις κατάλληλες γνωριμίες. Έτσι τηλάλης του χωριού ανέλαβε ο κυρ Νικόλας, ένας μεγαλόσωμος και καλοπερασάκις που διαλαλούσε τα προϊόντα των πλανόδιων πωλητών και χωρίς την άδειά τους. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα πολύ συχνά να διαπληκτίζεται με τους πωλητές ζητώντας την αμοιβή του.

Ο κυρ Νικόλας όταν, προς το τέλος της δεκαετίας του 1960, δημιουργήθηκε η ανάγκη της καθιέρωσης ενός υπαλλήλου της Κοινότητας που θα μάζευε τα σκουπίδια, έγινε ο πρώτος σκουπιδιάρης του χωριού. Αγόρασε ένα άλογο με κάρο και γύριζε όλους τους δρόμους του. Δεν υπήρχαν σκουπιδοτενεκές της κοινότητας στο δρόμο και έτσι έπρεπε οι νοικοκυρές να κατεβάζουν με τενεκές τα σκουπίδια τους, όταν έφθανε στη γειτονιά τους.

Γνωστοποιούσε την παρουσία του χτυπώντας από μακριά μια καμπανίτσα, και φωνάζοντας τα ονόματα των γυναικών. Πολλές φορές όμως δημιουργούσε προβλήματα, διότι προσέθετε στα ονόματα των γυναικών και κοσμητικά επίθετα, που τις περισσότερες φορές ήταν πολύ ενοχλητικά.

Τα πειράγματά του τον ευχαριστούσαν πάρα πολύ και παρ' όλες τις παρεξηγήσεις και τις διενέξεις συνεχώς αντί να τις μειώνει τις πολλαπλασίαζε. Μερικά πειράγματά του ήταν τόσο επιτυχημένα που τα χρησιμοποιούσαν και άλλοι, καθιερώνοντάς τα ως παρατσούκλια στο χωριό. Μια γειτόνισσα μου την αποκαλούσε «Βιοπούλα», επειδή δεν δούλευε στα χωράφια και την παραδιπλή της, επειδή περπατούσε λίγο σκυφτά, την ερωτούσε «Ακόμη δεν βρήκες τη δραχμή;».

Παράλληλα δεν παρέλειπε να κάνει τον Τηλάλη και να εξασφαλίζει με αυτόν τον τρόπο τα καλύτερα ψάρια. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να έχει κάθε μέρα την καλοπέρασή του και να είναι σχεδόν πάντα κεφάτος, με τη βοήθεια και του άφθονου κρασιού που κατανάλωνε.

Τελικά, πνίγηκε μέσα στο κρασί πατώντας με τα πόδια του τα σταφύλια μέσα στη δεξαμενή και πίνοντας το μούστο με την κατσαρόλα.

Αυτός ήταν ο τελευταίος Τηλάλης του χωριού μας, διότι τελικά ήρθε το ηλεκτρικό ρεύμα στο χωριό και η κοινότητα απέκτησε μικροφωνικές εγκαταστάσεις για τις ανακοινώσεις και οι μικροπωλητές έβαλαν στα αυτοκίνητά τους megάφωνα με κασετόφωνα.

ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΙΩΤΩΝ

Η ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΣΑΜΑΡΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΜΕΓΑΛΗ ΠΑΝΑΓΙΑ ΝΕΑ ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Ο.Λ.Θ. (ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΛΙΜΕΝΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ)

Η Αγγελική Σαμαρά είναι μια διακεκριμένη ακαδημαϊκός με εμπειρία στον επιχειρηματικό κόσμο.

Έχει σταδιοδρομήσει στον ακαδημαϊκό χώρο ως **Επίκουρη Καθηγήτρια Λογιστικής**

στο Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Το πλούσιο βιογραφικό της περιλαμβάνει πτυχίο Οικονομικών από το **Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης**, μεταπτυχιακές σπουδές στο **ΕΚΠΑ** και διδακτορικό από το **Πανεπιστήμιο του Surrey** στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Η ακαδημαϊκή της σταδιοδρομία συνδυάζεται με ενεργό παρουσία στον ιδιωτικό τομέα. Από το 2021 συμμετέχει στο Διοικητικό Συμβούλιο της **Alpha Real Estate Services A.E.**, θυγατρικής της Alpha Bank και εισηγμένης στο Χρηματιστήριο Αθηνών, γεγονός που της προσ-

δίδει πολύτιμη εμπειρία από το περιβάλλον των εισηγμένων εταιρειών.

Η κα Σαμαρά έχει υπηρετήσει επί σειρά ετών σε καιρίες θέσεις εποπτικών και ελεγκτικών φορέων, όπως: Μέλος του **Συμβουλίου Ποιοτικού Ελέγχου** της **ΕΛΤΕ** για μια δεκαετία, Μέλος της **Επιτροπής Ποιοτικού Ελέγχου** του **ΣΟΕΛ**, **Πρόεδρος της Εξεταστικής Επιτροπής** για τις Επαγγελματικές Εξετάσεις Ορκωτών Ελεγκτών, Μέλος Επιτροπών Ελέγχου σε εισηγμένες εταιρείες όπως η **Gr. Sarantis S.A.**, η **AlphaLife AAEZ** και η **Dotsoft A.E.** Επιπλέον, έχει διατελέσει **εμπειρογνώμονας σε ευρωπαϊκά προγράμματα** για τη λογιστική και την εταιρική διακυβέρνηση, ενώ συμμετέχει ενεργά σε ομάδες εργασίας για την προσαρμογή της Ελλάδας στις απαιτήσεις της **Ευρωπαϊκής Οδηγίας για τη Βιωσιμότητα**.

ΤΟ Δ.Σ. του Παγκυαλκιδικού Συλλόγου συγχαίρει θερμά την συμπατριώτισσα μας κ. Αγγελική Σαμαρά και εύχεται κάθε επιτυχία στο έργο της.

ΤΑ «ΑΛΑΝΙΑ»*

ΑΓΓΕΛΟΣ ΜΑΝΤΣΙΟΣ ΤΟΥ ΦΙΛΩΤΑ

Υπομηχανικός

Αρχή της δεκαετίας του '50 ήταν, μόλις είχε τελειώσει εκείνος ο βαρύς δεκαετής χειμώνας (πόλεμος του '40, κατοχή, εμφύλιος) που μας ρήμαξε και στο χωριό μας, τη Νικήτη, τη δική μας Νικήτη, της Σιθωνίας και της Χαλκιδικής, μια κάποια άνοιξη προσπαθούσε, μέσα στη γενικευμένη ανέχεια, να δηλώσει την παρουσία της.

Για μας, τους μικρούς γαβριάδες, τα προβλήματα ούτε που υπήρχαν. Τα είχαν αναλάβει οι μεγάλοι και προσπαθούσαν να τα λύσουν, όπως μπορούσαν. Εμείς, σχολείο και παιχνίδι, ή καλύτερα χωράφι για τους περισσότερους, παιχνίδι και... σχολείο. Παιχνίδι με τις ώρες. Δεν μας έφτανε η μέρα, μας έπιανε και η νύχτα.

Παιχνίδια κατά κανόνα ανέξοδα. Ποδόσφαιρο στις αλάνες με μπάλα πάνινη, παραγεμισμένη με υφασμάτινα κομματάκια, τα «μπαλώματα» όπως τα λέγαμε. Μπίλιες (γκαζιές), λίγες οι γυάλινες, περισσότερες οι «χωματένιες», από πηλό εξαιρετικής ποιότητας, πολλές φορές πλασμένες από εμάς τους ίδιους και ψημένες στη φωτιά, στα καζάνια με τα κούτσουρα. Το «τσίνκερ», στο με τις μεγάλες και λείες πέτρες ντουβάρι, με νομίσματα προπολεμικά, άχρηστα, με κυρίαρχα εκείνα τα μεγάλα, τα χάλκινα πεντάδραχμα, τις «χαραχλιάνκες», όπως τις λέγαμε απαξιωτικά. Παιχνίδι με τα αυτοκίνητα τα φορτηγά, τις «χαμάλες» τις μεγάλες τις συρματένιες, που μας τις έφτιαχναν οι καλλιτέχνες στο είδος τους, ο Λάμπρος ο γιός της κυρά - Δημητριάς της προσφυγίνας και ο Κώστας ο γιός της Βιργίνιας της νοσοκόμας, με σύρματα που... κλέβαμε, ξηλώνοντας τους φράχτες, τους «μπλοκούς». Το «στιφάν'(ι)», αλλού το λένε «τσέρκι», με τα αχρείαστα στεφάνια των βαρελιών και με το... τιμόνι από χοντρό σύρμα. Η «σβούρα», το «ζαντσάρ' μ' ένα μεγάλο κουμπί και γερό σπάγκο, τα «κότσια», το «κορόϊδο» με το τόπι το πάνινο κι αυτό. Το «εννιάρι», το «τριότ'» (τρίλιζα), τα «μπιτσιουκάν'κα» - το λένε και... «ξυλάκι» -, με κίνδυνο να βγάλουμε και κανένα μάτι, οι «αμάδες», τα «μπιρμπίλια», τα «στρουγκιά», η «γ'ρούνα» με το «καρτούδ'» και τα κοντοδεκάνικα για μπαστούνια, κάτι σαν το χόκεϊ (!). Το «ζούμ πάτς» (μπίζζ...), το «πόσα είναι τούτα», το «πιτάει... πιτάει ι αητός, ... πιτάει... πιτάει ι γάδαρους», το «σπασμένο τηλέφωνο», η «τυφλόμυγα», η «μακριά γαδούρα», το «κουτσό», το «κυνηγητό», ο «κρυφτσιάκος» (το κρυφτό), ο «σκλάβος», οι «κλέφτες»...

Οι «κλέφτες», παιχνίδι ομαδικό, παιχνίδι αρκετά μεγάλης διάρκειας. Αλλού το λέγανε «κλέφτες και αστυνόμοι», εμείς το λέγαμε «κλέφτες» σκέτο και με-

ρικοί το λέγανε «κλέφτες κι χουρουφύλακες». Αρχίζαμε το παιχνίδι θαμπά και μας νύχτωνε. Χωρισμένοι σε δυο ομάδες, στελεχωμένες με ότι καλύτερο, τα «αλάνια», τα τσιφτόπαιδα της γειτονιάς μας.

Ο Βουλής, ο Βασίλης, ο Τόλιος, ο Τάκης, ο Γιώργης, ο Ιωακείμ, ο Ορέστης, οι λίγο μεγαλύτεροι κι εμείς οι μικρότεροι, ο Πέτρος, ο Μίμης, ο Γιώργος, ο Νικήτας, ο Γιωργούλης, ο Αγγελάκης...

Η μια ομάδα, οι «κλέφτες» έσπευδαν να κρυφτούν στις αλιγαριές, εκεί στα απότομα τα όχτια του κεντρικού μας λάκκου, ανάμεσα στα Καψαλαίικα και στην αλάνα του Αποστολούδα, όπου και το... αρχηγείο μας. Κρυβόντουσαν ακόμα στα σκίνα και στις μυρσινιές των άλλων δυο μικρότερων λάκκων, της Μέρδας και του άλλου, του χωρίς όνομα, αυτού που έρχεται από ψηλά και περνά κοντά «απ' τ'ς μάνας του νιρό», περνά ανάμεσα από το σπίτι της Γκιβιζίνας και την Τσέσμα την Παλιά, και σμίγουν, ο καθένας χωριστά, με τον κεντρικό μας λάκκο στις κάτω τότε γειτονιές του χωριού, τις δικιές μας.

Η άλλη ομάδα, οι... διώκτες, χωρισμένη σε δυο κλιμάκια, έβγαιναν παγανιά, να ακροβολιστούν, να κάνουν κυκλωτική κίνηση, να ψάξουν καλά, να εντοπίσουν τους «κλέφτες», να τους... συλλάβουν, να φωνάξουν στους άλλους «τ'ς βρήκαμι ρέεε, ιλάτι» και οι ρόλοι των δυο ομάδων πάραυτα, να αντιστραφούν.

Τους «κλέφτες» μέρα αποφεύγαμε να τους παίξουμε. Θα ήταν, άλλωστε, εύκολος ο εντοπισμός τους. Η νύχτα η μαύρη, πάλι, δεν ευνοούσε ούτε την κυκλοφορία των... διωκτών. Ιδανικές ώρες ήταν οι ώρες της φεγγαράδας. Μισοφωτισμένα, μισοσκότεινα, με το φεγγάρι να παίζει κι αυτό κρυφτό ανάμεσα στους θύσανους, τα μικροσύννεφα που το συντροφεύουν στο διάβα του, με παιδικές σκιές να κινούνται συνωμοτικά μέσα στους λάκκους, στους θάμνους και στα σύδενδρα και οι μάνες μας ν' ανησυχούν λιγότερο, μιας και που το μεγάλο το φεγγάρι μας αγκάλιαζε.

Δεν είχαμε τότες ακούσει για «πανσέληνο», για «ολόγιομο φεγγάρι» και για τα άλλα ποιητικά και... ρομαντικά τοιαύτα. Εμείς «γιουμάτου φηγγάρ'» το λέγαμε. Έτσι, απλά, γιουμάτου. Και με το συμπάθιο κυρ Λευτέρη [Λευτέρης Παπαδόπουλος, αρθρογράφος, ποιητής, στιχουργός...] - ότι και πολύ σε αγαπάμε -, εμείς δεν παίζαμε «κλέφτες κι αστυνόμους» και δεν είχαμε της προκοπής «απάνω δρόμους», εμείς παίζαμε «τ'ς κλέφτες» στους... ακάτω λάκκους και το δικό μας το φεγγάρι ήταν γιουμάτου, μεγαλύτερο και... καλύτερο.

* Τα «αλάνια» εδώ, είναι οι μικροί γαβριάδες που έπαιζαν με τις ώρες στην «αλάνα» της φτωχογειτονιάς τους.

«ΗΧΟΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΜΑΣ»

ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΣΙΚΟΥΛΑΣ

Ομότιμος Καθηγητής Παιδιατρικής Α.Π.Θ.

«Ηχοι από την πρώτη ποίηση της ζωής μας
σαν Μουσική τη νύχτα, μακρινή, που σβήνει»¹
«Μνήμη μου, φύλαξέ (τους) εσύ, ΩΣ ΗΣΑΝ»²

Πιστεύω ότι οι στίχοι αυτοί του Καβάφη είναι ο καλύτερος πρόλογος για να περιγραφούν οι ήχοι που ακούγαμε όταν ήμασταν παιδιά, στις μικρές μας πόλεις και στα χωριά μας. Οι ήχοι εκείνοι, που μας ενημέρωναν, που μας ειδοποιούσαν, που μας διασκέδαζαν, που κάποτε ίσως να μας ενοχλούσαν, αλλά που τελικά μας γοήτευαν και που σήμερα διακαώς επιθυμούμε να τους φυλάξουμε «ΩΣ ΗΣΑΝ» στη μνήμη μας, αλλά και στη ψυχή μας. «ΩΣ ΗΣΑΝ»!

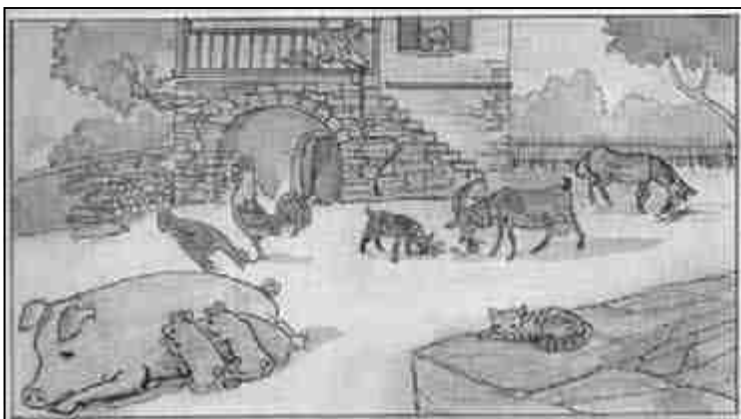
Α. ΗΧΟΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ, ΕΝΤΟΜΩΝ, ΠΟΥΛΙΩΝ, ΠΟΥΛΕΡΙΚΩΝ, ΖΩΩΝ

Οι ήχοι αυτοί μας ξυπνούσαν το πρωί, μας συντρόφευαν όλη τη μέρα και μας νανούριζαν τη νύχτα. Ήταν ο ήχος του κελαρύσματος του νερού των ρεματιών, που διέσχιζαν τη μικρή μας πόλη, ο ήχος του νερού, που έτρεχε ασταμάτητα από τις βρύσες των δρόμων, ο ήχος του θροΐσματος των φύλλων των δέντρων, ο ήχος του αέρα και της βροχής, ο ήχος από τα αστραπόβροντα του ουρανού. Στους ήχους αυτούς των στοιχείων της φύσης προστίθονταν και οι ήχοι των ζουζουνιών, δηλαδή των εντόμων -τζιτζικιών, γρύλλων (τριζονιών) που ζουζούνιζαν όλη τη μέρα και τα καλοκαίρια και όλη τη νύχτα. Τα πουλιά στον ουρανό και στα δέντρα πρόσφεραν και αυτά αφειδώς τα «τσίου, τσίου» τους να μας συντροφεύουν κάθε στιγμή.

Οι αυλές και οι κήποι των σπιτιών, αλλά και οι αλάνες και οι δρόμοι ήταν γεμάτοι από πουλερικά κάθε είδους. Έτσι συνεχώς ακούγονταν κότες να κακαρίζουν «κα, κα, κα», πετεινοί να λαλούνε «κικιρίκου, κικιρίκου», πάπιες και μπιμπίλες (γαλοπούλες) να εκπέμπουν τους δικούς τους ήχους «πα,πα,πα» και «γκλου, γκλου, γκλου». Κάθε πρωί και κάθε δειλινό ακούγονταν οι νοικοκυρές να καλούνε η κάθε μια τα δικά της πουλερικά για να τα ταΐσουν. Έτσι ακούγονταν από όλες σχεδόν τις αυλές οι ήχοι που τα καλούσαν «πουλ', πουλ', πουλ'» ή «τικ, τικ, τικ». Όταν ήθελαν να τα απομακρύνουν από κοντά τους ή από κάποιο μέρος χρη-

σιμοποιούσαν τις λέξεις «ξιου, ξιου, ξιου». Αξέχαστο κρατώ στη μνήμη μου τον τρόπο με τον οποίο οι νοικοκυρές προσπαθούσαν να διώξουν από τα δικά τους κοτέτσια ξένα πουλερικά που ορμούσαν απρόσκλητα για να μοιραστούν το «γεύμα» με τα δικά τους. Φώναζαν θυμωμένες με όλη τους τη δύναμη το αμίμητο «ξιου, ξιου, ξιου...ξενόξ'» πιστεύοντας ότι το ξένο πουλερικό ακούγοντας τη λέξη «ξενόξ'» (λέξη σύνθε-

τη από το ξένο και το ξιου) θα συνειδητοποιούσε ότι είναι ξένο και θα έφευγε! Κάποιες νοικοκυρές, όταν το ξένο πουλερικό, που έτρωγε ανάμεσα στα δικά τους, ήταν πετεινός, συγκεκριμενοποιούσαν τον τρόπο, που χρησιμοποιούσαν για να τον διώξουν φωνάζοντας δυνατά «ξιου, ξιου, ξιου...

Τα ζώα της αυλής

πετνόξ'» (λέξη σύνθετη από το πετεινός και το ξιου), πιστεύοντας ότι ο ξένος πετεινός ακούγοντας τα λόγια αυτά θα συνειδητοποιούσε ότι ήταν ξένος και θα έφευγε! Τέλος, αν κάποια πουλερικά κατόρθωναν να μπουν στον κήπο, όπου οι νοικοκυρές είχαν σπαρμένα κρεμμύδια ή σκόρδα τα έδιωχναν από 'κει φωνάζοντας δυνατά «κρομδόξ', κρομδόξ' ή σκορδόξ', σκορδόξ'» (λέξεις σύνθετες από το κρομμύδι ή το σκόρδο και το ξιου) για να συνειδητοποιήσουν τα πουλερικά αυτά ότι απαγορεύεται η είσοδος τους στον κήπο με τα κρεμμύδια και τα σκόρδα και να φύγουν! Απίστευτο και όμως αληθινό!

Εκτός από τα κάθε είδους πουλερικά οι αυλές, οι δρόμοι και οι αλάνες ήταν οι χώροι που ζούσαν και κυκλοφορούσαν πολλά σκυλιά και γατιά. Έτσι σε όλους αυτούς τους χώρους ακούγονταν συνεχώς τα νιαουρίσματα «νιάου, νιάου, νιάου» και τα γαυγίσματα «γαβ, γαβ, γαβ» των σκυλιών και οι φωνές των ανθρώπων, που όταν ήθελαν να τα καλέσουν κοντά τους, φώναζαν «ματσ', ματσ', ματσ'» ή «ψι', ψι', ψι'» τις γάτες και «κουτσ', κουτσ', κουτσ'» τα σκυλιά. Όταν αντίθετα ήθελαν να τα απομακρύνουν από κοντά τους φώναζαν «ψιτ, ψιτ, ψιτ» τις γάτες και «ουστ, ουστ, ουστ» τα σκυ-

λιά. Αξίζει εδώ να αναφέρω την περίπτωση μιας Πολυγυρινής, που πήγε για λίγες μέρες στη Θεσσαλονίκη και όταν επέστρεψε στον Πολύγυρο, όταν ήθελε να καλέσει κοντά της τη γάτα της φώναζε «μάτσι, μάτσι, μάτσι» και όταν ήθελε να την απομακρύνει από κοντά της φώναζε «ψίτι, ψίτι, ψίτι» θεωρώντας ότι το «ματσό, ματσό, ματσό» και το «ψιτ, ψιτ, ψιτ», που χρησιμοποιούσε μέχρι τώρα ήταν «χωριάτικα» και δεν άρμοζαν πλέον σε αυτή που έζησε στη Θεσσαλονίκη έστω και για λίγες μόνο μέρες! Φυσικά και το σκυλί της το καλούσε κοντά της με το «κούτσι, κούτσι, κούτσι» και το απομακρυνε από κοντά της με το «ούστι, ούστι, ούστι» θεωρώντας επίσης ότι το «κουτσό, κουτσό, κουτσό» και το «ουστ, ουστ, ουστ», που χρησιμοποιούσε μέχρι τώρα ήταν ωσαύτως «χωριάτικα»!

Στις αυλές των σπιτιών, στους αχυρώνες και στα μαντριά που υπήρχαν δίπλα στα σπίτια, ακούγονταν επίσης οι ήχοι των αλόγων, που χλιμίντριζαν, των γαϊδουριών που γκάριζαν, των αιγοπροβάτων, που βέλαζαν, των αγελάδων που μουκάνιζαν (μούγκριζαν), των γουρουνιών που γρύλιζαν και που μαζί με τους ήχους των κουδουνιών, που κάποια ζώα είχαν κρεμασμένα στο λαιμό τους, δημιουργούσαν μια απόκοσμη, μια συναρπαστική μουσική συμφωνία. Τα γουρούνια, όταν οι άνθρωποι πήγαιναν να τα ταΐσουν για να τα παροτρύνουν να φάνε, φώναζαν δυνατά «μπισό, μπισό, μπισό». Επίσης, όταν ήθελαν να σταματήσουν να προχωρεί ένα άλογο, ένα μουλάρι ή ένα γαϊδούρι φώναζαν δυνατά «ουνξ, ουνξ» και το ζώο σταματούσε. Πρέπει, τέλος, να αναφέρω το σεβασμό, που έδειχναν οι άνθρωποι εκείνα τα χρόνια στα ζώα που τους ήταν απαραίτητα στις δουλειές τους. Οι άνθρωποι εκείνοι, αν κάθονταν όταν περνούσαν μπροστά τους τέτοια ζώα (βόδια, άλογα κλπ), «προσκώνονταν», δηλαδή σηκώνονταν όρθιοι για να δείξουν, όπως είπα, το σεβασμό και την εκτίμησή τους στα ζώα αυτά, που χωρίς τη βοήθειά τους δε θα μπορούσαν να οργώσουν, να αλωνίσουν, να ταξιδέψουν κλπ.

Β. ΗΧΟΙ ΣΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΤΩΝ ΣΠΙΤΙΩΝ

Οι μόνιμοι ήχοι μέσα στα σπίτια ήταν οι ήχοι που έβγαζαν τα φαγητά, καθώς μαγειρεύονταν σε κασσαρόλες ή τηγάνια, που ήταν τοποθετημένα στις φωτιές των τζακιών πάνω σε πυροστιές³. Επίσης, οι ήχοι που έβγαζαν τα γουδοχέρια καθώς «χτυπούσαν» τα γουδιά για να πολτοποιήσουν διάφορα τρόφιμα (ψωμί, σκόρδα, ξηρούς καρπούς κλπ), καθώς και οι ήχοι που έβγαζαν τα πιρούνια καθώς «χτυπούσαν» αυγά και χυμό λεμονιού μέσα σε πιάτα για να κάνουν αυγολέμονο.

Γ. ΗΧΟΙ ΜΑΝΑΔΩΝ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙΩΝ, ΠΩΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΣΤΙΣ ΑΥΛΕΣ, ΣΤΙΣ ΑΛΑΝΕΣ ΚΑΙ ΣΤΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ

Οι αυλές, οι αλάνες και οι δρόμοι αντηχούσαν από το πρωί μέχρι το βράδυ από τις τρυφερές φωνούλες των παιδιών, που έπαιζαν ή μάλωναν. Αυτές συμπλη-

ρώνονταν από τις αυστηρές φωνές των μανάδων τους, που τα φώναζαν κάθε λίγο για να τα ηρεμήσουν, για να τις κάνουν διάφορα θελήματα ή για να συμμαζευτούν στα σπίτια τους το βράδυ. Οι δρόμοι, επίσης ήταν γεμάτοι από τους ήχους διαφόρων μικροπωλητών, που είχαν το εμπόρευμα τους στα χέρια και στις πλάτες τους ή σε γαϊδουράκια και σε κάρα και το διαλαλούσαν συνεχώς με όλη τη δύναμη της φωνής τους. Με νοσταλγία θυμάμαι έναν πωλητή παγωτών, έναν «παγωτατζή», ο οποίος γυρνούσε στους δρόμους φωνάζοντας «καλά παγωτά, νόστιμα παγωτά, παγωμένα (sic) παγωτά» και συνέχιζε με το αμίμητο «κλαίτε, κλαίτε βρε παιδάκια, για να σας αγοράσουν οι μάνες σας τα νόστιμα τα παγωμένα μου τα παγωτάκια»! Πραγματικά αμίμητο! Στους δρόμους κυκλοφορούσαν επίσης διαλαλώντας και αυτοί την τέχνη τους, γανωτήδες⁴, παπλωματάδες, μπαλωματάδες, καθώς και διάφοροι «διασκεδαστές», που έσερναν αλυσοδεμένες αρκούδες ή μαϊμούδες τυραννώντας απάνθρωπα τα ζώα αυτά, που τα ανάγκαζαν να χορεύουν ή να εκτελούν διάφορες εντολές για να διασκεδάσει ο κόσμος και να μαζεύουν αυτοί οι ίδιοι χρήματα. Στις αυλές των σπιτιών ακουγόταν επίσης το πρατσάλισμα⁵ των ξύλων που καίγονταν μέσα στους φούρνους των αυλών, μέχρι να φτάσουν στην κατάλληλη θερμοκρασία για να ψηθούν τα φουρνισμένα ψωμιά. Τέλος, στους δρόμους συχνά ακούγονταν και οι ήχοι των τραγουδιών, που τραγουδούσαν, ενώ δούλευαν διάφοροι επαγγελματίες (εργάτες, χτίστες, κηπουροί, υφάντρες), αλλά και τα τραγούδια των νοικοκυρών, που συνόδευαν τις δουλειές του σπιτιού τους, καθώς και οι μελωδικές φωνές των τσιγγάνων, που πουλούσαν πυκνάδες⁶ και σήτες⁷.

Δ. ΗΧΟΙ ΑΠΟ ΤΟ ΡΟΛΟΪ ΚΑΙ ΤΙΣ ΚΑΜΠΑΝΕΣ ΤΟΥ ΚΑΜΠΑΝΑΡΙΟΥ

Κάθε ώρα ακουγόταν ο ήχος του ρολογιού του καμπαναριού για να πληροφορήσει τους κατοίκους τι ώρα ήταν, ενώ οι καμπάνες ηχούσαν για να δηλώσουν την έναρξη όρθρου και εσπερινού τις καθημερινές. Τις Κυριακές και τις γιορτές πρόσθεταν και πάλι τη δική τους γοητεία στη γιορταστική ατμόσφαιρα. Οι καμπάνες επίσης ειδοποιούσαν τους μαθητές του Δημοτικού ότι πλησίαζε η ώρα της έναρξης των μαθημάτων και έπρεπε να σπεύσουν στο σχολείο, ενώ ηχούσαν πένθιμα για να πληροφορήσουν το χωριό το θάνατο κάποιου συντοπίτη τους.

Ε. ΗΧΟΙ ΤΗΣ ΝΥΧΤΑΣ ΠΟΥ ΕΡΧΟΤΑΝ

Η νύχτα ερχόταν κι εκείνη με τους δικούς της ήχους. Ο κεντρικός δρόμος των μικρών πόλεων και των χωριών γέμιζε τότε από φωνές και γέλια των ανθρώπων που έκαναν εκεί την απαραίτητη βραδινή τους βόλτα για να ξεσκάσουν, να κουτσομπολέψουν (αφού μάθουν τα τελευταία νέα και αφού παρατηρήσουν οι μεν τους δε βολτάροντας), να φλερτάρουν, αν

ήταν νέοι, με συντροφιά τους ήχους των ραδιοφώνων και των γραμμοφώνων των καφενείων. Στα δέντρα και στον ουρανό ακούγονταν οι λαλιές του γκιώνη «γκιων', γκιων'» και της κουκουβάγιας «κουκουβά, κουκουβά», ενώ στα ρέματα τα «κουάξ, κουάξ» των βατράχων. Καθώς η νύχτα προχωρούσε ακούγονταν από τα γύρω ρουμάνια και τα δάση τα ουρλιαχτά των λύκων και των τσακαλιών και στους δρόμους και στις γειτονιές οι καντάδες των ερωτευμένων αγοριών για τα κορίτσια τους.

Ζ.ΣΗΜΕΡΙΝΟΙ ΉΧΟΙ

Σήμερα οι ήχοι εκείνοι έχουν μηδενισθεί στις πόλεις και έχουν ελαχιστοποιηθεί στις μικρές πόλεις και στα χωριά. Αντικαταστάθηκαν από τους ήχους των αυτοκινήτων, των τηλεφώνων, των ραδιοφώνων, των

τηλεοράσεων. Οι ήχοι όμως εκείνοι «οι ήχοι από την πρώτη ποίηση της ζωής μας» έχουν μείνει ανέπαφοι στη μνήμη, αλλά και στην ψυχή όλων ημών, που είχαμε την τύχη να τους έχουμε ακούσει. Έχουν μείνει «ΩΣ ΗΣΑΝ» για να μας συντροφεύουν για πάντα. «ΩΣ ΗΣΑΝ»!

Υ.Γ. *Θερμά ευχαριστώ τον πατέρα Συνέσιο, Ηγούμενο του «Ιερού Ανδρώου Ησυχαστηρίου Όσιος Αρσένιος ο Καππαδόκης» (Ορμύλια Χαλκιδικής), ο οποίος με τιμάει με τη φιλία του και μου προσέφερε πολύτιμες πληροφορίες για την παρούσα δημοσίευση.*

Επίσης, ευχαριστώ τον αγαπημένο μου ξάδερφο Ζήση Κλαπανάρη, ο οποίος ζει στο Λουξεμβούργο, για τις πληροφορίες, που μου έδωσε σχετικά με τους ήχους της πρώτης ποίησης της ζωής μας.

1. Κ.Καβάφη «Φωνές»

2. Κ.Καβάφη «Γκρίζα»

3. πυροστιά: χαμηλό, σιδερένιο τρίποδο, που τοποθετείται πάνω στη φωτιά του τζακιού για να τοποθετούνται πάνω του οι κατσαρόλες και τα τηγάνια με το φαγητό, για να μαγειρευτεί.

4. γανωτής: αυτός, που γανώνει (στρώνει με λεπτό στρώμα κασσίτερου) τα μαγειρικά σκεύη για να μην σκουριάζουν.

5. πρατσάλισμα: ο ήχος «πρατς', πρατς'», που ακούγεται από τα κλαδιά και τα ξύλα, που καίγονται μέσα στους φούρνους.

6. πυκνάδες: πυκνά κόσκινα, που καθιστούν πολύ λεπτό το αλεύρι, που κοσκινίζουν.

7. σήτες ή σίτες: πολύ πυκνά κόσκινα, που καθιστούν πάρα πολύ λεπτό το αλεύρι, που κοσκινίζουν για να γίνει κατάλληλο για γλυκά και πίτες (Εξ ου και το όνομα «Σητίσια», που έδωσαν οι Πολυγυρινοί σε μια όμορφη λεπτοκαμωμένη συμπατριώτισσά τους!)

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ 353.000 ΘΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΟΝΤΙΑΚΗΣ ΓΕΝΟΚΤΟΝΙΑΣ

Με σεμνότητα, συγκίνηση και εθνική υπερηφάνεια πραγματοποιήθηκαν στις 25/5 στον Πολύγυρο οι εκδηλώσεις μνήμης για τα 353.000 θύματα της Ποντιακής Γενοκτονίας. Το Ηρώο της πόλης αποτέλεσε σημείο συνάντησης συλλόγων Ποντίων, πολιτών, εκπροσώπων των σωμάτων ασφαλείας και φορέων της αυτοδιοίκησης που τίμησαν τους αδικοχαμένους προγόνους μας.

Η ημέρα ξεκίνησε με δοξολογία και κορυφώθηκε με την τελετή κατάθεσης στεφάνων στο Ηρώο, σε κλίμα συγκίνησης και σεβασμού. Ηχηρό ήταν το μήνυμα για την ανάγκη διατήρησης της ιστορικής μνήμης και συνέχισης του αγώνα για τη διεθνή αναγνώριση της

Ο Δήμαρχος Πολυγύρου, Γιώργος Ερμανουήλ, δή-

λωσε: «Σήμερα ολοκληρώθηκαν οι εκδηλώσεις τιμής για τη γενοκτονία των Ποντίων, με την κατάθεση στεφάνων στο Ηρώο. 353.000 ψυχές ζητούν δικαίωση κι εμείς δε θα σταματήσουμε ποτέ να την απαιτούμε. Ένα μαύρο κεφάλαιο της ιστορίας, που πρέπει να αναγνωριστεί από την παγκόσμια κοινότητα.»

Η Αντιπεριφερειάρχης Χαλκιδικής, Κατερίνα Ζωγράφου, σημείωσε:

«Με μια σεμνή τελετή μνήμης ολοκληρώθηκαν σήμερα, στον Πολύγυρο, οι τιμητικές εκδηλώσεις της Γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου. Αποτρόπαια η κάθε Γενοκτονία! Απεχθής ο κάθε ξεριζωμός! Και δική μας ευθύνη, η συνεχής προσπάθεια για καθολική αναγνώριση της Γενοκτονίας του Ποντιακού Ελληνισμού.»

ΠΗΓΗ: CHALKIDIKI NEWS

ΟΙ ΚΑΡΤ ΠΟΣΤΑΛ ΕΥΧΕΤΗΡΙΕΣ ΚΑΡΤΕΣ

ΜΑΡΙΑ ΜΠΟΥΛΑΚΗ – ΛΥΠΗΡΙΔΗ

Μια ξεχασμένη, πολυαγαπημένη συνήθεια ήταν η ανταλλαγή ευχετήριων καρτών «επί τη ευκαιρία» των εορτών.

Οι σχεδόν μοναδικές, του είδους, βιτρίνες των βιβλιοπωλείων του Πολυγύρου, του Καραγκάνη και της κυρίας Χρυσάνθης, με την ευκαιρία των μεγάλων γιορτών, άλλαζαν όψη. Τις στόλιζαν με φαντασική πολύχρωμη ποικιλία Κάρτ Ποστάλ, με ωραίες παραστάσεις, ερωτευμένα ζευγάρια, αγκαλιές με λουλούδια, οικογένειες ευτυχισμένες γύρω από γιορτινά τραπέζια, περιστέρια που έφερναν τις χαρούμενες ειδήσεις από μακρινές χώρες που είχαν ξενιτευτεί τα παλληκάρια.

Ευχές στην αδελφή «την Ελένη» που γιόρταζε «Σου εύχομαι αδελφούλα μου του χρόνου τέτοια μέρα να φορείς στο χέρι σου, μαλαματένια βέρα». Ευχή, διακαής πόθος των κοριτσιών «τότε».

Στα στερημένα από παραστάσεις παιδικά μας μάτια, όλ' αυτά τα πολύχρωμα, υπέροχα «μπαρμπαδέλια» έμοιαζαν με παραδεισένιες φιγούρες και στριμωχνόμασταν με τις ώρες μπροστά σ' αυτές τις βιτρίνες. «Γκούρλοναν» κουράζονταν τα μάτια μας να βλέπουμε και να διαλέγουμε, ποια κοπέλα ήταν ομορφότερη, ποια θα θέλαμε να είμαστε. Στο τέλος μαλώναμε «αυτή είμι ιγώ, ισύ διάλεξες μια άλλ'».

Όταν ήμουν μικρή στο σπίτι μας δεν έρχονταν ευχετήριες κάρτες, γιατί δεν είχαμε ταξιδεμένους συγ-

γενείς και φίλους. Τυπική όμως πάντα και επώνυμη του βουλευτή Χαλκιδικής Στεφ. Κότσιανου «Τ' Αϊ Γιαννιού, θερμάς ευχάς και οικογενειακή ευτυχία»

Η μητέρα μου τη θεωρούσε μεγάλη τιμή και τη «στόλιζε» στο τραπέζι που ήταν στρωμένο με το ολομέταξο τραπεζομάντηλο, «λόγω εορτής»

-Διέ Πάνν', Η στέφανους συ θ' μύ' κι κι φέτου»

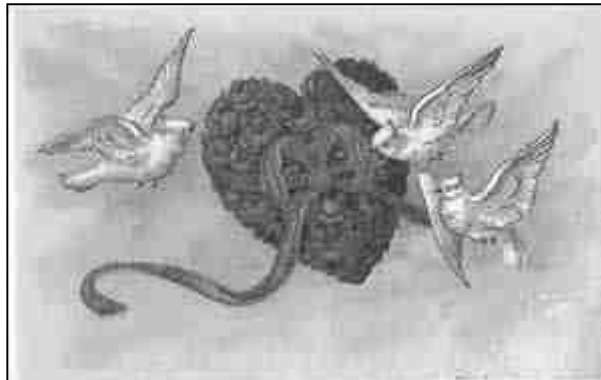
Όταν μεγάλωσα, έχοντας μέσα μου απωθημένο όλο αυτό το ... μεγαλείο, έγινα φανατική συλλέκτρια αποστολέας και παραλήπτρια.

Σιγά – σιγά άλλαξε ο τρόπος ζωής όλων, έτσι και ο δικός μου.

Δούλενα, μπορούσα να ικανοποιήσω τις επιθυμίες μου. Ερχόμουν εδώ στη Θεσσαλονίκη, ίσως και μόνο για ν' αγοράσω κάρτες, να στείλω σε φίλους και φίλες που είχα αποκτήσει.

Στην οδό Τσιμισκή, υπήρχε ένα ωραίο κατάστημα φωτογραφικών ειδών, «Λυκίδης» το λέγανε. Όταν το πλησίαζα αγαλλίαζε η ψυχή μου. Χανόμουν μέσα στην ομορφιά των τυπωμένων καρτών στην Γαλλία, την Ιταλία, με θέματα λογής λογής. Αγόραζα πολλές. Έστελνα και έπαιρνα αντίστοιχες. Κάρτες με εγκάρδιες ευχές, γραμμένες πάνω σε αυτές τις ωραίες παραστάσεις, με το ξεχωριστό πνεύμα και το γραφικό χαρακτήρα του καθενός.

Ένας ολόκληρος κόσμος, χαμένος στο στριφογύρισμα του χρόνου, μένει τυπωμένος και φυλαγμένος μέσα «στου σιτ' κούδ' στο σεντούκι που το τρώει σιγά

σιγά ο σκόρος, μέχρι να εξαφανιστεί μαζί με το περιεχόμενο του, που είναι ευχές εορταστικές θερμές, νοσταλγίες, λόγια αγάπης από τα μακρινά χρόνια της νιότης.

Δυστυχώς, ήλθε το τέλος και της ωραίας αυτής συνήθειας. Ένα είναι βέβαιο, ότι η αποστολή μιας κάρτας, προϋπέθετε αγάπη για τον παραλήπτη. Απασχολούσε τον αποστολέα η επιλογή της κατά την αγορά

της, η σκέψη για το γραμμένο μήνυμα, η φροντίδα για την αποστολή της. Ήταν ουσιαστικά μία έκφραση τιμής και αγάπης από εκείνον που την έστελνε σ' εκείνον που τη λάμβανε και διάβαζε τα γραμμένα λόγια προτού τη «στολίσει» με συγκίνηση στο σπίτι του.

.....ένα στικάκι Έστειλα, για να τυπωθούν οι σκέψεις μου στο Περιοδικό μας.

Θεσσαλονίκη 1/4/2025

ΜΝΗΜΟΝΙΟ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΟΚΤΩ ΔΗΜΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΣΤΑΣΗ ΔΙΚΤΥΟΥ ΠΟΛΕΩΝ ΜΕ ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ, ΜΕ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ

Την απόφασή τους να ενώσουν δυνάμεις προκειμένου να μετατρέψουν την μεταλλευτική ιστορία σε δυναμικό συγκριτικό πλεονέκτημα με αναπτυξιακά χαρακτηριστικά, στα πεδία του Τουρισμού, του Πολιτισμού και της ποιότητας του Δημόσιου Χώρου, επιβεβαίωσαν οκτώ δήμοι με την υπογραφή την Τρίτη 29/4 στο **Στρατώνι Χαλκιδικής** Μνημονίου Συνεργασίας για τη σύσταση **Δικτύου Πόλεων με Μεταλλευτική Ιστορία**.

Την πρωτοβουλία ανέλαβε ο **Δήμος Αριστοτέλη** και η υλοποίηση του εγχειρήματος ξεκίνησε επίσημα με τη συμμετοχή των πρώτων Δήμων που ανταποκρίθηκαν και με τη φιλοδοξία, μέχρι τη θεσμική και νομική ολοκλήρωση της διαδικασίας σύστασης του Δικτύου, να έχουν ενταχθεί στην προσπάθεια ακόμα περισσότεροι δήμοι με ανάλογα χαρακτηριστικά.

Στην χθεσινή τελετή παρέστησαν ο «οικοδεσπότης» **Δήμαρχος Αριστοτέλη Στέλιος Βαλιάνος**, ο **Δήμαρχος Λαυρεωτικής Δημήτρης Λουκάς**, ο **Δήμαρχος Μήλου Μανώλης Μικέλης**, ο **Δήμαρχος Πολυγύρου Γιώργος Εμμανουήλ**, και ο **Δήμαρχος Δράμας Γιώργος Παπαδόπουλος**, ο **Αντιδήμαρχος Θάσου Γιώργος Κουτσουμάνης** εκπροσωπώντας τον δήμαρχο **Ελευθέριο Κυριακίδη**, και ο **σύμβουλος του Δημάρχου Παγγαίου Φίλιππου Αναστασιάδη Στέργιος Κεχαγιάς**. Πέραν αυτών επιστολή-δήλωση συμμετοχής στην προσπάθεια αυτή απέστειλε ο **Δήμαρχος Δελφών Παναγιώτης Ταγκαλής**, που δεν μπόρεσε να παραστεί λόγω ανειλημμένης υποχρέωσης.

Στην τελετή συμμετείχε επίσης ο **Πρόεδρος του Συνδέσμου Μεταλλευτικών Επιχειρήσεων Κώστας Γιαζιτζόγλου**, επιβεβαιώνοντας έμπρακτα την ενεργό υποστήριξη του ΣΜΕ.

Ο **Δήμαρχος Αριστοτέλη Στέλιος Βαλιάνος**, μεταξύ άλλων τόνισε τα εξής:

«Σε πολλούς τόπους, με μεταλλευτικό παρελθόν, η

δραστηριότητα αυτή δεν ταυτίστηκε απλώς με τις ζωές και την οικονομική ανάπτυξη των κοινωνιών, αλλά καθόρισε την ίδια την Ιστορία, όπως στην αρχαία Μακεδονία, ή στην αρχαία Αθήνα. Στόχος μας είναι αυτό να το αναδείξουμε και να το μετατρέψουμε σε όχημα προβολής και εξωστρέφειας για τις περιοχές μας. Έχουμε μία πλούσια ιστορία, που ακουμπάει επάνω σε πολλές χρονικές στιγμές, στην αρχαιότητα, στο Βυζάντιο, στην Οθωμανική περίοδο, αλλά και στα νεότερα χρόνια. Ιστορία, γύρω από τα μεταλλεία των περιοχών, των ανθρώπων, τους τόπους και τις ιστορίες τους, τις δυσκολίες του επαγγέλματος, το τι προσφέρει ένα μεταλλείο σε μία περιοχή και όλο αυτό έρχεται να γίνει τώρα πια το συγκριτικό μας πλεονέκτημα, για ενίσχυση της επισκεψιμότητας. Ξεκινάμε εμείς οι οκτώ που υπογράφουμε σήμερα το μνημόνιο συνεργασίας με στόχο να αγκαλιάσει η προσπάθειά μας και άλλες περιοχές σε όλη την Ελλάδα και στο εξωτερικό, ώστε να φτιάξουμε στο τέλος ένα δυνατό Δίκτυο Πόλεων με μεταλλευτική Ιστορία και όλο αυτό να λειτουργήσει υπέρ της φήμης των περιοχών μας, αλλά και υπέρ των τοπικών κοινωνιών.»

Ο **Δήμαρχος Πολυγύρου Γιώργος Εμμανουήλ** από τη πλευρά του ανέφερε: «Είναι ευχάριστη σύμπτωση το γεγονός ότι σε λίγες μέρες εγκαಿನιάζουμε μια έκθεση για την ιστορία του μεταλλείου της Βάβδου, που είχε προγραμματιστεί αρκετό καιρό πριν αρχίσει να προετοιμάζεται η σημερινή συνάντηση. Υπάρχουν πολλά πράγματα που μπορούμε να κάνουμε μαζί, πόροι που μπορούμε να αντλήσουμε και να δημιουργήσουμε ακόμα έναν πόλο ανάπτυξης για τις περιοχές μας.»

Στην τελετή παραβρέθηκαν Αντιδήμαρχοι, Δημοτικοί Σύμβουλοι και Τοπικοί Σύμβουλοι του Στρατωνίου και άλλων κοινοτήτων του Δήμου Αριστοτέλη, εκπρόσωποι φορέων, καθώς και εκπρόσωποι των Σωματείων Εργαζόμενων και της εταιρείας «Ελληνικός Χρυσός».

ΠΗΓΗ: ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ ΣΤΗΝ ΚΑΠΠΑΔΟΚΙΑ

ΠΗΓΗ ΒΕΝΕΤΣΑΝΑΚΗ-ΘΑΣΙΤΟΥ

Εκπαιδευτικός Μέλος Δ.Σ.

Στις 23 Μαΐου 2025 ο Παγχαλκιδικός Σύλλογος, επιδιώκοντας την ανάδειξη των πολιτιστικών και ιστορικών αξιών μας, διοργάνωσε ένα ταξίδι στην Καππαδοκία, έναν τόπο που υπήρξε κοιτίδα του Ελληνισμού από αρχαιότατων χρόνων.

Ξεκινήσαμε το ταξίδι μας από τη Θεσσαλονίκη νωρίς το πρωί και απολαμβάνοντας μια υπέροχη διαδρομή, φτάσαμε στα σύνορα. Περάσαμε τη γέφυρα του Έβρου και διασχίσαμε την Ανατολική Θράκη – Ευρωπαϊκή Τουρκία, μία περιοχή που αποτελούσε την κύρια εστία του θρακικού Ελληνισμού. Η εκκένωσή της το 1922 από τον ελληνικό πληθυσμό είχε ως αποτέλεσμα την εξαφάνιση εκατοντάδων ελληνικών κοινοτήτων κατά τη διάρκεια του 20ου αιώνα.

Το απόγευμα φτάσαμε στην Κωνσταντινούπολη, τη βασιλίδα των πόλεων, πρωτεύουσα τριών διαδοχικών αυτοκρατοριών, χτισμένη πάνω σε δύο ηπείρους και επτά λόφους, πόλη των θρύλων, των αναμνήσεων, της μοναδικής κληρονομιάς της και του ένδοξου παρελθόντος της.

Μία κρουαζιέρα στο Βόσπορο που διασχίζει την καρδιά της Κωνσταντινούπολης ήταν ο καλύτερος τρόπος να ξεκουραστούμε και να απολαύσουμε παράλληλα τη θέα της Κωνσταντινούπολης, να την εξερευνήσουμε από διαφορετική οπτική γωνία, καθώς ο ήλιος έδυε, να δούμε το χθες και το σήμερα αυτής της απίστευτης πόλης.

Μαγευτικές εικόνες, η Αγία Σοφία, το παλάτι του Ντολμά Μπαχτσέ και το Τοπ Καπί, η γέφυρα και ο Πύργος του Γαλατά, η γέφυρα του Βοσπόρου, το Ciragan Palace, πανάκριβες βίλλες στην ασιατική πλευρά, ένα μείγμα βυζαντινών κειμηλίων και οθωμανικής αρχιτεκτονικής ξετυλίχθηκε μπροστά μας, προσφέροντας μία πλούσια ματιά στην ιστορία της πόλης και πάνω από όλα στην ομορφιά του τόπου.

Την επόμενη ημέρα πραγματοποιήσαμε την προγραμματισμένη επίσκεψη στο Πατριαρχείο, ένα από τα αρχαιότερα κέντρα της Χριστιανικής πατροπαράδοτης Εκκλησίας.

Σε αντίθεση με τη γειτονιά του Φαναρίου, που τα σημάδια της εγκατάλειψης ήταν εμφανή, αφού αρκετά μνημεία και κτίρια του Ελληνισμού είναι ερειπωμένα και καταδικασμένα στη λήθη, εικόνες που μας προκάλεσαν θλίψη, τα υπόλοιπα κτίρια του Οικουμενικού Πατριαρχείου,

όπως και ο Ιερός Ναός του Αγίου Γεωργίου έχουν αναστηλωθεί, αφήνοντάς μας μία γεύση ελπίδας, αναπτέρωσαν το ηθικό μας.

Παρακολούθησαμε την κυριακάτικη Θεία Λειτουργία, χοροστατούντος του σεβασμιότατου Αρχιεπισκόπου Αμερικής κ.κ. Ελπιδοφόρου, στον Ιερό Ναό του Αγίου Γεωργίου, μέσα σε κλίμα συγκίνησης. Σεμνότητα και κατάνυξη κυριαρχούσε παντού. Η απλότητα και η μεγαλοπρέπεια, ο ρυθμός και οι μελωδίες στο αποκορύφωμα της βυζαντινής μουσικής αποτέλεσαν εμπειρία ζωής.

Ο Οικουμενικός Πατριάρχης Παναγιώτατος κ.κ.

Βαρθολομαίος μας υποδέχτηκε όλους με θέρμη, δίνοντας μας τις ευχές και τις ευλογίες της Μητρός Εκκλησίας.

Έμπλεοι συναισθημάτων αναχωρήσαμε με προορισμό την πρωτεύουσα της Τουρκίας, την Άγκυρα.

Η πρώτη εντύπωση τολμηρή, καθηλωτική. Ευρύχωροι αυτοκινητόδρομοι, πλασιωμένοι από ψηλούς πύργους,

εντυπωσιακά διοικητικά και επίσημα κτίρια, πληθώρα κατοικιών, πανεπιστήμια, νοσοκομεία, τεράστια πάρκα, διάσπαρτη συλλογή από επιβλητικά μνημεία, όπως το άγαλμα του Κεμάλ Ατατούρκ και η κόκκινη σημαία που κυματίζει κυριαρχικά παντού, σηματοδοτούν την παλιά αλλά και τη σύγχρονη ιστορία της πόλης. Στο Μουσείο Πολιτισμών της Ανατολίας που επισκεφθήκαμε, ένα μουσείο παγκόσμιας κλάσης, θαυμάσαμε εκθέματα των πολιτισμών της Ανατολίας από την προϊστορία μέχρι σήμερα.

Ανεβήκαμε στο κάστρο της Άγκυρας, που χρονολογείται από τη ρωμαϊκή εποχή, τη βυζαντινή και την περίοδο των Σελτζούκων. Απολαύσαμε την πανοραμική θέα της πόλης και γοητευτήκαμε από τα παλιά σπίτια, τα στενά δρομάκια, τις μικρές γειτονιές μέσα στα τείχη του κάστρου.

Διασχίζοντας το Νομό της Άγκυρας και το οροπέδιο της Ανατολίας φτάσαμε στην Αλμυρά Λίμνη, τη λίμνη του Τουζ, φωλιασμένη στην καρδιά της Τουρκίας, ένα μαγευτικό, φυσικό θαύμα, με μία αιθέρια, απόκοσμη ομορφιά. Ζήσαμε μία απίστευτη εμπειρία.

Αναχωρήσαμε για την ιστορική περιοχή της Καππαδοκίας, με αρκετά διάσπαρτα χωριά και σημεία ενδιαφέροντος αλλά και έναν τεράστιο φυσικό και πολιτισμικό πλούτο.

Επόμενος σταθμός μας η Καρβάλη ή Ναζιανζός, τό-

πος όπου έζησε και δίδαξε ο Γρηγόριος Ναζιανζίνος. Έντονη η νοσταλγία και το συναίσθημα όταν είδαμε τα πέτρινα σπίτια, τις λαξευτές οικίες, τα παρεκκλήσια, τους ναούς και ιδιαίτερα συγκινηθήκαμε όταν μπήκαμε στον Ιερό Ναό του Αγίου Γρηγορίου, που διατηρείται σε άριστη κατάσταση και λειτουργεί ως τζαμί.

Στη διαδρομή μας και η Νεάπολη από όπου έφυγαν το 1922 οι Έλληνες πρόσφυγες και εγκαταστάθηκαν στη Θεσσαλονίκη, στη Δυτική περιοχή. Αργά το απόγευμα φτάσαμε στο Γκίόρεμε.

Η επόμενη μέρα ήταν γεμάτη από πρωτόγνωρες, πειρικές εικόνες μοναδικής τέχνης της φύσης, δημιουργήματα της έκρηξης του ηφαιστείου του Αργαίου Όρους σε συνεργασία με τους αέρηδες, τη βροχή, τα χιόνια.

Στο υπαίθριο μουσείο Γκίόρεμε, που βρίσκεται στη λίστα με τα μνημεία παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς της UNESCO, σε ένα υψόμετρο 1300 μέτρων και έκταση 5000 τ. χλμ, μέναμε άναυδοι από την επιβλητικότητα του τοπίου.

Οι εντυπωσιακοί σχηματισμοί των βράχων, το τεράστιο συγκρότημα με μοναστήρια και εκκλησίες λαξευμένα στους βράχους, οι μοναδικής τέχνης αγιογραφίες στην «Σκοτεινή εκκλησία», την «εκκλησία του Μήλου», την «εκκλησία των Στεφάνων» θα μείνουν βαθιά χαραγμένα στη μνήμη μας και στην καρδιά μας.

Το κάστρο Ushinar, ένα χωριό στριμωγμένο στη βάση ενός τεράστιου βράχου με τα λαξευμένα στο βράχο σπίτια, αποτέλεσε άλλη μία ευχάριστη έκπληξη στη διαδρομή μας.

Συνεχίσαμε το οδοιπορικό μας στη Βόρεια περιοχή της Καππαδοκίας. Προορισμός μας η Καισάρεια, βυζαντινή πόλη, πρωτεύουσα της Καππαδοκίας, γενέτειρα του Αγίου Βασιλείου. Μία μεγάλη εντυπωσιακή πόλη με σύγχρονες αρχιτεκτονικές παρεμβάσεις. Κάνοντας βόλτες στην κλειστή αγορά της πόλης, εξερευνώντας τα δρομάκια της παλιάς πόλης, απολαμβάνοντας έναν καφέ στο παλιό κάστρο, διαπιστώσαμε ότι η Καισάρεια είναι μια ζωντανή πόλη, όπου το παρελθόν ζει στο παρόν.

Επιστρέψαμε στο Γκίόρεμε με τη συνοδεία μιας ξαφνικής μπόρας.

Το επόμενο χάραμα της μέρας βρήκε τους περισσότερους από εμάς που δεν καταφέραμε να κάνουμε την καταπληκτική βόλτα με τα αερόστατα, λόγω καιρού, να παρατηρούμε την ανύψωση και το ταξίδι των αερόστατων στον ουρανό της Καππαδοκίας, υπό το φως του ανατέλλοντος ηλίου. Τα τεράστια πολύχρωμα αερόστατα αιωρούνταν πάνω από τα κεφάλια μας, καθώς το ξενοδοχείο μας βρισκόταν σε προνομιακή θέση, δίπλα στην αλάνα απογείωσης, προσφέροντάς μας ένα μοναδικό ανεπανάληπτο θέαμα.

Η συνέχεια της ημέρας έμελλε να είναι απολαυστική και συγκλονιστική, ιδιαίτερα για τους συνταξιδιώτες μας που οι τόποι που επισκεφθήκαμε ήταν οι πατρογονικές τους εστίες.

Το Προκόπι με το προσκύνημα του Αγίου Ιωάννη του Ρώσου στον πέτρινο λόφο, τα μεγάλα ελληνικά αρχοντικά αλλά και η Σινασσός, μία ήσυχη κωμόπολη με έντονο και ανεξίτηλο το ελληνικό στοιχείο στα μοναδικής ομορφιάς και αρχιτεκτονικής αρχοντικά των Ελλήνων, όπως και η προσκύνησή μας στον Ναό των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης μας άνοιξαν την πόρτα της ιστορίας διάπλατα. Έμοιαζε να έχει σταματήσει ο χρόνος σε μία μικρή εικόνα του Χριστού και της Παναγίας, καρφωμένη στον τοίχο, στο ιερό της εκκλησίας, μαρτυρώντας την ιερότητα του χώρου.

Το ταξίδι μας συνεχίστηκε προς τη Μαλακοπή, όπου επισκεφθήκαμε τον Ναό των Αγίων Θεοδώρων που στέκει αγέρωχος σε πείσμα των καιρών. Σκαλισμένη βαθιά, μέσα στην ηφαιστειακή πέτρα, η υπόγεια πολιτεία της Μαλακοπής, εντυπωσιακή για το μέγεθός της και το βάθος που εκτείνεται αλλά και τον πολυδαίδαλο σχεδιασμό της.

Στα κοντινά χωριά Αξός και Μισθί που επισκεφτήκαμε, το ελληνικό στοιχείο είχε εξαφανιστεί. Τα μόνα τραγικά απομεινάρια, οι δύο Εκκλησιές των χωριών στέκουν αγέρωχες, σε πείσμα των βεβηλώσεων, ερειπωμένες στα σωθικά τους αλλά όρθιες, σαν να έχουν ταχθεί να κρατήσουν τις θύμισες ζωντανές!

Αργά το απόγευμα, επιστρέφοντας στο Γκίόρεμε παρακολούθησαμε στο ιστορικό Κερεβαν Σαράι, τον χορό – προσευχή των περιστρεφόμενων Δερβίσηδων. Σε ένα περιβάλλον απόλυτα μυστικιστικό, ο χορός των Δερβίσηδων μας ταξίδεψε στον χρόνο.

Την επόμενη ημέρα, νωρίς το πρωί αποχαιρετήσαμε την Καππαδοκία, την «αλαφροϊσκιωτη» με τις νεραϊδένιες καμινάδες, τους περίτεχνους σχηματισμούς της γης και τις ανείπωτες ιστορίες.

Κατευθυνθήκαμε προς τη δυτική εσχατιά του δρόμου του μεταξιού την Προύσα, μέσω Εσκή Σεχίρ, διανύοντας 700 χλμ. Φτάσαμε στην Προύσα το απόγευμα. Μία πανέμορφη πόλη, χτισμένη στους πρόποδες του όρους Όλυμπος μας εντυπωσίασε με το μέγεθος και την ζωντάνια της.

Κάναμε μία βόλτα στο Μεγάλο Παζάρι της παλιάς πόλης, μία από τις καλύτερες εμπορικές περιοχές στον κόσμο, γευτήκαμε αυθεντικό τούρκικο φαγητό. Στο ξενοδοχείο απολαύσαμε ένα υπέροχο δείπνο με θέα τη φωτισμένη πόλη της Προύσας.

Το οδοιπορικό μας έφτανε στο τέλος του. Ξεκινήσαμε νωρίς το πρωί, διασχίσαμε τα στενά του Ελλησπόντου από την κρεμαστή γέφυρα Τσανάκαλε για να φτάσουμε το μεσημέρι στα σύνορα και από εκεί στην όμορφη Αλεξανδρούπολη. Μία στάση για φαγητό και ξεκούραση ήταν απαραίτητη, όπως και για έναν καφέ αργότερα. Αργά το βράδυ φτάσαμε στη Θεσσαλονίκη.

Το ταξίδι μας στην Καππαδοκία, τη χώρα των όμορφων αλόγων τελείωσε. Επιστρέψαμε από αυτήν την ταξιδιωτική εμπειρία πλουσιότεροι σε ιστορική γνώση, γεμάτοι από εντυπωσιακές εικόνες και συναισθήματα.

ΠΡΩΤΗ Η ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟ 2025 ΜΕ 93 ΓΑΛΑΖΙΕΣ ΣΗΜΑΙΕΣ

Με 623 βραβευμένες ακτές, η Ελλάδα κατέχει και πάλι την 2η θέση παγκοσμίως ανάμεσα σε 52 χώρες. Αξίζει να σημειωθεί ότι στη χώρα μας παρατηρείται σταθερή ανοδική τάση με αύξηση των βραβευμένων σημείων κάθε χρόνο, με τις βραβεύσεις να ξεπερνούν και πάλι τις 600, και στο σύνολο των 52 χωρών που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα, η Ελλάδα να κατέχει το 15% των βραβευμένων διεθνώς ακτών.

Πρώτος νομός στην Ελλάδα αναδείχθηκε ο νομός Χαλκιδικής, με 93 σημαίες και η Περιφέρεια της Κρήτης διατηρεί την πρώτη θέση με 153 σημαίες. Η Διεθνής Επιτροπή βράβευσε 4.302 ακτές, 736 μαρίνες και 158 τουριστικά σκάφη σε όλο τον κόσμο.

Η ετήσια αναγγελία των βραβευμένων με τη Γαλάζια Σημαία ακτών, μαρινών και τουριστικών σκαφών της χώρας μας πραγματοποιήθηκε χτες 15 Μαΐου 2025, στο Glyfada Golf Gardens στην Αττική.

Οι Γαλάζιες σημαίες στον Νομό Χαλκιδικής:

ΔΗΜΟΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ

Αγ. Παύλος/Alexandros Palace Hotel

Αλυκές

Ιερισός/ Δημοτική 1

Ιερισός/ Δημοτική 2

Ιερισός/ Δημοτική 3

Κάμπος

Καμπούδι 1/Ακτή Ουρανούπολη

Καμπούδι 2/Θεοξένια

Καμπούδι 3/Ακραθως

Κομίτσα

Mount Athos Ιερισσού

Νέα Ρόδα 2

Ολυμπιάδα

Ουρανούπολη 2/Eagles Palace

Ουρανούπολη 3/Aristoteles

Πόρτο Άγιο/Agionissi Resort

ΔΗΜΟΣ ΣΙΘΩΝΙΑΣ

Αρμενιστής

Ελαιών

Ελιά 2/Anthemus

Ελιά/Acrotel

Καλογριάς

Λαγομάνδρα/Lagomandra Beach Hotel

Λιβροχίο 1

Μακριά Λαγκάδα/Porfi Beach

Μαρμαράς

Νικήτη 2

Παράδεισος

Πλατανίτσι

Πόρτο Καρράς 1/Κόχη

Πόρτο Καρράς 2/Σιθωνία Μελίτων

Σαλονικιού

Σάρτι 1

Συκιά

Τορώνη

ΔΗΜΟΣ ΠΟΛΥΓΥΡΟΥ

Γερακινή

Γερακινή/Ikos Olivia

Καλύβες

Μεταμόρφωση

Σαργκάνι/Blue Dolphin

Ψακούδια Ανατολικά

Ψακούδια Δυτικά

ΔΗΜΟΣ ΚΑΣΣΑΝΔΡΑΣ

Άθυτος/Afitis Hotel

Άθυτος/Βάρκες

Ελάνη

Καλλιθέα/Άμμων Ζευς

Καλλιθέα-Δημοτικό Αναψυκτήριο

Κάνιστρο/Miraggio

Κοινοτική Πλαζ Νέας Σκίωνης

Κρουοπηγή 2/Alexander The Great

Beach Hotel

Κρουοπηγή 4/Kassandra Palace

Κρουοπηγή Δημοτικό Αναψυκτήριο

Λουτρά Αγίας Παρασκευής

Μένδη Καλάνδρα

Μόλα Καλύβα

Παλιούρι Κάνιστρο

Πευκοχώρι Yalla-Flegra

Πευκοχώρι-Fyki Beach

Πολύχρονο 3

Πολύχρονο/Azur Hotel

Πολύχρονο-Cocones Beach

Ποσειδί/Possidi Holidays Resort

Ποσειδί Pohonda

Ποσειδί Κέντρο

Ποσειδί/Cocus

Ποσειδί-Αιγαιοπελαγίτικα

Σάνη 2/Sani Beach

Σάνη 3/Sani Club

Σάνη Αστερίας

Sani Dunes

Σίβηρη Κέντρο

Φούρκα

Χανιώτη 1

Χανιώτη 3/Domes Noruz Kassandra

ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΠΡΟΠΟΝΤΙΔΑΣ

Βεργιά

Γεωπονικά-Μυκονιάτικα

Διονυσίου

Ελαιώνας/Ikos Oceania

Μουριές

Νέα Ηράκλεια

Νέα Ηράκλεια-Σαχάρα

Νέα Καλλικράτεια

Νέα Μουδανιά

Νέα Πλάγια

Νέα Ποτίδαια Προποντίδας

Νέα Ποτίδαια/Portes Beach

Νέα Ποτίδαια-Ανατολικά Διώρυγας

Τορωναίου

Πορταριά

Πόρτες/Portes Lithos

Ρόα/Pomegranate Wellness Spa &

Rotidea Palace

Σωζόπολη Κέντρο

Σωζόπολη/Ναυτίλος

Τρίγλια

Φλογητά

MARINES 3

1. ΔΗΜΟΣ ΣΙΘΩΝΙΑΣ

Μαρίνα Πόρτο Καρράς

2. ΔΗΜΟΣ ΚΑΣΣΑΝΔΡΑΣ

Μαρίνα Σάνη

Μαρίνα Miraggio

2ο ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΜΠΟΣΙΟ «FOLLOWING ARISTOTLE» ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ

Βατήρα ενίσχυσης της διαβαλκανικής συνεργασίας, στη βάση της «μεσότητας» και των αρχών του αλληλοσεβασμού που πρεσβεύει ο φιλόσοφος Αριστοτέλης στο έργο του «Ηθικά Νικομάχεια», αποτέλεσε το **2ο Διεθνές Συμπόσιο «Following Aristotle»**, που διοργάνωσε την Πέμπτη 15/5 και την Παρασκευή 16/5/2025 ο **Δήμος Αριστοτέλη Χαλκιδικής** στην **Ιερισσό** και στα **Αρχαία Στάγειρα**, με τη συμμετοχή υπουργών, διπλωματών, αυτοδιοικητικών και τουριστικών παραγόντων από οκτώ χώρες: Ελλάδα, Βουλγαρία, Σερβία, Βοσνία - Ερζεγοβίνη, Κροατία, Σλοβενία, Μαυροβούνιο και Αλβανία.

«Αυτή συνάντησή μας, δεν αποτελεί μόνο μια έμπρακτη αναγνώριση της ακτινοβολίας της Αριστοτελικής σκέψης στον σύγχρονο κόσμο, μα αποτελεί ταυτόχρονα μια δήλωση πίστης στην αρμονική συνύπαρξη, στην επικοινωνία και στη συνεργασία των χωρών, των πόλεων και των πολιτών που εκπροσωπούμε» τόνισε μεταξύ άλλων ο «οικοδεσπότης» **Δήμαρχος Αριστοτέλη Στέλιος Βαλιάνος**, καλωσορίζοντας τους συμμετέχοντες. «Οι κώδικες του Πολιτισμού και του Τουρισμού, ενώνουν το χθες με το σήμερα, αλλά και τους ανθρώπους με τους τόπους, τις εμπειρίες και τις γνώσεις άλλων ανθρώπων. Μπορούν έτσι, να παραγάγουν αποτελέσματα και αμοιβαία οφέλη για το μέλλον. Να μας βοηθήσουν να αξιοποιήσουμε δημιουργικά τις ευκολίες της παγκοσμιοποίησης, αλλά και να προάγουν τον σεβασμό στην ξεχωριστή ταυτότητα κάθε λαού, βοηθώντας μας να ξεπεράσουμε τις παγίδες της παγκοσμιοποίησης. Ο πολιτισμός και ο τουρισμός, είναι δύο πεδία που μας δίνουν τη δυνατότητα να αναγνωρίσουμε όσα μας κάνουν διαφορετικούς, αλλά και όλα εκείνα τα κοινά και οικουμενικά στοιχεία της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, που ξεπερνούν τα σύνορα και ενώνουν τους λαούς.»

Ο **Υφυπουργός Εσωτερικών αρμόδιος για θέματα Μακεδονίας-Θράκης Κωνσταντίνος Γκιουλέκας**, ανακοίνωσε την έναρξη συνεργασίας με τον **Δήμο Αριστοτέλη** για τη σύσταση ενός **Κέντρου Αριστοτελικών Σπουδών** με έδρα στην περιοχή και ταυτόχρονα μιας **έδρας σπουδών για τον Μέγα Αλέξανδρο** στο **ΑΠΘ**, ενώ υπογράμμισε: «Συναντιόμαστε εδώ στη γη του μεγαλύτερου φιλόσοφου του Έλληνα Αριστοτέλη, στη Μακεδονία που είναι και η γενέτειρα του μεγαλύτερου Έλληνα, του Μεγάλου Αλεξάνδρου, στο πλαίσιο ενός οικουμενικού πολιτισμού που έχει ρίζες στη χώρα μας. Είναι αυτή η άυλη κληρονομιά μας, που οφείλουμε να την τιμούμε και να την προβάλλουμε. Και ο Δήμος Αριστοτέλη το κάνει με τον καλύτερο τρόπο.»

Η **Υφυπουργός Τουρισμού Άννα Καραμανλή**, θύμισε με συγκίνηση πως κατάγεται από τα Νέα Ρόδα του Δήμου Αριστοτέλη και σημείωσε: «Το διεθνές συμπόσιο

“Following Aristotle” είναι μια σύγχρονη πλατφόρμα διάλογου και ανταλλαγής εμπειριών ανάμεσα σε γειτονικές χώρες με επίκεντρο την τουριστική ανάπτυξη, τη βιωσιμότητα και την ανάδειξη των κοινών πολιτισμικών στοιχείων της περιοχής μας. Στο Υπουργείο Τουρισμού εργαζόμαστε συστηματικά για έναν τουρισμό με ουσία και διάρκεια. Και θέτουμε σε προτεραιότητα την ανάδειξη προορισμών που συνδυάζουν τη φυσική ομορφιά με την ιστορική και πολιτιστική αξία, όπως ο Δήμος Αριστοτέλη.»

Ο **Υφυπουργός Πολιτισμού Ιάσων Φωτήλας** με τη σειρά του τόνισε τη σημασία της τακτικής διοργάνωσης του συμποσίου, υπογραμμίζοντας μεταξύ άλλων: «Είμαστε εδώ για το 2ο βήμα αυτού του διεθνούς συμποσίου. Και ενώ λένε πως το 1ο βήμα είναι το πιο δύσκολο – και ισχύει αυτό – το 2ο βήμα είναι αυτό που σηματοδοτεί την απαρχή ενός θεσμού. Και χρειαζόμαστε τέτοιους θεσμούς. Πρωτοβουλίες και δράσης, που είναι οργανωμένα, καλά σχεδιασμένα, με όραμα και διάρκεια. Συγχαρητήρια στον Δήμο Αριστοτέλη.»

Ο **Βουλευτής και μέλος της Ελληνικής Αντιπροσωπείας στον ΟΑΣΕ Θεόδωρος Καράογλου**, στάθηκε στο μήνυμα του Αριστοτέλη υπέρ του “μέτρου”: «Σε μια εποχή ακραίας ρητορικής που γίνεται εμφανής σε όλον τον κόσμο, συναντιόμαστε στη γη του Αριστοτέλη, του φιλοσόφου, που ήταν ο εκφραστής του “μέτρου” σε όλες τις πτυχές της δημόσιας ζωής, υποδεικνύοντας μάλιστα τους τρόπους για την πρακτική εφαρμογή αυτών των αρχών, μέσα σε ένα πλαίσιο λογικής και ρεαλισμού, αλλά και για την ώθηση της συνεργασίας μεταξύ των ανθρώπων, στη βάση της αμοιβαίας ωφέλειας και του αλληλοσεβασμού.»

Ο **Βουλευτής και Αντιπρόεδρος της Επιτροπής Μορφωτικών Υποθέσεων της Βουλής Δημήτρης Κούβελας**, ανέφερε τη σημασία της ενίσχυσης των δεσμών που προάγουν αντίστοιχες πρωτοβουλίες: «Το θέμα του φετινού συμποσίου δεν αποτελεί απλώς μια φιλοσοφική αναζήτηση. Είναι μια πρόσκληση σε μια ατομική και συλλογική ενδοσκόπηση. Μια ευκαιρία να εξετάσουμε το πως πρέπει να κυβερνούμε, να ηγούμαστε, να συνυπάρχουμε. Να δούμε την αριστοτελική προσέγγιση στους όρους “Πόλη” και “Πολίτης”. Ο Αριστοτέλης διδάσκει ότι δεν μπορούμε να υπάρχουμε ως πολίτες, να εξελισσόμαστε και να φτάνουμε την πληρότητα έξω από το πλαίσιο της κοινότητας. Ο διάλογος στη βάση του πολιτισμού και της συνεργασίας για κοινές επιδιώξεις, είναι η καλύτερη συνταγή αρμονικής συνύπαρξης γειτονικών λαών.»

Ο **Βουλευτής Χαλκιδικής Ιωάννης Γιώργος** ανέφερε από την πλευρά του, πως «είναι σημαντική κάθε ενέργεια και πρωτοβουλία που δείχνει ότι δεν επαναπαυόμαστε στην υπεραξία που προσθέτει στην περιοχή του Δήμου Αριστοτέλη η σύνδεση με τον αρχαίο Έλληνα φιλόσοφο

και με το Άγιον Όρος, αλλά την αξιοποιούμε και την πολλαπλασιάζουμε».

Η **Υφυπουργός Τουρισμού της Βουλγαρίας Irena Georgieva** υπογράμμισε πως «η φιλοσοφία του Αριστοτέλη, η “μεσότητα”, η μετριοπάθεια, είναι το οχυρό των σοφών, ενώ στον τουρισμό η “μεσότητα” εκφράζεται με την ισορροπία ανάμεσα στην οικονομική ανάπτυξη και στην διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος χώρου, ανάμεσα στην ικανοποίηση του επισκέπτη και στην ποιότητα ζωής της τοπικής κοινότητας, ανάμεσα στην καινοτομία και στην πολιτιστική αυθεντικότητα».

Συγκινητικός ήταν ο **πρώην Πρόεδρος της Βουλγαρίας Rosen Plevneliev**, που είναι εδώ και 19 χρόνια μόνιμος κάτοικος και επίτιμος δημότης Αριστοτέλη: «Είμαι περήφανος που εκπροσωπώ τόσο την χώρα μου, όσο και τον Δήμο Αριστοτέλη, όπου είχα την τύχη να βρω ένα μέρος που θεωρώ τον παράδεισό μου. Και είμαι υπερήφανος και γι' αυτή την πρωτοβουλία του δημάρχου Στέλιου Βαλιάνου. Διότι, φίλοι μου, η ειρήνη είναι ένα αγαθό, ιδιαίτερα σε μια περιοχή όπως τα Βαλκάνια, που υποστηρίζεται και ενισχύεται όταν οι λαοί αλληλεπιδρούν στις οικονομικές συναλλαγές, στον τουρισμό, στον πολιτισμό, όταν υπερβαίνουν τα σύνορα και ενώνουν δυνάμεις. Και αυτήν ακριβώς τη φιλοσοφία εκφράζει το διεθνές συμπόσιο “Following Aristotle”».

Ο **Υφυπουργός Πολιτισμού της Σερβίας Stanko Blagojevic** αναφέρθηκε στην φιλοσοφία του Αριστοτέλη ως «θεμέλιο της σύγχρονης πολιτικής και των σύγχρονων κοινωνιών» υπογραμμίζοντας την ανάγκη «να αναζητήσουμε τους τα στοιχεία της προσέγγισης του Αριστοτέλη που παραμένουν ταυτόσημα με τη δική μας προσέγγιση σήμερα, αλλά και τα σημεία στα οποία σήμερα διαφοροποιούμαστε ολικά ή μερικώς».

Ο **Υφυπουργός Πολιτισμού της Σερβικής Δημοκρατίας της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης Denis Sulic** ανέφερε παραδείγματα προσωπικοτήτων της ιστορίας της χώρας του που αποτέλεσαν παραδείγματα της έμπρακτης μεταφοράς της αριστοτελικής φιλοσοφίας της “μεσότητας” και συνέβαλαν, ώστε στη σημερινή μορφή της, «η Σερβική Δημοκρατία της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, να έχει πολλά κοινά στοιχεία με την Ελλάδα ως σταυροδρόμι πολιτισμών και θρησκευτικών πεποιθήσεων, που μπορούν πλέον να συνυπάρχουν αρμονικά».

Στην τελετή έναρξης έλαβαν τον λόγο δύο εκπρόσωποι περιοχών που βρίσκονται σε δικτύωση με τον Δήμο Αριστοτέλη.

Ο **Δήμαρχος του Ελίν-Πελίν της Βουλγαρίας Ivaylo**

Simeonov, με τον οποίο υπεγράφη επ' ευκαιρία του συμποσίου το **Μνημόνιο Συνεργασίας με τον Δήμο Αριστοτέλη**, θυμήθηκε την πρώτη του γνωριμία με την περιοχή, ταξιδεύοντας καθ' οδόν προς το Άγιον Όρος, που τον ώθησε να αναζητήσει την επαφή με τον Δήμαρχο Αριστοτέλη, μιας περιοχής στην οποία συναντιούνται πολλές “ευλογίες” από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα. «Είμαι σίγουρος ότι θα χτίσουμε με τον Δήμο Αριστοτέλη μια βαθιά συνεργασία, που θα περάσει στα παιδιά μας και στις επόμενες γενιές», πρόσθεσε, ενώ **ανακοίνωσε πως σε σχολεία του Δήμου του, θα ξεκινήσει η διδασκαλία ελληνικών από το νέο σχολικό έτος!**

Η **Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου του -ήδη δικτυωμένου με τον Δήμο Αριστοτέλη- Δήμου Τσάρεβο της Βουλγαρίας Tanya Yancheva** τόνισε ότι το Τσάρεβο είναι μια πόλη προσανατολισμένη στην βιώσιμη ανάπτυξη με τρόπους που ου-

Ο Δήμαρχος Αριστοτέλη καλωσορίζει του συμμετέχοντες στο Συμπόσιο

σιαστικά απηχούν τις ιδέες του Αριστοτέλη και υπογράμμισε ότι «είναι σημαντικές οι δικτυώσεις των πόλεων, σαν αυτή που έχει συνάψει ο Δήμος του Τσάρεβο με τον Δήμο Αριστοτέλη, καθώς επιτρέπουν στις πόλεις να συνθέσουν δυνάμεις, γνώσεις και εμπειρίες, αντιμετωπίζοντας με κοινό βηματισμό σύγχρονες προ-

σκήσεις, όπως για παράδειγμα η κλιματική αλλαγή».

Κατά τη διάρκεια του διημέρου, την σημασία της διαβαλκανικής συνεργασίας σε επίπεδο πόλεων, ανάδειξαν χαιρετίζοντας τις εργασίες του συμποσίου, ο **Δήμαρχος Αμπελοκήπων-Μενεμένης και Πρόεδρος της ΚΕΔΕ Λάζαρος Κυρίζογλου**, εκ μέρους της ΠΕΔ Κεντρικής Μακεδονίας και του προέδρου της **Ιγνάτιου Καϊτεζίδη** ο **Δήμαρχος Εμμανουήλ Παπά Δημήτρης Νότας**, ο **Δήμαρχος Βόλβης Διαμαντής Λιάμας**, εκπρόσωποι, αλλά και επικεφαλής διπλωματικών αποστολών βαλκανικών κρατών στην Αθήνα και στη Θεσσαλονίκη, όπως η **Πρέσβης της Σλοβενίας Tamara Weingerl Požar**, στελέχη κρατικών υπηρεσιών και οργανισμών του τουρισμού από γειτονικές χώρες, όπως η επικεφαλής του **Τμήματος Βελτίωσης Ανταγωνιστικότητας Τουριστικής Οικονομίας του Μαυροβουνίου Ivana Bulatovic** καθώς και εκπρόσωποι της **Περιφερειάρχη Κεντρικής Μακεδονίας Αθηνάς Αηδονά** και της **Αντιπεριφερειάρχη Χαλκιδικής Κατερίνας Ζωγράφου**.

Συντονίστρια της διοργάνωσης ήταν η **Σύμβουλος Τουρισμού του Δήμου Αριστοτέλη Μαρία Πάππα**.

Σ.Σ. Στο συμπόσιο την Πέμπτη 15/5 παρευρέθηκαν ο **Πρόεδρος του Παγχαλκιδικού κ.Κοτσάνης** και ο ειδικός **Γραμματέας κ. Αλεξάνδρου**.

ΠΗΓΗ. Δελτίο τύπου του Δήμου Αριστοτέλη

Νέα μέλη του Συλλόγου εγγραφέντα μέχρι 10/6/2025

			Αρ.Μητρώου				Αρ.Μητρ.
1.	Παπαδοπούλου Κρυστάλλω	Θεσσαλονίκη	2083	14.	Χάρισμας Θεόδωρος	Νικήτη	2096
2.	Αυγολούπης Δημήτριος	Μ. Παναγία	2084	15.	Κρικελίκου Πασχαλιά	Νικήτη	2097
3.	Αυγολούπη Σμαρώ	Μ. Παναγία	2085	16.	Παυλίδης Παύλος	Θεσσαλονίκη	2098
4.	Καραμούζης Διαμαντής	Γομάτι	2086	17.	Μανίκας Βασίλειος	Λάρισα	2099
5.	Ζουγρή Δήμητρα	Γομάτι	2087	18.	Αβραμίδου Βασιλεία	Βράσταμα	2100
6.	Βαρωνίδου Ελένη	Θεσσαλονίκη	2088	19.	Μανανά Μαρία	Αρναία	2101
7.	Λυμπερίδου Φιλοθέη	Θεσσαλονίκη	2089	20.	Χατζηανδρέου Ευδοκία	Ν.Πλάγια	2102
8.	Ζυγομάνη Δόμνα	Θεσσαλονίκη	2090	21.	Συμειωνίδου Καλιόπη	Χανιώτη	2103
9.	Βαρσάμη Χρυσούλα	Τρίκαλα	2091	22.	Γαβριηλίδης Σταύρος	Ουρανούπολη	2104
10.	Βσιλειάδου Θεώνη	Θεσσαλονίκη	2092	23.	Στρογγύλης Εμμανουήλ	Γαλάτιστα	2105
11.	Λεσπουρίδου Μαρία	Ν. Ποτίδαια	2093	24.	Γιοβανοπούλου Ελένη	Βέροια	2106
12.	Κοανίδου Σοφία	Κασσάνδρεια	2094	25.	Κομπούρης Γεώργιος	Νικήτη	2107
13.	Κικιλίτζια Τάνια	Μ.Παναγία	2095	26.	Αμπελουργός Ιωάννης	Αγ.Νικόλαος	2108

Σημ. Το Δ.Σ. καλωσορίζει με χαρά τα νέα μέλη και τα προσκαλεί σε ενεργό συμμετοχή στη ζωή και την δράση του Συλλόγου μας.

ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ Δ.Σ. ΓΙΑ ΠΛΗΡΩΜΗ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

Το Δ.Σ. παρακαλεί τα μέλη που δεν έχουν καταβάλει τις συνδρομές ετών 2023-2024 να φροντίσουν για την πληρωμή τους. Υπενθυμίζουμε ότι η συνδρομή 15 Ευρώ, τον χρόνο, μπορεί να καταβληθεί ηλεκτρονικά στον λογαριασμό της Τράπεζας Πειραιώς IBAN GR 8001712330006233040032572 ή στον Ταμία και σε οποιοδήποτε άλλο μέλος του Δ.Σ. (με συνεννόηση), καθώς και στους παρακάτω συνεργάτες/εισπράκτορες:

Αγγέλα Μησιτιά-Τσιούκα (τηλ. 6940824599) για Θεσ/νίκη, **Νικόλαο Μπούφτα** (τηλ. 6972711731) για Αρναία, **Απόστολο Στρατή**, για την Κασσάνδρα (τηλ. 6974400120), **Φώτη Ταλέα** (τηλ. 6944758623) για Ιερισσό και πέριξ, **Αργύριο Αργυρίου** (τηλ. 6942250753) για Βασιλικά.

Σημειώνουμε ότι, σύμφωνα με διακανονισμό, που έκανε το Δ.Σ., με την καταβολή 30 ΕΥΡΩ των 2 τελευταίων ετών, 2024 και 2025, καλύπτονται όλες οι συνδρομές των προηγούμενων ετών.

ΠΕΝΘΗ

Έφυγαν από την ζωή

- ♦ **Μαυρουδής Βασίλειος.** Ιατρός από την Στρατονίκη. Επίλεκτο και επίτιμο μέλος του Συλλόγου μας με Α.Μ. 6. Σημαντική ήταν η Κοινωνική και Πολιτιστική του προσφορά στην Χαλκιδική. Μέλος του Δ.Σ. του Παγχαλκιδικού για 10 χρόνια (1986-1997). Συμμετείχε ενεργά ως μέλος του Δ.Σ. στην κατασκευή του Μνημείου στην Αγ. Αναστασία. Ήταν παρών σε όλες τις εκδηλώσεις του Συλλόγου. Στην κηδεία του ο Πρόεδρος του Παγχαλκιδικού Ι. Κοτσάνης και το επίλεκτο μέλος του Συλλόγου Ομότιμος Καθηγητής Α.Π.Θ κ. Αυγολούπης, εκφώνησαν επικήδειο.
- ♦ **Γκανιά Ροδούλα.** Λογίστρια από τα Σανά. Επίλεκτο μέλος του Συλλόγου μας με Α.Μ. 1467. Βασικό μέλος του χορευτικού συγκροτήματος του Παγχαλκιδικού με συχνή συμμετοχή σε όλες σχεδόν τις εκδηλώσεις του Συλλόγου.
- ♦ **Μποχώρης Χρήστος.** Συνταξιούχος ΤΕΒΕ από τα Βασιλικά. Επίλεκτο μέλος του Συλλόγου μας με Α.Μ. 1648. Συχνή ήταν η παρουσία του στις εκδρομές και εκδηλώσεις του Συλλόγου.
- ♦ **Καραμαύρος Δημήτριος.** Δάσκαλος από το Πευκοχώρι. Επίλεκτο μέλος του Συλλόγου μας με Α.Μ. 1952. Εργαζόταν στην Ευρωπαϊκή Ένωση και η μόνιμη κατοικία του ήταν στο Λουξεμβούργο.
- ♦ **Ηλιάδης Σάββας.** Τυπογράφος από Τριανδρία. Επίλεκτο, νέο μέλος του Συλλόγου μας με Α.Μ. 2031. Σημαντική ήταν η συμμετοχή του στις πολιτιστικές και αθλητικές δραστηριότητες στην Τριανδρία.
- ♦ **Σαμαρά Έφη.** Ιατρός. Σύζυγος του αείμνηστου Ιωάννη Σαμαρά από την Αρναία, καθηγητή Θεολόγου, επίλεκτου και επίτιμου μέλους του Συλλόγου μας με θητεία 10 χρόνια στο Δ.Σ. και μητέρα της αείμνηστης επίσης Ολυμπίας Σαμαρά, επί πολλά χρόνια γραμματέα του Παγχαλκιδικού.
- ♦ **Θεοδώρου Σταματία.** Συνταξιούχος από την Κασσάνδρα. Επίλεκτο μέλος του Συλλόγου μας με Α.Μ. 1945 και συχνή παρουσία στις εκδρομές του Συλλόγου.

Το Δ.Σ. απευθύνει θερμά συλλυπητήρια στους οικείους των μεταστάντων ευχόμενο την εξ ύψους παρηγορία.
Σ.Σ.: Παρακαλούνται όλα τα μέλη, οι συγγενείς και οι φίλοι, να ειδοποιούν για εκδημίες μελών μας, ώστε να ενημερώνεται το Περιοδικό, και να παρίσταται, αν είναι δυνατόν, αντιπροσωπεία του Δ.Σ.

Η ΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΣ

Επιμέλεια: Ιωάννης Κοτσάνης

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΒΙΒΛΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΥΡΟΥ

Την Τετάρτη 30 Απριλίου πραγματοποιήθηκε στην Εστία του Παγχαλκιδικού Συλλόγου η παρουσίαση του βιβλίου του κ. Δημ. Κύρου, φιλόλογου- θεολόγου, με τίτλο "Εθνικός Διχασμός" Τα τραγικά γεγονότα στην Λιαρίγκο-βη (Αρναία) την περίοδο 1916-1917.

Η παρουσίαση του βιβλίου έγινε από τον γνωστό π. Εισαγγελέα, διακεκριμένο δικηγόρο κι τηλεοπτικό παρουσιαστή στο κανάλι 4 Ε, κ. Κωνσταντίνο Λογοθέτη.

Με τον χειμαρρώδη και απόλυτα τεκμηριωμένο του λόγο, ο κ. Λογοθέτης μάγεψε το ακροατήριο, ενώ συγχρόνως παρουσίασε υπογράμμισε και πρόβαλε το σημαντικό και μοναδικό αυτό έργο του ακούραστου συμπατριώτη μας ερευνητή κ. Δημ. Κύρου.

Συγκλονιστικές και άγνωστες, στους πολλούς, ιστορικές σελίδες, με αδιάσειστα και αδημοσίευτα στα επίσημα ιστορικά βιβλία, γεγονότα και στοιχεία, της σύγχρονης ιστορίας του τόπου μας, καθήλωσαν και κράτησαν αμείωτο το ενδιαφέρον των τυχερών που παραβρέθηκαν στην ξεχωριστή αυτή εκδήλωση.

Κατά την σημαντική, προσεκτική και πολυεπίπεδη ανάλυση του περιεχομένου του βιβλίου, ο παρουσιαστής αναφέρθηκε στον διχασμό με υπόβαθρο προσωπικοκεντρικό (Βασιλιά-Βενιζέλου) αλλά και κοινωνικοιδεολογικό και οικονομικών στοχεύσεων και νοοτροπιών. Σε ένα παρατεταμένο οιονεί εμφύλιο πόλεμο, που κατέλιπε μίσση αδιανόητα και ανεξίτηλα.

Ανέλυσε τις άγνωστες πτυχές της ιστορίας του τόπου μας, ειδικά της Αρναίας, την περίοδο του Εθνικού Διχασμού, επισημαίνοντας ιδιαίτερα την τεκμηρίωση των ιστορικών στοιχείων που παρουσιάζονται στο βιβλίο, χάρη στην κοπιώδη και εντελεχή εργασία-έρευνα του κ. Δημ. Κύρου.

Τον συντονισμό της εκδήλωσης είχε η Αντιπρόεδρος του Παγχαλκιδικού κ. Κοκό Ζαμπόκα, στην κατάμεστη από μέλη και φίλους του Συλλόγου μας Εστία.

Η χορωδία μας, με εξαιρετική επιτυχία, πλαισίωσε την εκδήλωση, δίνοντας νότες χαρές, με χοράρχη τον κ. Στέφανο Κωφίδη.

Το βιβλίο, το οποίο χρηματοδότησε ο αείμνηστος Αστέριος Ζωγράφος πρώην Δήμαρχος Αρναίας -Πολυγύρου και Νομάρχης Χαλκιδικής εις μνήμην του γαμπρού του Νικολάου Φιλάτου, διανεμήθηκε δωρεάν στους παρευρισκομένους. (Φωτ. σελ. 29)

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ Δ' ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΩΝ 28/3/2025

Στους Δ' Χαιρετισμούς του Ακάθιστου ύμνου στις 28/3 ο Παγχαλκιδικός Σύλλογος πραγματοποίησε προσκυνηματική Επίσκεψη στην γυναικεία Ι.Μ. Οσίου Εφραίμ του Σύρου στην Κονταριώτισσα Πιερίας.

Με θέα την εκπληκτική ομορφιά του Ολύμπου, τα δα-

σμένα χωριά των Πιερίων, τις καταγάλανες ακτές του Θερμαϊκού, τη Θεσσαλονίκη, αλλά και τη Χαλκιδική και το όρος Άθως στο βάθος, η Μονή αποτελεί τόπο ιερό, τόπο προσκυνήματος, αλλά ταυτόχρονα και ένα επίγειο παράδεισο φυσικής ομορφιάς, αρχιτεκτονικής και καλαισθησίας.

Είναι η μοναδική Μονή σε ολόκληρο τον κόσμο, που είναι αφιερωμένη στον Όσιο Εφραίμ τον Σύρο.

Στο ημίφως του εντυπωσιακού καθολικού ακούσαμε τους εξάισιους ύμνους προς την Παναγία, αφού προσκυνήσαμε πρώτα στο παρεκκλήσι της Αγίας Ειρήνης Χρυσοβαλάντου. Στο Αρχονταρίκι νοιώσαμε την ζεστασιά της φιλοξενίας της μονής και στην αίθουσα των εκθεμάτων αγοράσαμε τοπικά προϊόντα φτιαγμένα από τις μοναχές.

Στην προσκυνηματική επίσκεψη μετείχαν 48 μέλη και φίλοι του Παγχαλκιδικού. Από το Δ.Σ. συνόδευαν οι κ.κ. Ιωάννης Κοτσάνης, Κοκό Ζαμπόκα, Αβραμ Παπαδόπουλος και Αγγέλα Μητσιά.

ΕΜΦΑΝΙΣΕΙΣ

ΤΟΥ ΧΟΡΕΥΤΙΚΟΥ ΜΑΣ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ

Το χορευτικό συγκρότημα του Συλλόγου μας εμφανίστηκε με εξαιρετική επιτυχία στις παρακάτω εκδηλώσεις τους μήνες Απρίλιο – Μάιο – Ιούνιο.

Στις 27/4 στην Ανθοέκθεση στην Ν. Κρήνη που οργανώθηκε από τον Δήμο Καλαμαριάς και τον Σύλλογο Κουριωτών ο Ταξίαρχης.

Στις 8/5 στην παραλία της Θεσσαλονίκης στην εκδήλωση που οργάνωσε ο Σύλλογος ΑΜΕΑ Θεσσαλονίκης ΕΛ-ΠΙΔΑ. Στις παραπάνω εκδηλώσεις το χορευτικό μας χόρεψε χορούς της Χαλκιδικής και της Μακεδονίας.

Στις 16/5 μικρό τμήμα του Χορευτικού έλαβε μέρος στο 18 αντάμωμα χορευτικών ομάδων στον Πολύγυρο. Μετείχαν περισσότερα από 50 χορευτικά από διάφορα μέρη της Ελλάδας, σε μία ξεχωριστή, άριστα οργανωμένη εκδήλωση από τον Λαογραφικό Όμιλο Πολυγύρου.

Το Δ.Σ. του Παγχαλκιδικού συγχαίρει θερμά τους οργανωτές των παραπάνω εκδηλώσεων. Ιδιαίτερα συγχαρητήρια και ευχαριστίες αξίζουν στα μέλη του χορευτικού μας συγκροτήματος και τον δάσκαλο κ. Ζέτα που έλαβαν μέρος και εκπροσώπησαν επάξια τον Παγχαλκιδικό Σύλλογο (Φωτ. σελ. 28)

ΗΜΕΡΙΔΑ ΜΕΛΙ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ

Την Κυριακή 11η Μαΐου 2025 σε ένα μοναδικό μελισσοκομικό βοτανικό κήπο στην Ν. Ραιδεστό Θεσσαλονίκης, στο «Bee garden», ο Παγχαλκιδικός Σύλλογος με συνδιοργανωτή την εταιρεία «ΑΒΑΤΟΝ» του κ. Παύλου Καμπούρη, μέλους του Συλλόγου μας, πραγματοποίησε ημερίδα με θέμα: «Μέλι και υγεία».

Οι ομότιμοι Καθηγητές του Α.Π.Θ. κ.κ. Χαράλαμπος

Λαζαρίδης και Ανδρέας Θρασυβούλου, παρουσίασαν την ωφελιμότητα του μελιού στην ανθρώπινη υγεία με σαφή επιστημονικά επιχειρήματα. Μέσα από την περιληπτική παρουσίαση των αποτελεσμάτων σχετικών επιστημονικών μελετών έκαναν κατανοητή τη δράση του μελιού στον ανθρώπινο οργανισμό.

Μοιράστηκε σχετικό εγχειρίδιο με χρήσιμες συμβουλές για το μέλι και την υγεία.

Η εκδήλωση συνεχίστηκε με ξενάγηση στις εγκαταστάσεις του μελισσοκομικού κήπου, σ' αυτόν τον παράδεισο της μέλισσας που οργάνωσε με φαντασία και όραμα ο κ. Καμπούρης με τα παιδιά του. Όσοι ήταν εκεί, είχαν την ευκαιρία να απολαύσουμε ζωντανά τη λειτουργία των μελισσών μέσα σε **διαφανή κυψέλη**, να δούν τον **χορό** επικοινωνίας των **μελισσών** και τα σημαντικότερα μελισσοκομικά φυτά της χώρας μας.

Ενδιαφέρουσα ήταν η συλλογή μελιού και βασιλικού πολτού, καθώς και η γευστική εμπειρία πέντε διαφορετικών ειδών βιολογικού μελιού, που προσφέρθηκε από τους ιδιοκτήτες.

Έκδηλος ήταν ο ενθουσιασμός των παρευρισκομένων, που απόλαυσαν την ευκαιρία και γνώρισαν από κοντά τη μαγεία της κοινωνίας των μελισσών, όπως και την ωφελιμότητα του μελιού μέσα σε έναν ζωντανό μελισσοκομικό κήπο.

Την εκδήλωση, που πλαισιώθηκε με παραδοσιακά τραγούδια από τη χορωδία του Παγχαλκιδικού Συλλόγου με χοράρχη τον κ. Στέφανο Κωφίδη, τίμησαν με την παρουσία τους ο Δήμαρχος Θέρμης κ. Θεόδωρος Παπαδόπουλος, ο επίτιμος πρόεδρος του Παγχαλκιδικού Κ. Καρτσιώτης, ο πρόεδρος της κοινότητας Ραιδεστού, ο πρώην Δήμαρχος Αρναίας κ.Καραστέργιος, ομότιμοι καθηγητές του Α.Π.Θ. καθώς και πολλά μέλη και φίλοι του Συλλόγου.

Το γεύμα που ακολούθησε μετά το πέρας της ημερίδας σε γνωστό εστιατόριο των Βασιλικών, συνοδεύτηκε από ζωντανή ποιοτική μουσική με ακορτενόν.

Ευχαριστούμε θερμά όλους όσους συνέβαλαν στην επιτυχία της εκδήλωσης και ιδιαίτερα τον συνδιοργανωτή μας κ. Παύλο Καμπούρη, για την άψογη φιλοξενία και οργάνωση, όπως και την κα Κατερίνα Καμπούρη, Επίκουρη Καθηγήτρια του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών του Α.Π.Θ., για τον άριστο συντονισμό της εκδήλωσης. (Φωτ. σελ. 29)

ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ

Την Τετάρτη 4/6 ώρα 20.00 στο ανοιχτό θέατρο του πάρκου της Ν. Ελβετίας πραγματοποιήθηκε με εξαιρετική επιτυχία μουσική εκδήλωση, αφιέρωμα στους στιχουργούς **Μάνο Ελευθερίου** και **Ευτυχία Παπαγιαννοπούλου**.

Ο Παγχαλκιδικός Σύλλογος συνεχίζοντας την αξιόλογη πολιτιστική του διαδρομή, επισφράγισε το κλείσιμο της φετινής δράσης του με μια εκδήλωση – σταθμό που τον καταξιώνει, μαζί με τις άλλες δράσεις του, στη συνείδηση των μελών και φίλων του οι οποίοι ανταποκρίθηκαν με την

αθρόα προσέλευσή τους στο κάλεσμά του και κατέκλυσαν το θέατρο της Ν. Ελβετίας.

Ο ένθερμος θιασώτης της ποιοτικής μουσικής, συνεργάτης και μέλος του Συλλόγου μας, Κώστας Τσολοδήμος με την πολυμελή μουσική του παρέα, παρέσυρε το κοινό στους δρόμους της μουσικής περιδιάβασης, σε ένα κλίμα ψυχικής ευτυχίας με γνωστά τραγούδια των στιχουργών που όλοι σιγοτραγουδούσαν.

Εμπνευστής της Μουσικής εκδήλωσης, μετά από πρόταση του Δ.Σ., ήταν ο Κώστας Τσολοδήμος πλαισιωμένος από 5μελές μουσικό σχήμα, σε μια διαρκή εναλλαγή ρόλων μεταξύ των τραγουδιστών και των μουσικών. Τα μέλη της μουσικής παρέας ήταν : η Μαρία Συρμαλόγου (Τραγούδι και αφήγηση), η Ελευθερία Συρμαλόγου (Τραγούδι), ο Παναγιώτης Μαυρόπουλος (τραγούδι), ο Βασίλης Γονίδης (κιθάρα- τραγούδι), ο Ιωάννης Σαρβάνης (μπουζούκι- τραγούδι) και ο Κώστας Τσολοδήμος (συνθεσάιζερ) Στον υπέροχο ήχο της εκδήλωσης ο Παναγιώτης Ζάχος με τα μηχανήματα του. Όλους τους ευχαριστούμε από καρδιάς!

Συντονιστής της ξεχωριστής αυτής εκδήλωσης ήταν ο Γεν. Γραμματέας του Παγχαλκιδικού κ. Αστέριος Λυττζής. Η εκδήλωση ξεκίνησε με καλωσόρισμα και αναφορά για τον Παγχαλκιδικό από τον Γεν. Γραμματέα και χαιρετισμούς από την Βουλευτή Χαλκιδικής κ. Μάλαμα και τον πρόεδρο του Συλλόγου κ. Κοτσάνη.

Στη συνέχεια η μουσική παρέα ερμήνευσε τραγούδια του Μάνου Ελευθερίου. Η χορωδία του Παγχαλκιδικού με χοράρχη τον κ. Στέφανο Κωφίδη απέδωσε με εξαιρετική επιτυχία 4 τραγούδια, συνοδευόμενη από το μουσικό σχήμα. Πραγματικά εντυπωσίασε. Ακολούθησαν τραγούδια της Ευτυχίας Παπαγιαννοπούλου. Μετά το τέλος του αφιέρωματος η Μαρία Συρμαλόγου τραγούδησε καταπληκτικά την Αστερομάτα, το τραγούδι που κατέλαβε την 6η θέση στον πρόσφατο διαγωνισμό της EUROVISION.

Αμέσως μετά τμήμα των χορευτικών συγκροτημάτων του Συλλόγου μας, με χοροδιδάσκαλο τον κ. Ιωάννη Ζέτα, χόρεψε 5 χορούς με ξεχωριστή επιτυχία. Πολύ μεγάλο χειροκρότημα απέσπασε από τους παρευρισκομένους το χασάπικο, που το χορευτικό μας παρουσίασε στο τέλος.

Ιδιαίτερη ήταν η συγκίνηση σε όλα τα μέλη του Χορευτικού και του Συλλόγου, η αναφορά που έγινε από τον Γ.Γ. κ. Λυττζή στην Ροδούλα Γκανιά, βασικό μέλος του χορευτικού, που πριν λίγες ημέρες έφυγε από την ζωή.

Στο τελευταίο μέρος του προγράμματος, χορευτές και θεατές έγιναν ένα χορεύοντας τραγούδια της Χαλκιδικής και της Μακεδονίας, με τους ήχους της υπέροχης ορχήστρας.

Στην εκδήλωση παρευρέθηκαν ο Υφυπουργός Εσωτερικών- Τομέας Μακεδονίας Θράκης κ. Κων/νος Γκιουλέκας, η βουλευτής Χαλκιδικής κ. Κυριακή Μάλαμα, ο επίτιμος Πρόεδρος του Παγχαλκιδικού κ. Καρτσιώτης, Ομότιμοι καθηγητές του Α.Π.Θ., εκπρόσωποι πολιτιστικών φορέων και πλήθος μελών και φίλων του συλλόγου.

Ο Παγχαλκιδικός Σύλλογος έγραψε ακόμη μία σελίδα

προσφοράς στην διατήρηση και ανάδειξη της ποιοτικής μουσικής και της ψυχαγωγίας των μελών και φίλων του. Αφουγκραζόμενος δε τον σφυγμό των μελών του θα προσπαθήσει να μετατρέψει σε θεσμό παρόμοιες εκδηλώσεις.

Το Δ.Σ. του Παγχαλκιδικού ευχαριστεί θερμά τον Δήμο Θεσσαλονίκης για την παραχώρηση του Θεάτρου, όλους τους συντελεστές της σπουδαίας αυτής εκδήλωσης και το πλήθος των παρευρισκομένων μελών και φίλων του Συλλόγου. (Φωτ. σελ. 33)

ΕΚΔΡΟΜΗ ΣΤΗΝ ΚΑΠΠΑΔΟΚΙΑ

Μια ακόμη πολυήμερη (7 ημέρες) επιτυχημένη εκδρομή πραγματοποιήθηκε από τον Παγχαλκιδικό Σύλλογο από 24/5-30/5/2025. Προορισμός η Καππαδοκία. Το πρόγραμμα περιελάμβανε μία διανυκτέρευση στην Κωνσταντινούπολη, μία στην Άγκυρα, τρεις στην Καππαδοκία και μία στην Προύσα.

Στην εκδρομή έλαβαν μέρος 92 άτομα, μέλη και φίλοι του Συλλόγου, σε 2 λεωφορεία. Από το Δ.Σ. μετείχαν 7 μέλη, τα περισσότερα μέχρι σήμερα σε εκδρομή.

Στο 1ο Λεωφορείο η Αντιπρόεδρος κ. Κοκό Ζαμπόκα, και τα μέλη κ.Αγγέλα Μητσιά και κ. Απόστολος Στρατής. Στο 2ο Λεωφορείο ο πρόεδρος κ. Ιωάννης Κοτσάνης, ο ταμίας κ. Αβραάμ Παπαδόπουλος, ο ειδ. Γραμματέας κ. Βασίλειος Αλεξάνδρου και το μέλος κ. Πηγή Βενετσανάκη.

Η εκδρομή σημείωσε από κάθε πλευρά εξαιρετική επιτυχία η οποία οφείλεται:

- Στην άριστη οργάνωση από τον Παγχαλκιδικό Σύλλογο και το Πρακτορείο ταξιδιών MENTOR
- Στα υπέροχα ξενοδοχεία, τα σύγχρονα λεωφορεία και τους έμπειρους οδηγούς
- Στους καταπληκτικούς και με τέλεια γνώση του προορισμού ξεναγούς-συνοδούς Τάσο Παπαδόπουλο και Κυριάκο Χατζηστεφάνου, οι οποίοι γοήτευσαν τους εκδρομείς και ήταν κοντά μας από το πρωί μέχρι το βράδυ.

Όλους τους ευχαριστούμε θερμά.

Επίσης ευχαριστούμε όλα τα μέλη και φίλους του Συλλόγου που έλαβαν μέρος στην ξεχωριστή αυτή εκδρομή.

Περιγραφή της εκδρομής στην σελίδα 45.

ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΤΗΣ 204ης ΕΠΕΤΕΙΟΥ ΤΗΣ ΜΑΧΗΣ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΙΚΩΝ

Την Κυριακή 15 Ιουνίου 2025 εορτάστηκε στην Ιερά Μονή Αγ. Αναστασίας η 204η επέτειος της φοβερής μάχης των Βασιλικών της 10ης Ιουνίου 1821. Στη μάχη εκείνη οι Χαλκιδικιώτες Επαναστάτες, μεταξύ των οποίων 63 Συκιώτες με αρχηγό τον Καπετάν Κάψα (Χάψα) πολέμησαν με απaráμιλλη ανδρεία με πολυπληθέστερες τουρκικές δυνάμεις, και έπεσαν όλοι στο πεδίο της μάχης.

Η Περιφερειακή Ενότητα Χαλκιδικής σε συνεργασία με τον Παγχαλκιδικό Σύλλογο και τον Δήμο Πολυγύρου, τίμησαν και φέτος την θυσία του Καπετάν Χάψα και των παλληκαριών του, καθώς και το ολοκαύτωμα της Αγίας Αναστασίας. Οι εκδηλώσεις έγιναν με τις ευλογίες της Ιεράς Μονής

στο Καθολικό του ομώνυμου Μοναστηριού καθώς και στο χώρο του Μνημείου, σύμφωνα με το παρακάτω πρόγραμμα

Στο καθολικό της Μονής μετά την Θεία λειτουργία τελέστηκε μνημόσυνο υπέρ αναπαύσεως των ψυχών του Καπετάν Χάψα και των παλληκαριών καθώς και του Μακαρίου Ιερομονάχου, Καθηγούμενου της Ι. Μονής και άλλων κληρικών και λαϊκών που σφαγιάστηκαν από τους Τούρκους κατά την πυρπόληση της Ι. Μονής. Στην Θεία λειτουργία και στο μνημόσυνο χοροστάτησε ο Θεοφυλέστατος Επίσκοπος του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας κ. Γερμανός.

Στη συνέχεια ακολούθησε εξαιρετική ομιλία από την εκπαιδευτικό και μέλος του Δ.Σ. του Παγχαλκιδικού κ. Πηγή Βενετσανάκη -Θασίτου η οποία τόνισε ιδιαίτερα το νόημα της Επανάστασης της Χαλκιδικής, ανέλυσε τα γεγονότα της μάχης και αναφέρθηκε στην συμβολή της Επανάστασης της Χαλκιδικής το 1821, στην έκβαση του Απελευθερωτικού Αγώνα, η οποία δυστυχώς ελάχιστα αναφέρεται στα σχολικά βιβλία. Τέλος αναφέρθηκε στην αναγκαιότητα να αποκατασταθεί σύντομα η αναπαράσταση της μάχης στο μνημείο του Κ. Χάψα, που κλάπηκε από αγνώστους.

Στο χώρο του Μνημείου τελέστηκε επιμνημόσυνη δέηση και αμέσως μετά κατάθεση στεφάνων, ενός λεπτού σιγή και ο Εθνικός Ύμνος.

Ακολούθησε δεξίωση από την Περιφερειακή Ενότητα Χαλκιδικής.

Την εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους ο Υφυπουργός Εσωτερικών Τομέας Μακεδονίας Θράκης κ. Κων/νος Γκιουλέκας, ο βουλευτής Χαλκιδικής, κ. Ι. Γιώργος η Αντιπεριφερειάρχης Χαλκιδικής, κ. Κ. Ζωγράφου, ο π. Υπουργός κ. Χ. Πάχτας, οι Δήμαρχοι Πολυγύρου κ. Γ. Εμμανουήλ, Θέρμης κ. Θ. Παπαδόπουλος, Κασσάνδρας κ. Α. Χαλκιά, και Εμμανουήλ Παππά Σερρών Κ. Δ. Νώτας, Αντιδήμαρχοι Σιθωνίας και Πολυγύρου, ο εκπρόσωπος του Στρατηγού του Γ' Σώματος Στρατού, εκπρόσωποι των Σωμάτων Ασφαλείας Χαλκιδικής οι Πρόεδροι των Κοινοτήτων, Συκιάς, Γαλάτιστας, Γαλαρινού, Βασιλικών, ο πρόεδρος των ξενοδόχων Χαλκιδικής κ. Γ. Τάσιος, ο κοσμήτορας του μνημείου κ Αστέριος Σαμαράς, εκπρόσωποι συλλόγων και φορέων, κάτοικοι των γύρω κοινοτήτων, μέλη του Παγχαλκιδικού κ.α.

Ξεχωριστή ήταν η παρουσία μαθητών και εκπαιδευτικών από τα σχολεία Γαλάτιστας, τους οποίους το Δ.Σ. του Παγχαλκιδικού τους ευχαριστεί θερμά, καθώς επίσης το κανάλι Χαλκιδική Πολιτική που κάλυψε την εκδήλωση και όλους του παρευρισκομένους.

Ιδιαίτερη συγκίνηση προκάλεσε η απαγγελία ποιήματος για την Μάχη των Βασιλικών, από το μαθητή του Γ.Ε.Λ. Βασιλικών Παίσιο-Αθανάσιο Παπουτσάκη

Σήμερα 204 χρόνια μετά, ως σύγχρονοι Χαλκιδικιώτες και Χαλκιδιώτισσες, διατηρούμε ζωντανή την εθνική συνείδηση και την Ιστορική μνήμη, τιμούμε τους αγώνες των προγόνων μας και απολαμβάνουμε τους καρπούς εκείνων, που πρόσφεραν τις ζωές τους, για να ζούμε εμείς με ελευθερία.

ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΛΛΩΝ ΦΟΡΕΩΝ

ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ

Με λαμπρότητα γιορτάστηκε στον Πολύγυρο η 17η Μαΐου, ημέρα Κήρυξης της Επανάστασης του 1821 στη Χαλκιδική, παρουσία της Υφυπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, Άννας Ευθυμίου.

Το πρωί πραγματοποιήθηκε Δοξολογία και ο Πανηγυρικός της ημέρας στον Ι.Ν. Αγίου Νικολάου. Στη συνέχεια ακολούθησε Επιμνημόσυνη Δέηση και Κατάθεση Στεφάνων στο Μνημείο των Ηρώων, ενώ συγκίνηση προκάλεσε η παρέλαση των μαθητών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, του Πολυγύρου, αλλά και εκπροσώπων σχολείων των Δήμων της Χαλκιδικής, καθώς και της ΛΕΦΕΔ, υπό τα εμβλήματα της Φιλαρμονικής του Δήμου Πολυγύρου.

«Η 17η Μαΐου αποτελεί έναν σταθμό τιμής και ιστορικής μνήμης για τη Χαλκιδική και τον Πολύγυρο. Είναι αυτή η μέρα, το ηρωικό έτος 1821, που οι πρόγονοί μας ύψωσαν το λάβαρο της επανάστασης, δίνοντας φλόγα και ελπίδα στον Αγώνα για Ελευθερία. Ως Δήμος Πολυγύρου, τιμούμε βαθιά την αυτοθυσία, το ήθος και το όραμα εκείνων που δεν δίστασαν να αντισταθούν απέναντι στην καταπίεση, γνωρίζοντας το τίμημα. Σήμερα, αντλούμε έμπνευση από το παράδειγμά τους και δεσμευόμαστε να συνεχίσουμε με ήθος, συλλογικότητα και αγάπη για τον τόπο μας. Τιμή και δόξα στους ήρωές μας! Χρόνια πολλά στη Χαλκιδική μας!» είναι το μήνυμα του Δημάρχου Πολυγύρου, Γιώργου Εμμανουήλ, για τη σημερινή επέτειο.

Τις εκδηλώσεις εορτασμού της Κήρυξης της Επανάστασης τους 1821, τίμησαν με την παρουσία τους οι Βουλευτές Χαλκιδικής, Ιωάννης Γιώργος και Απόστολος Πάνας, η Αντιπεριφερειάρχης Χαλκιδικής, Κατερίνα Ζωγράφου, ο Δήμαρχος Εμμανουήλ Παππά, Δημήτριος Νότας, εκπρόσωποι των Δήμων Νέας Προποντίδας, Σιθωνίας και Αριστοτέλη, εκπρόσωπος του Στρατηγού του Γ' Σώματος Στρατού, εκπρόσωποι των Σωμάτων Ασφαλείας, καθώς και εκπρόσωποι φορέων, συλλόγων και κομμάτων.

Τον Παγχαλκιδικό Σύλλογο εκπροσώπησε ο Γεν. Γραμματέας κ. Αστέριος Λυρτζής, ο οποίος κατέθεσε στεφάνι. (Φωτ. σελ. 32)

ΠΗΓΗ. ΕΡΓΟΧΑΛΚΙΔΙΚΗ

ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΟΛΥΓΥΡΟΥ ΔΙΑΔΕΞΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΜΑΡΙΑΣ ΕΥΘΥΜΙΟΥ

Την Κυριακή 18 Μαΐου, στο κατάμεστο από κόσμο Δημοτικό Θέατρο Πολυγύρου, η Ομότιμη Καθηγήτρια Ιστορίας του Ε.Κ.Π.Α., Μαρία Ευθυμίου, καθήλωσε το κοινό με τη διάλεξή της που είχε θέμα: «Καίρια σημεία της Ιστορίας του Ελληνισμού».

Επί πέντε ολόκληρες ώρες, η κα Ευθυμίου μάγεψε με το μοναδικό αφηγηματικό της ύφος, ξετυλίγοντας κομβικά σημεία της Ιστορίας του Ελληνισμού στη διαχρονική του πορεία.

Η εκδήλωση οργανώθηκε από τον Δήμο Πολυγύρου και την Εταιρεία Φίλων Αρχαιολογικού Μουσείου Πολυγύρου, στο πλαίσιο του εορτασμού της Κήρυξης της Επανάστασης της Χαλκιδικής τη 17η Μαΐου 1821.

«Το έργο και η συμβολή της κυρίας Ευθυμίου στη διάδοση της ιστορικής γνώσης είναι ευρέως αναγνωρισμένα, και η παρουσία της εδώ αποτελεί πνευματική παρακαταθήκη για όλους μας.

Η ιστορική μνήμη, όπως αυτή που τιμούμε σήμερα, δεν έχει μόνο επετειακό χαρακτήρα. Είναι ένας ζωντανός κρίκος που μας ενώνει με το παρελθόν και μας καλεί να αναλογιστούμε τη συλλογική μας ταυτότητα, τις αξίες μας, αλλά και τις ευθύνες μας ως πολίτες. Ευχαριστώ θερμά την Εταιρεία Φίλων του Αρχαιολογικού Μουσείου για τη συνεργασία στη διοργάνωση της εκδήλωσης, καθώς και όλους εσάς που με την παρουσία σας δείχνετε ότι η ιστορική μας κληρονομιά παραμένει πηγή έμπνευσης και δύναμης», τόνισε κατά τον χαιρετισμό του ο Δήμαρχος Πολυγύρου, Γιώργος Εμμανουήλ, ο οποίος επέδωσε στην κα Ευθυμίου τιμητική πλακέτα, χαρίζοντάς της παράλληλα δύο βιβλία με την ιστορία του Πολυγύρου.

Πριν από τη διάλεξη η Ιστορικός ξεναγήθηκε στο Αρχαιολογικό Μουσείο Πολυγύρου, από τον αρχαιολόγο Κώστα Φίλη, παρουσία του Δημάρχου, του Προϊσταμένου της Εφορείας Αρχαιοτήτων Χαλκιδικής και Αγίου Όρους, Γιώργου Σκιαδαρέση και μελών του Δ.Σ. της Εταιρείας Φίλων Αρχαιολογικού Μουσείου Πολυγύρου. (Φωτ. σελ. 34)

ΠΗΓΗ. ΕΡΓΟΧΑΛΚΙΔΙΚΗ

ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΟΛΥΓΥΡΟΥ «ΠΡΩΤΑ-ΠΡΩΤΑ Η ΠΟΙΗΣΗ»

Μια αλλιώςτική βραδιά -σε πείσμα των καιρών- για την ποίηση, τη δημιουργία, τις κοινές αξίες και ευαισθησίες, μια εκδήλωση αφιερωμένη στην Παγκόσμια Ημέρα Ποίησης διοργάνωσε την Πέμπτη 3 Απριλίου 2025 στο Πολιτιστικό Κέντρο Ορμύλιας ο Δήμος Πολυγύρου, σε συνεργασία με τη Δημοτική Βιβλιοθήκη, το Γενικό Λύκειο Ορμύλιας, την ομάδα «Θ» όπως Θέατρο, τον Δημήτρη Τσικούρη και την ορχήστρα του.

Την εκδήλωση προλόγισε ο Αντιδήμαρχος Πολιτισμού και Τουρισμού του Δήμου Πολυγύρου, κ. Ιωάννης Λελεγιάννης, ο οποίος μεταξύ άλλων τόνισε την αισθητική συγκίνηση που κατέκλυσε το κατάμεστο από κόσμο Πολιτιστικό Κέντρο της Ορμύλιας, χάρη στην πρωτοβουλία όλων των διοργανωτών στην οποία πρωταγωνιστικό ρόλο διαδραμάτισαν οι μαθητές και οι μαθήτρές μας.

Μαθητές, μαθήτριες, καθηγητές και καθηγήτριες του Γενικού Λυκείου απήγγειλαν στίχους εμβληματικών Ελλήνων και ξένων ποιητών. Τα μέλη της εφηβικής Ομάδας «Θ» όπως Θέατρο- υπό την καθοδήγηση της κας Φαίδρας Παπουτσή- δραματοποίησαν ποιήματα του Κ.Π.Καβάφη, της Κικής Δημουλά, του Γιάννη Ρίτσου και του Τάσου Λειβαδί-

τη. Ο μουσικός Δημήτρης Τσικούρης και η ορχήστρα του συγκίνησαν το κοινό με ποιήματα που μελοποιήθηκαν κι έγιναν τραγούδια της ψυχής...

Την εκδήλωση συντόνισαν και παρουσίασαν η φιλόλογος του Γενικού Λυκείου, κα Μαρία Καραμπατάκη και ο βιβλιοθηκονόμος, υπεύθυνος της Δημοτικής Βιβλιοθήκης, κ. Βασίλης Γκαρλής, οι οποίοι μέσα από τα κείμενά τους απέδειξαν ότι η Ποίηση εμπνέει, μαγεύει, ταξιδεύει και προβληματίζει διεγείροντας ολόπλευρα τον εσωτερικό μας κόσμο μέσα από στίχους που αναγνώστηκαν ή μελοποιήθηκαν.

Επιμέλεια: Μαρία Καραμπατάκη

ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΤΑΞΙΑΡΧΙΩΤΩΝ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ

ΕΚΔΡΟΜΗ ΒΕΛΙΓΡΑΔΙ-ΝΟΒΙ ΣΑΝΤ-ΝΙΣ 27-30/3/2025

Άλλη μια υπέροχη τετραήμερη οδική εκδρομή πραγματοποιήσε ο Σύλλογος των Απανταχού Ταξιαρχιωτών Χαλκιδικής στη Σερβία, 27-30/3/2025, στην οποία οι εκδρομείς επισκέφτηκαν το Βελιγράδι, όπου και διέμειναν για τρία βράδια και τις πόλεις Νόβι Σαντ και Νις, γενέτειρα του Μεγάλου Κωνσταντίνου.

Όπως σε όλες τις εκδρομές του συλλόγου υπήρξε συνδυασμός επισκέψεων στα καλύτερα αξιοθέατα των τριών πόλεων που επισκεφτήκαμε, ιστορικών, πολιτιστικών και θρησκευτικών. Επίσης όπως πάντα το κέφι και η διασκέδαση, ήταν στις βασικές προτεραιότητες της εκδρομής. Η ξεναγήση επίσης ήταν καταπληκτική και στην ξηρά, αλλά και στην κρουαζιέρα στο ποταμόπλοιο.

Όλοι οι συμμετέχοντες επέστρεψαν με τις καλύτερες εντυπώσεις, για το όμορφο και άψογα οργανωμένο ταξίδι

ΧΟΡΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥ 11/5

Σε ένα κατάμεστο μαγαζί, από μέλη και φίλους του Συλλόγου, πολύ κέφι και υπέροχη ορχήστρα, πραγματοποιήθηκε με πολύ μεγάλη επιτυχία ο ετήσιος χορός του Συλλόγου Απανταχού Ταξιαρχιωτών, την Κυριακή το μεσημέρι, στις 11/5/2025, στη «ΨΗΛΗ ΡΑΧΗ», στον Ταξιάρχη. Την εκδήλωση άνοιξε με χαιρετισμό προς τους παρευρισκόμενους ο Πρόεδρος του Συλλόγου κ. Αστέριος Λυρτζής. Παρόντες ήταν ο Βουλευτής Χαλκιδικής κ. Απόστολος Πάνας, ο Αντιδήμαρχος Πολυγύρου κ. Θανάσης Τσίγκας, ο Πρόεδρος του χωριού μας κ. Ιωάννης Ξάξης, οι οποίοι συνεχάρησαν το Σύλλογο για τις εκδηλώσεις και τις δράσεις που πραγματοποιεί. Επίσης στο χορό παρευρέθηκε και η σύζυγος του Δημάρχου κ. Παρασκευή Ουγκρενίδου, καθώς και ο συγχωριανός μας και Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Αριστοτέλη κ. Ιωάννης Κέκερης.

Τα μέγιστα στην επιτυχία της εκδήλωσης συνέβαλε η ορχήστρα, το «Βαβδινό μουσικό συγκρότημα» με έντεχνα, ποιοτικά και παραδοσιακά τραγούδια, καθώς και το προσωπικό της ταβέρνας «ΨΗΛΗ ΡΑΧΗ», με το υπέροχο φαγητό και την άψογη εξυπηρέτηση.

ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΑ

Συναντηθήκαμε και φέτος λίγα μέλη του συλλόγου στην καθιερωμένη συνάντηση της Πρωτομαγιάς, στο χωριό μας,

στο εξωκλήσι Άγιος Νικόλαος, την Πέμπτη 1 Μαΐου, για πικ νικ και μπάρμπεκιου, όπου ψήσαμε, τραγουδήσαμε, παίξαμε και χορέψαμε.

ΠΡΟΣΕΧΕΙΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Το αμέσως επόμενο διάστημα ο Σύλλογός μας προγραμματίζει πεζοπορία στα μονοπάτια του Χολομώντα ή μανιταροεξόρμηση και πικ νικ, η οποία θα ανακοινωθεί έγκαιρα.

Όπως πάντα το 1ο Σάββατο του Σεπτεμβρίου, ο Σύλλογός μας προγραμματίζει το «18ο Αντάμωμα των Απανταχού Ταξιαρχιωτών με τους μόνιμους κατοίκους και τους φίλους του χωριού μας». Συγκεκριμένα φέτος είναι για το Σάββατο 6 Σεπτεμβρίου, ημέρα γιορτής για το χωριό μας, καθώς είναι η θρησκευτική γιορτή το «Εν Χώναις θαύμα του Αρχαγγέλου Μιχαήλ».

Στα μέσα Οκτωβρίου προγραμματίζουμε 8ήμερη οδική εκδρομή στην Καππαδοκία με συνοπτικό πρόγραμμα. Πολύγυρο - Θεσσαλονίκη - Προύσα (διανυκτέρευση), Προύσα - Εσκή Σεχίρ - Αγκυρα (διανυκτέρευση), Αγκυρα - ΚΑΠΠΑΔΟΚΙΑ περιήγηση σε όλα τα αξιοθέατα της περιοχής και επιστρέφοντας Καππαδοκία - Ικόνιο - Παμμούκαλε, ένα εκπληκτικό γεωλογικό φαινόμενο (διανυκτέρευση), Παμμούκαλε - Σμύρνη - Αϊβαλί (διανυκτέρευση), και επιστροφή Πολύγυρο και Θεσσαλονίκη

Τα μέλη μας θα ενημερώνονται με sms, για όλες τις προσεχείς εκδηλώσεις του Συλλόγου. Φυσικά όλοι μπορούν να ενημερώνονται και να αντλούν περισσότερες πληροφορίες για το Σύλλογο και το χωριό μας, αν επισκέπτονται το facebook του Συλλόγου,

Λυρτζής Αστέριος

Πρόεδρος Συλλ. Απανταχού Ταξιαρχιωτών Χαλκιδικής

ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΒΑΣΙΛΙΚΩΝ

Την Κυριακή 1 Ιουνίου στα Βασιλικά σε μία ξεχωριστή και συγκινητική εκδήλωση, πραγματοποιήθηκε η τελετή εγκαινίων της πλατείας Χάνια των Βασιλικών και η τελετή μνήμης της 204ης επετείου του Ολοκαυτώματος και της μάχης των Βασιλικών της 9η - 10ης Ιουνίου 1821. Το πρόγραμμα περιελάμβανε

- Δοξολογία στον Ι.Ν. Αγίου Γεωργίου Βασιλικών

- Εγκαίνια και αγιασμός της πλατείας Χάνια των Βασιλικών, στην οποία δεσπόζει το μεγαλοπρεπές μνημείο, το οποίο κατασκευάστηκε από τον γλύπτη Γεώργιο Τσάρα, και αναφέρεται στο ολοκαύτωμα των Βασιλικών το έτος 1821. Η πλατεία και το μνημείο κατασκευάστηκαν με πρωτοβουλία του Δήμου Θέρμης.

- Ομιλία από τον Δήμαρχο Θέρμης κ. Παπαδόπουλο για την κατασκευή της πλατείας, ο οποίος για μια ακόμη φορά αναφέρθηκε στον Παγχαλκιδικό Σύλλογο και τις προσπάθειες που καταβάλει για να γίνει περισσότερο γνωστή η επανάσταση της Χαλκιδικής το 1821 και η συμβολή της στον απελευθερωτικό αγώνα.

- Επιμνημόσυνη δέηση για τα θύματα του ολοκαυτώματος

- Εκφώνηση πανηγυρικού από τον Εφημέριο του Ι.Ν. Αγίου Γεωργίου Βασιλικών π. Σταύρο.

- Απαγγελία ποιήματος από τον μαθητή Αθανάσιο - Παΐσιο Παπουτσάκη για τους Χαλκιδικιώτες ήρωες της μάχης των Βασιλικών που συγκίνησε ιδιαίτερα τους παρευρισκομένους.

- Κατάθεση στεφάνων, Τήρηση ενός λεπτού σιγή, Εθνικός Ύμνος.

Ακολούθησαν χορευτικές εκδηλώσεις με την συμμετοχή των ΚΑΠΗ Βασιλικών, ΛΑ.ΧΟ.ΣΥ.ΒΑ. και του Συλλόγου Σαρακατσαναίων Δήμου Θέρμης.

Τον Παγχαλκιδικό Σύλλογο εκπροσώπησαν ο ταμίας κ. Αβραάμ Παπαδόπουλος, ο οποίος κατέθεσε στεφάνι και το μέλος του Δ.Σ. κ. Απόστολος Στρατής. (Φωτ. σελ. 32)

ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗΣ ΚΑΣΣΑΝΔΡΕΙΑΣ- Ι.Ν. ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΘΕΡΜΗΣ

Την Κυριακή 18/5 με πρωτοβουλία του Θεατρικού εργαστηρίου της Ενορίας του Αγίου Νικολάου Θέρμης, πραγματοποιήθηκε στο κατάμεστο Δημοτικό θέατρο Θέρμης, εξαιρετική θεατρική παράσταση με τίτλο **“Ο ΔΡΟΜΟΣ ΤΟΥ ΗΡΩΑ”**

Είναι ένα σύγχρονο έργο αφιερωμένο στην Επανάσταση της Χαλκιδικής το 1821, στον Εμμανουήλ Παππά, Καπετάν Στάμο Χάψα και άλλους ήρωες της επανάστασης. Μέσα από σπονδυλωτές θεατρικές εικόνες και ζωντανούς διαλόγους, αναδεικνύονται ο αγώνας, η θυσία και η πίστη των προγόνων μας. Αποτελεί ένδειξη τιμής και σεβασμού προς τους αγωνιστές της τοπικής μας ιστορίας, τονίζοντας τον καθοριστικό ρόλο της Χαλκιδικής στον Εθνικό ξεσηκωμό το 1821- έναν ρόλο που συχνά παραμένει στη σκιά της επίσημης αφήγησης.

Την Θεατρική παράσταση προλόγισε με τον ξεχωριστό και ιδιαίτερα συγκινητικό λόγο η φιλόλογος κ. Μαρία Καραμπατάκη αρθρογράφος του περιοδικού μας και συνεργάτης του Παγχαλκιδικού.

Ο Δήμαρχος Θέρμης στον χαιρετισμό του επεσήμανε ότι η θεατρική παράσταση ήταν ένα μάθημα για την Ιστορία της Χαλκιδικής το 1821 και την συμβολή της στην έκβαση του απελευθερωτικού αγώνα.

Μετά την παράσταση δόθηκε στους παρευρισκομένους η Σημαία της Επανάστασης της Χαλκιδικής το 1821. Σημειώνουμε ότι η σημαία της Επανάστασης της Χαλκιδικής βρίσκεται στο Εθνικό Ιστορικό Μουσείο στην Αθήνα, με πρωτοβουλία του μέλους του Δ.Σ. κ. Απόστολου Στρατή, ο οποίος και την ανακάλυψε, και του Δήμου Κασσάνδρειας.

Τον Παγχαλκιδικό Σύλλογο στην σπουδαία αυτή θεατρική παράσταση εκπροσώπησαν, ο πρόεδρος κ. Ιωάννης Κοτσάνης και το μέλος του Δ.Σ. κ. Στρατής.

Το Δ.Σ. συγχαίρει θερμά το Θεατρικό εργαστήρι του Ι.Ν. Αγίου Νικολάου και τον π. Σεραφείμ υπεύθυνο του εργαστηρίου.

ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΩΝ

Επιμέλεια. Αναστασία Πιπινίκα (Καθηγήτρια)

Ο Σύλλογος «Εν Βασιλικούς» είναι ένας νεοϊδρυθείς σύλλογος που στόχο έχει την ανάδειξη της ιστορίας και εν γένει

της πολιτιστικής κληρονομιάς της ιδιαίτερης πατρίδας μας, των Βασιλικών, καθώς και την ενασχόληση με θέματα που αφορούν στην ποιότητα ζωής των κατοίκων. Τα Βασιλικά είναι μία κωμόπολη στις όχθες του Ανθεμούντα, με διαρκή παρουσία στο χρόνο από τα βάθη της προϊστορίας ως σήμερα. Κωμόπολη, που έβαλε το λιθαράκι της στην Επανάσταση του 1821, με τη Μάχη και το Ολοκαύτωμα των Βασιλικών κατά τη διάρκεια της Επανάστασης της Χαλκιδικής.

Τα μέλη μας, σε εθελοντική βάση, αφιερώνουν μεγάλο μέρος του χρόνου τους για την διοργάνωση εκδηλώσεων και δράσεων, που είναι πάρα πολλές, αν λάβει κανείς υπόψη του το σύντομο διάστημα λειτουργίας του συλλόγου μας. Διαλέξεις και ξεναγήσεις που αφορούν στην τοπική ιστορία, εκθέσεις φωτογραφίας και κειμηλίων, όπως αυτή για την συμμετοχή των συγχωριανών μας στην Μικρασιατική εκστρατεία καθώς και έκθεση μεταξωτών υφαντών. Επίσης επισκέψεις σε μουσεία, παρακολούθηση εκδηλώσεων και θεατρικών παραστάσεων, ομιλίες για την υγεία και την ποιότητα ζωής, διοργάνωση εκδηλώσεων με συγγραφείς είναι κάποιες από τις δράσεις μας. Εκτός αυτών των δραστηριοτήτων, έχουμε δημιουργήσει και μία δανειστική βιβλιοθήκη με πάνω από 2000 τίτλους βιβλίων, προσφορά των μελών μας, όπως και Λέσχη Ανάγνωσης με πολλά μέλη. Εκδίδουμε περιοδικό με την επωνυμία «Εν Βασιλικοίς», με θέματα που αφορούν στην ιστορία και την ποιότητα ζωής του τόπου μας. Δημιουργούμε ένα αρχείο προφορικών μαρτυριών καθώς και φωτογραφιών του παρελθόντος. Ξεκινήσαμε μία μελέτη της αρχιτεκτονικής των παλαιότερων κατοικιών και κτηρίων που διασώζονται ως τις μέρες μας. Σχεδιάζουμε την έκδοση μιας σειράς βιβλίων για την ιστορία και τον λαϊκό πολιτισμό των Βασιλικών. Επίσης διοργανώνουμε σειρά ξεναγήσεων για σχολεία και φορείς σε σημεία ιστορικού ενδιαφέροντος της ιδιαίτερης πατρίδας μας. Κύριος, βέβαια, στόχος του Συλλόγου μας είναι η ίδρυση Ιστορικού Μουσείου καθώς και η ανάδειξη των Βασιλικών ως Ιστορικής Πρωτεύουσας του Δήμου Θέρμης. Διάθεσή μας είναι η συνεργασία με κάθε φορέα που μοιράζεται τους ίδιους στόχους με τον Σύλλογό μας.

Όλα τα παραπάνω ελπίζουμε να συμβάλουν στο να διασώσουμε την τοπική μας ιστορία, την παράδοση και τον πολιτισμό των Βασιλικών και να τα μεταλαμπαδεύσουμε στη νέα γενιά. Διότι, μόνο όταν γνωρίζεις τις ρίζες σου, εκτιμάς και αγαπάς πραγματικά τον τόπο σου και προσπαθείς για το καλύτερο

ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΙΕΡΙΣΣΟΥ ΤΟ ΜΑΥΡΟ ΑΛΩΝΙ

Το “Μαύρο Αλώνι”, ένα από τα σημαντικότερα ιστορικά έθιμα της Χαλκιδικής για την επέτειο της σφαγής 400 Ιερισσιωτών από τους Οθωμανούς το 1821, αναβίωσε την Τρίτη ημέρα του Πάσχα στην Ιερισσό.

Στον τόπο του μαρτυρίου, τελέστηκε Επιμνημόσυνη Δέηση από τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Ιερισσού, Αγίου Όρους και Αρδαμερίου κ.κ. ΘΕΟΚΛΗΤΟ.

Στη συνέχεια πραγματοποιήθηκε κατάθεση στεφάνων και ομιλία για το ιστορικό της επετείου από την κα Μαρία Κάρλα.

Ακολούθησαν παραδοσιακοί χοροί της Ιερισσού και ο ιστορικός "Καγκελεύτος" χορός. Η τελετουργική διαδικασία του εθίμου επικεντρώνεται στην ανάκληση της μνήμης για τους νεκρούς της επανάστασης του 1821. Είναι δηλαδή ένα θεατρικό δρώμενο, που διέσωσε η λαϊκή παράδοση και αναπαριστά μουσικοχορευτικά την έναρξη, την πορεία και την κατάληξη της επανάστασης στη Χαλκιδική. Το πέρας των χορευτών κάτω από τα σπαθιά και την αψίδα ζωτανεύει, ως ιστορική συλλογική μνήμη, το συγκλονιστικό γεγονός της παράδοσης των Χαλκιδικιωτών στον Μεχμέτ Εμίν, όταν τον Δεκέμβριο του 1821 πραγματοποιούσαν την αναγκαστική έξοδό τους από το Άγιο Όρος.

Επικεφαλής του Λαού οι Βουλευτές Χαλκιδικής κ. κ. Ιωάννης Γιώργος και Απόστολος Πάνας, η Αντιπεριφερειάρχης κα Αικατερίνη Ζωγράφου, ο Δήμαρχος Αριστοτέλης κ. Στυλιανός Βαλιάνος, οι Αντιδήμαρχοι κ. κ. Αλέξιος Αντώνιου, Μιχαήλ Μάγγος και Κωνσταντίνος Πασχάλης και η Αντιδήμαρχος κα Μαρία Ενεηλίδου, η Πρόεδρος της Ιερισσού κα Αφροδίτη Σουλτάνη, ο Διοικητής Α.Τ. Αρναίας κ. Αναστάσιος Καραπαντάς, ο Διοικητής Π.Υ. Ιερισσού κ. Διαμαντής Ταραζάς, ο Υπολιμενάρχης κ. Ευθύμιος Ντίνας, ο Πρόεδρος Ξενοδόχων Χαλκιδικής κ. Γρηγόριος Τάσιος, ο Πρόεδρος του Παγχαλκιδικού Συλλόγου κ. Ιωάννης Κοτσάνης κ.ά. (Φωτ. σελ. 34)

ΠΗΓΗ. ΕΡΓΟΧΑΛΚΙΔΙΚΗ

ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΒΑΒΔΙΝΩΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΣ ΣΤΟΝ ΒΑΒΔΟ

Πραγματοποιήθηκαν με μεγάλη επιτυχία την Κυριακή της Πεντηκοστής 8 Ιουνίου 2025 (11.30 π.μ.) στο προαύλιο του Ι. Ν. Κοιμήσεως της Θεοτόκου στον Βάβδο Χαλκιδικής οι καθιερωμένες Εκδηλώσεις της Πεντηκοστής, που οργανώνει κάθε χρόνο η Ένωση Βαβδινών Θεσσαλονίκης «Νικόλαος Γερμανός».

Το καλωσόρισμα έγινε από τη Μαρία Αθ. Ξεφτέρη, Πρόεδρο της Ένωσης Βαβδινών Θεσσαλονίκης, χαιρετισμούς απηύθυναν οι επίσημοι καλεσμένοι και τον πανηγυρικό της ημέρας εκφώνησε ο πατήρ Γεώργιος.

Ακολούθησε η κεντρική ομιλία από τον Χρήστο Σαραφ. Κουτσό (πολιτ. μηχ/κό) για την προσωπικότητα και το έργο του Μιχάλη Γ. Κουτσού.

Σύντομο χαιρετισμό απηύθυνε η Βενετία Κουτσού, κόρη του Μιχ. Κουτσού. Ακολούθησε απονομή τιμητικής πλακέτας από τον Νίκο Πολυζώη Αντιπρόεδρο της Ένωσης Βαβδινών Θεσσαλονίκης στην Άννα Μπανάβα-Κουτσού (σύζυγο του Μιχ. Κουτσού) στη μνήμη του Μιχ. Κουτσού και στο έργο του.

Στη συνέχεια χόρεψαν παραδοσιακούς χορούς το Χορευτικό Συγκρότημα της Ένωσης Βαβδινών Θεσσαλονίκης, το Χορευτικό Συγκρότημα του Πολιτιστικού Συλλόγου «Ο Βάβδος» και το Χορευτικό Συγκρότημα «Καλλιτεχνική Στέ-

γη Ποντίων Βορείου Ελλάδος», συνοδεία του Βαβδινού Μουσικού Συγκροτήματος.

Παραβρέθηκαν και τίμησαν τις Εκδηλώσεις της Πεντηκοστής οι: Γιώργος Γιάννης (βουλευτής Χαλκιδικής), Απόστολος Πάνας (βουλευτής Χαλκιδικής), Χρήστος Πάχτας (τ. Υπουργός), Άκης Σακελλάρης (Αντιδήμαρχος Δήμου Πολυγύρου), Κατερίνα Αβέρη (Δημοτική Σύμβουλος Δήμου Πολυγύρου), Ευαγγελία Συροπλή (Δημοτική Σύμβουλος Δήμου Πολυγύρου), Στέργιος Λυρτζής (Γ. Γραμματέας του Παγχαλκιδικού Συλλόγου «Ο Αριστοτέλης»), Δημήτρης Αντωνάς (τ. Πρόεδρος Γεροπλάτανου Χαλκιδικής), Οδυσσέας Ζουρόπουλος (Πρόεδρος της Τοπικής Κοινότητας Βάβδου).

Ο Μιχάλης Κουτσός (1934-2023), κτηνίατρος, με καταγωγή από τον Βάβδο άφησε μεγάλο έργο σε κάθε τομέα (επιστημονικό, κοινωνικό, πολιτιστικό, αθλητικό κ.ά.) που έδρασε και στην ιδιαίτερη πατρίδα του τον Βάβδο. Υπηρέτησε σε διευθυντικές θέσεις στη Χαλκιδική και αλλού, με σημαντική προσφορά. Το 1994 ήταν υποψήφιος Δήμαρχος Ν. Μουδανιών.

Στη δεκαετία του 1980 ήταν ιδρυτής επτά (7) Γυμναστηρίων στη Χαλκιδική. Υπήρξε πρωτεργάτης του Μπάσκετ της Χαλκιδικής από το 1985, διετέλεσε για πολλά χρόνια πρόεδρος της ΕΚΑΣΧ (Ένωση Καλαθοσφαιρικών Σωματείων Χαλκιδικής) και εκλεκτό μέλος της Ελληνικής Ομοσπονδίας Καλαθοσφαίρισης. Ιδιαιτερότητα της Ε.ΚΑ.Σ.Χ. και επίτευγμα του Μιχάλη Κουτσού είναι ότι η Ε.ΚΑ.Σ.Χ. περιλαμβάνει στη δικαιοδοσία της μόνο τον Νομό Χαλκιδικής και τα Σωματεία της. Από ίδρύσεως της Ε.ΚΑ.Σ.Χ. (1985) μέχρι τις 3-6-2002 ήταν Πρόεδρος της και μετέπειτα ήταν Επίτιμος Πρόεδρος της. Ο Μιχάλης ήταν ο "πατέρας" του μπάσκετ στη Χαλκιδική.

Επίσης διετέλεσε Μέλος πολλών Επιτροπών Καλαθοσφαίρισης και Δ.Σ. Συλλόγων, όπως και Ιδρυτής και Πρόεδρος του «Συλλόγου Βαβδινών των χωριών του κάμπου της Καλαμαριάς Χαλκιδικής» επί 20 συνεχή χρόνια (1987-2007). Έγραψε πολλά επιστημονικά άρθρα.

Παντρεύτηκε το 1968 την Άννα Μπανάβα του Δημοσθένη (το δεξί του χέρι σε όλα) και απέκτησαν τρεις κόρες (Βενετία, Κασσιανή, Γεωργία). Κατά καιρούς βραβεύτηκε και τιμήθηκε για την προσφορά του σε κάθε τομέα, όπως και από τον Παγχαλκιδικό Σύλλογο "Ο Αριστοτέλης" (που ήταν μέλος του) την Κυριακή 22 Ιαν. 2023 στο ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ PALACE, που τον τίμησε για την μεγάλη του προσφορά στο μπάσκετ.

Χρήστος Σαραφ. Κουτσός

Αγιορείτικα νέα

ΕΝΘΡΟΝΙΣΤΗΚΕ Ο ΝΕΟΣ ΗΓΟΥΜΕΝΟΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΖΩΓΡΑΦΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

Σε πανηγυρική ατμόσφαιρα τελέστηκε την Κυριακή 11 Μαΐου 2025 η ενθρόνιση του νέου Καθηγουμένου της Ιεράς Μονής Ζωγράφου (Βουλγάρικο) του Αγίου Όρους, Αρχιμανδρίτη Γαβριήλ (Καρατότεφ)

Η ενθρόνιση πραγματοποιήθηκε στον Καθολικό του Αγίου Γεωργίου, παρουσία Καθηγουμένων και Εκπροσώπων Ιερών Μονών του Αγίου Όρους.

Την τελετή τίμησε και βουλγαρική αντιπροσωπεία, με επικεφαλής τον Υπουργό Δικαιοσύνης Γκεόργκι Γκεοργκίεφ και τους Υπουργούς Γεωργίας, Οικονομίας και Βιομηχανίας και τον Υπουργό Νεολαίας.

Αξίζει να σημειωθεί ότι στην ενθρόνιση παρέστη και ο Υφυπουργός Εσωτερικών αρμόδιος για θέματα Μακεδονίας-Θράκης κ. Κωνσταντίνος Γκιουλέκας.

Ο Καθηγούμενος της Ιεράς Μονής Ζωγράφου, Γέροντας Γαβριήλ εξελέγη ηγούμενος στις 12 Απριλίου 2025.

«Ήταν τιμή για την βουλγαρική κρατική αντιπροσωπεία να συγχαρεί και να παραστεί στην ενθρόνιση του ηγουμένου της Βουλγαρικής Ιεράς Μονής Ζωγράφου. Ένα ιστορικό γεγονός μεγάλης σημασίας δεδομένου ότι η Μονή Ζωγράφου είναι ένα από τα σύμβολα της βουλγαρικής πνευματικότητας», δήλωσε ο Υπουργός Δικαιοσύνης Γκεόργκι Γκεοργκίεφ, μετά το πέρας της Ενθρόνισης.

Τέλος, ακολούθησε πανηγυρική τράπεζα όπου εκεί ο νέος Ηγούμενος ευχαρίστησε όλους όσους παρέστησαν στην ενθρόνισή του.

Η Ιερά Πατριαρχική και Σταυροπηγιακή Μονή Ζωγράφου, γνωστή και ως Βουλγαρικό Μοναστήρι, είναι μία εκ των είκοσι μονών του Αγίου Όρους και κατατάσσεται ένατη (9η) στην ιεραρχική τάξη των Αγιορειτικών Μονών. Χωροθετείται στην ενδοχώρα της Αθωνικής χερσονήσου, σε μian αθέατη δασωμένη πλαγιά της βορειοδυτικής της πλευράς. Συνδέεται με τη Μονή Κωνσταμονίτου με κατάφυτο

δασικό μονοπάτι το οποίο έχει πρόσφατα σημανθεί προς διευκόλυνση των επισκεπτών, οι οποίοι για να το προσεγγίσουν πεζοπορούν περίπου 1,5 ώρα. Η πρόσβαση στη Μονή εξασφαλίζεται επίσης και από τον ομώνυμο αρσανά, ανέκαθεν σημαντικό στρατηγικό παρατηρητήριο και σημείο ανεφοδιασμού, όπου σήμερα κάνει στάση και το πλοίο από την Ουρανούπολη. Εκεί δεσπόζει ένας επιβλητικός οχυρωματικός πύργος, ένας ερειπωμένος μύλος, ενώ ακόμη διατηρείται ένα διώροφο κτίσμα με κελιά, ένα παρεκκλήσιο, το παλιό ελαιοτριβείο, καθώς και μία στέρνα. Η ανάβαση έως τη Μονή διαρκεί περίπου 1 ώρα και γίνεται από αμαξιτό δρόμο που διασχίζει τη ρεματιά και αντικατέστησε το παλιό λιθόστρωτο μονοπάτι.

Η Μονή ιδρύθηκε στα χρόνια του αυτοκράτορα Λέοντα Σοφού, στην καμπή του 9ου προς

τον 10ο αι., με τους τρεις κτήτορες, Μωυσή, Ααρών και Ιωάννη να καταφθάνουν στην Αθωνική Πολιτεία από τη μακρινή Λυχνίδια, τη σημερινή Αχρίδα. Ωστόσο, ιστορικά στοιχεία μαρτυρούν μια άλλη εκδοχή για την ίδρυση της Μονής. Στο πρώτο Τυπικό του Τσιμισκή (972) ως κήτορας της Μονής Ζωγράφου αναφέρεται ο Γεώργιος ο Ζωγράφος, ο οποίος υπογράφει ως ηγεμόνας της Μονής. Οι ιστορικές πληροφορίες για τη δράση της Μονής μέχρι τον 13ο αιώνα είναι περιορισμένες, ωστόσο εικάζουμε ότι από τότε ζούσαν 26 Βούλγαροι μοναχοί, οι οποίοι το τελευταίο τέταρτο του αιώνα αντιστάθηκαν σθεναρά στους τότε Λατινόφρονες που επεδίωκαν την ένωση με την παπική εκκλησία, με αποτέλεσμα ο Αυτοκράτορας Μιχαήλ Η' και ο Πατριάρχης Βέκκος να διατάξουν το μαρτυρικό θάνατό τους. Λίγο αργότερα, ωστόσο, ο Αυτοκράτορας Μιχαήλ βοήθησε με πλούσιες δωρεές στην ανάπτυξη της Μονής, η οποία ενισχύθηκε επιπλέον και από βούλγαρους ηγεμόνες. Το μοναστήρι ταλαιπωρήθηκε και αργότερα, από τις επιδρομές

Αγιορείτικα νέα

Καταλανών πειρατών την περίοδο 1307-1309, με αποτέλεσμα να καταστραφούν πολλά κτίρια. Ανέκαμψε σύντομα με τις χορηγίες και την υποστήριξη των Παλαιολόγων Αυτοκρατόρων και των ηγεμόνων των Παραδουνάβιων χωρών. Τον 15ο αιώνα ο ηγεμόνας της Μολδοβλαχίας, Στέφανος ΣΤ' ο Καλός, βοήθησε αποφασιστικά τη Μονή Ζωγράφου και της πρόσφερε μια σειρά από μονύδρια. Ως και τις αρχές του 19ου αιώνα στη Μονή, μαζί με τους Βούλγαρους μοναχούς, συμβίωναν και μοναχοί ελληνικής και σερβικής καταγωγής. Ωστόσο, από το 1845 κι έπειτα, έμειναν μόνο Βούλγαροι. Την περίοδο 1862-1896 ανακαινίστηκε σχεδόν η μισή Μονή. Τότε προστέθηκαν και τα βαριά κτίρια της βόρειας πλευράς με τα κελλιά των μοναχών, το πρότυπο και η δυτική πτέρυγα. Το Καθολικό της Μονής χτίστηκε στις αρχές του 19ου αιώνα. Οι τοιχογραφίες του Καθολικού έγιναν το 1817, ενώ ο νάρθηκας το 1840. Βορειοδυτικά του ναού είναι τοποθετημένη η φιάλη του αγιασμού πάνω

Το καθολικό της Ιεράς Μονής Ζωγράφου

σε οκτώ κίονες, καθώς και το εκκλησάκι της Κοιμήσεως της Θεοτόκου, χτισμένο το 1758-1764. Η Τράπεζα χτίστηκε το 1896 και σε ένα σημείο επάνω υπάρχει ο Ναός των Αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου. Στα νεότερα χρόνια, το 1974, η Μονή Ζωγράφου ταλαιπωρήθηκε και πάλι από μικρής έκτασης πυρκαγιά, που κατέστρεψε τη νότια πλευρά.

Η μοναστική δύναμη της Μονής αντιστοιχεί πια σε 28 μοναχούς, σύμφωνα με την τελευταία καταγραφή του 2021 (2021), των οποίων ηγείται πλέον ο νεοεκλεγής Αρχιμανδρίτης, Γαβριήλ Ζωγραφίτης. Χαρακτηριστικά της Μονής είναι το καθολικό, αφιερωμένο με τρόπο θαυματουργό στον Άγιο Γεώργιο, όπου και φυλάσσεται η χειροποίητη εικόνα Του, το ενεπίγραφο κενοτάφιο των 26 μοναχών μαρτύρων στην αυλή από τα αιματηρά γεγονότα του 1276, καθώς και η βιβλιοθήκη με περγαμηνούς κώδικες του 12ου και του 13ου αιώνα, 162 στα ελληνικά, 388 στα σλαβικά καθώς και με 16.000 τόμους βιβλίων στις δύο γλώσσες.

Ο ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ ΣΤΗΝ ΔΙΕΘΝΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ

Δυναμική ήταν η παρουσία του **Τουριστικού Οργανισμού Χαλκιδικής** στην **ITB 2025 του Βερολίνου**, μία από τις μεγαλύτερες και σημαντικότερες διεθνείς τουριστικές εκθέσεις παγκοσμίως, όπου συμμετείχε με αυτόνομο περίπτερο σε στρατηγική συνεργασία με τον **Οργανισμό Τουρισμού Θεσσαλονίκης, τον Τουριστικό Οργανισμό Πιερίας και την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας**.

Κατά τη διάρκεια των τριών ημερών της έκθεσης, το περίπτερο της Χαλκιδικής αποτέλεσε σημείο συνάντησης για πλήθος επαγγελματιών του τουριστικού κλάδου, φιλοξενώντας δεκάδες συναντήσεις με διεθνείς Tour Operators, ταξιδιωτικά γραφεία, δημοσιογράφους και influencers. Ιδιαίτερα θετική ήταν η ανταπόκριση από τη μεγάλη συμμετοχή ξενοδοχείων της Χαλκιδικής, τα οποία πραγματοποίησαν πάνω από 80 ραντεβού καθ' όλη τη διάρκεια της έκθεσης. Στις κατ' ιδίαν συναντήσεις των στελεχών του

ΤΟΧ με εκπροσώπους της Jet2 και TUI επιβεβαιώθηκε η θετική πορεία των προ-κρατήσεων στην αγγλική αγορά, με την Jet2 να συνεχίζει να καταγράφει διψήφιο αριθμό αύξησης σε σχέση με πέρσι, ενώ αύξηση σημειώνει και η TUI. Σημαντικά όμως ήταν τα νέα και από τις υπόλοιπες αγορές του εξωτερικού, οι οποίες συνεχίζουν να παρουσιάζουν θετική δυναμική.

Το περίπτερο της Χαλκιδικής επισκέφτηκε η Υπουργός Τουρισμού, κα. Όλγα Κεφαλογιάννη, καθώς και ο Γενικός Γραμματέας του ΕΟΤ, κ. Ανδρέας Φιορεντίνος, οι οποίοι συνομίλησαν με την Αντιπεριφερειάρχη Χαλκιδικής, κα. Αικατερίνη Ζωγράφου και τον Πρόεδρο του Τουριστικού Οργανισμού Χαλκιδικής & της Ένωσης Ξενοδοχείων Χαλκιδικής, κ. Γρηγόρη Τάσιο για την πορεία της σεζόν και την ανάπτυξη των καταδυτικών πάρκων στην περιοχή.

ΠΗΓΗ. ERGOCHALKIDIKI

ΟΙ ΧΟΡΗΓΟΙ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ ΜΑΣ

Από την αρχή (2009) μέχρι σήμερα, χορηγοί του Περιοδικού είναι:

ΤΕΥΧΟΣ	ΕΠΩΝΥΜΟ ή ΦΟΡΕΑΣ	ΟΝΟΜΑ
1-4, 40	ΒΑΓΓΩΝΑΣ	ΓΕΩΡΓΙΟΣ
5-6	ΖΩΓΡΑΦΟΣ	ΑΣΤΕΡΙΟΣ
7	ΜΑΣΑΛΑ-ΜΟΥΣΤΟΥ	ΕΥΡΥΔΙΚΗ
8	ΜΟΣΧΟΣ	ΜΟΣΧΟΣ
9	ΓΡΑΜΜΕΝΑ	ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΑΙ ΟΛΥΜΠΙΑ
10	ΔΗΜΟΣ ΠΟΛΥΓΥΡΟΥ	
11	ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑΣ	ΧΡΗΣΤΟΣ
12, 45, 52, 56, 60	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	
13	ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΙ ΑΦΡΟΔΙΤΗ
14	ΔΗΜΟΣ ΣΙΘΩΝΙΑΣ	
15	ΚΕΚΕΡΗ-ΣΛΙΝΗ	ΜΑΓΔΑ
16	ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ	ΗΛΕΚΤΡΑ
17	ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥΔΗ	ΕΛΛΗ, ΜΑΡΙΑ, ΚΑΙΤΗ ΚΑΙ ΓΙΩΡΓΟΣ
18	ΔΗΜΟΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ	
19	ΜΙΧΟΣ	ΙΩΑΝΝΗΣ
20	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΟΛΥΓΥΡΙΝΩΝ ΚΑΙ ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ ΘΩΜΑΣ	
21	ΔΙΑΜΑΝΤΟΓΛΟΥ	ΧΡΗΣΤΟΣ
22,28	ΤΖΙΤΖΙΟΣ	ΙΩΑΝΝΗΣ
23	ΕΚΜΕ Α.Ε. Ι. & Β. ΚΑΡΥΩΤΗΣ	
24	ΔΕΑΣ	ΠΑΥΛΟΣ
25	ΚΑΡΑΒΑΤΟΥ	ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΚΑΙ ΚΑΤΕΡΙΝΑ
26, 32, 46, 47	ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ	
27,33	ΣΙΜΩΝΗΣ	ΟΡΕΣΤΗΣ
29	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΟΛΥΓΥΡΙΝΩΝ	
30	ΖΩΓΡΑΦΟΣ	ΑΣΤΕΡΙΟΣ
31	ΚΙΣΚΙΝΗΣ	ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
34	ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥΔΗ	ΕΛΛΗ
	ΣΤΑΜΠΟΥΛΗ	ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ

ΤΕΥΧΟΣ	ΕΠΩΝΥΜΟ ή ΦΟΡΕΑΣ	ΟΝΟΜΑ
35	ΣΧΟΙΝΑΣ	ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ
36	ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ	ΛΕΩΝΙΔΑΣ
37	ΚΟΥΚΟΥΜΠΗΣ	ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ
38	ΤΣΑΚΝΗΣ	ΑΡΓΥΡΙΟΣ
39, 53	ΒΑΛΙΑΝΟΣ	ΣΤΕΛΙΟΣ
41	ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΥΡΟΚΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ "ΒΑΛΜΑΣ" Ο.Ε.	
42	ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ & ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΩΡΑΪΤΗΣ-CONDITO Α.Ε.Β.Ε.	
43	ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ & ΜΑΡΙΑ ΤΣΟΧΑ-ΠΑΛΙΟΥΡΑ	
44	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ (ΤΟΜΕΑΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ-ΘΡΑΚΗΣ)	
48	ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ-ΤΖΙΚΑ	ΑΦΡΟΔΙΤΗ
49	ΚΑΤΣΙΑΜΟΥΡΗ-ΠΑΠΑΟΙΚΟΝΟΜΟΥ	ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ
50	ΙΕΡΑ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΚΑΙ ΣΤΑΥΡΟΠΗΓΙΑΚΗ ΜΟΝΗ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΦΑΡΜΑΚΟΛΥΤΡΙΑΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	
51	ΤΑΣΙΟΣ	ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ
54	Γ.Γ. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	
55	ΣΤΡΑΤΗΣ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ
57	ΠΑΧΤΑΣ	ΝΙΚΟΛΑΟΣ
	ΠΑΧΤΑ	ΔΕΣΠΟΙΝΑ
58	ΜΠΟΥΛΑΚΗ - ΛΥΠΗΡΙΔΗ	ΜΑΡΙΑ
59	ΜΑΛΑΝΔΡΗ	ΜΑΡΙΑ ΚΑΙ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
	ΧΩΡΙΝΟΣ	ΒΕΛΙΣΣΑΡΙΟΣ
61	ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥΔΗ	ΜΑΡΙΑ ΚΑΙ ΚΑΙΤΗ
62	ΧΑΛΚΙΑΣ	ΓΕΩΡΓΙΟΣ
63	ΜΟΣΧΟΥ ΜΟΣΧΟΣ ΜΟΣΧΟΣ	ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

Η Χ Ο Ρ Η Γ Ι Α

Χορηγοί της έκδοσης του παρόντος 63ου τεύχους είναι

η κ. Αναστασία Μόσχου Ιατρός και τα παιδιά της

κ.κ. Γεώργιος Μόσχος καρδιολόγος και Ιωάννης Μόσχος σκηνοθέτης

εις μνήμην του συζύγου της και πατέρα τους

**Μόσχο Μόσχου του Ιωάννη, Ιατρού
από το Πολύχρονο Χαλκιδικής**

Ο αείμνηστος ιατρός Μόσχος Μόσχος ήταν από τα παλαιότερα μέλη του Παγχαλκιδικού Συλλόγου. Αθόρυβα με σεμνότητα και ταπεινότητα, στάθηκε αρωγός και προσέφερε στον Παγχαλκιδικό μεγάλη Οικονομική στήριξη στην ανέγερση του Ανδριάντα του ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ στο Α.Π.Θ. που κοσμεύει το περίβολο του και εμπνέει διδάσκοντες και διδασκόμενους. Πέραν τούτο στήριξε με διάφορους τρόπους και χορηγίες την έκδοση του περιοδικού Παγχαλκιδικός Λόγος και άλλες εκδηλώσεις. Δεν είχε αρκεστεί μόνον στην οικονομική στήριξη. Ήταν παρών με τη σύζυγό του σε όλες σχεδόν τις εκδηλώσεις του Παγχαλκιδικού τις οποίες στόλιζε η παρουσία τους. Είχε την απέραντη εκτίμηση των μελών του Συλλόγου. Για όλη αυτή την υποστήριξη ο Παγχαλκιδικός Σύλλογος τον ανακήρυξε ΕΥΕΡΓΕΤΗ και το όνομά του βρίσκεται γραμμένο στον πίνακα των ευεργετών που είναι ανηρτημένος στην αίθουσα του συλλόγου για να θυμίζει εσαεί την μεγάλη του προσφορά.

Το Δ. Σ. του Παγχαλκιδικού Συλλόγου

Ευχαριστεί

Εκ βαθέων την κα **Αναστασία Μόσχου** και τα παιδιά της

Γεώργιο Μόσχο και Ιωάννη Μόσχο

Επίλεκτα μέλη του Συλλόγου μας για την ευγενική τους χειρονομία-χορηγία, με την οποία δίνουν την ευκαιρία για τη συνέχεια της έκδοσης του περιοδικού **ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ**, που κυκλοφορεί ανελλιπώς από το 2009, και στοχεύει στην ενημέρωση και την καλλιέργεια των αναγνωστών του, καθώς και την ανάδειξη της ιστορίας, της παράδοσης και του πολιτισμού της Χαλκιδικής.

Ερίτιμη κ. Αναστασία Μόσχου, Αξιότιμοι κ.κ. Γεώργιε και Ιωάννη Μόσχο

Ευχαριστούμε θερμά

και εγγράφουμε το όνομά σας στον κατάλογο των χορηγών μας για παντοτινή ανάμνηση.

Το Δ.Σ.

Βρέθηκε χορηγός για το επόμενο 64ο τεύχος

Χορηγοί του 64ου τεύχους θα είναι τα αδέρφια **Λεωνίδας Μαυρουδής** Ιατρός- οφθαλμίατρος και

Μαρία Μαυρουδή, καθηγήτρια Βυζαντινολογίας στο Πανεπιστήμιο Μπέρκλεϋ στην Καλιφόρνια, εις μνήμην του πατέρα τους **Βασιλείου Λεωνίδα Μαυρουδή**, Ιατρού από την Στρατονίκη, Επίτιμου μέλους του Παγχαλκιδικού.

Το Δ.Σ. του Συλλόγου τους ευχαριστεί θερμά.

Σκαρί μονόστυλο ακροβατεί ασίκικο
πάνω στην εύθραυστη του νερού απαλосύνη...
Αντανακλά τη χάρη του στο διάφανο γαλάζιο...
Λικνίζεται με ανεμελιά και το νερό αναδεύει...
Φλοίσβο φτιάχνει και τονε στέλνει στη στεριά, πρέσβη...
και ο φλοίσβος σα στη βγαλσιά του φτάνει,
φιλί απαλό σπεύδει να δώσει στη λυγερή ακτή...
και ύστερα ρωτά να πάρει για αντίδωρο το όνομά της...
«Χαλκιδική με λένε», του απαντά, κι έχω πιστό φιλί
και χάδι αένας από τέσσερις θάλασσες του βαθιού πελάγους...
Καϊάφα Σαροπούλου Ασημίνα